

Ülkemizde Barış

Hitler faşizminin Polanya'yı işgal ettiği ve tüm dünyaya yıkım, katliamı yaşatan İkinci Emperyalist Bölüşüm Savaşı'nın (1939) başlangıç günü olan 1 Eylül'ün, BARIŞ GÜNÜ olarak anılmasının, ilan edilmesinden beri günümüze kadar 'Barış' anlamında pek değişen bir şey olmadı. O günden günümüze savaşlar artarak devam etti. Ancak, yıllardır beklenen barış hiç gelmedi. 1 Eylül 1939 yılından, 1 Eylül 1997 gününe kadar 58 yıl boyunca dünya yaşanan savaşlar nedeniyle bir çok mali külfete, katliama, yıkıma ve felakete maruz kalıyor.

S.2'de

Haber... Haber

Korucu Talanı

Bitlis'in Tatvan ilçesine bağlı bir süre önce boşaltılan Kirtvan (Çavuşlar, İnzan (Üzümlü) ve Panças (Odabaşı) köylerinde bulunan kerestelik kavak ağaları köy yakınılarında çadır açan korucularca kesiliyor. Ağaçlar yarı fiyata atölyelere satılıyor. Ağaç sahiplerini kaymakamlığa yaptığı başvurular ise sonuçsuz kalıyor.

S.3'te

Politika

İran'a Yeni Makyaj

Seçim öncesi, İran'da ekonomik ve siyasal yaşam artık çökilemez bir safhaya ulaşmıştı. Özellikle 8 yıl süren Irak-İran savaşının bıraktığı ağır yük dayanılması güç tahribatlara yol açmıştı. Üretim sanayişi önemli bir durgunluk yaşamakla, enflasyon ve işsizlik tüm ülkeyi sarmış bulunmaktaydı. 1979'dan bu yana kişi başına düşen milli gelir, Şah döneminde kişi başına düşen milli gelirin üçte birinin altına düştü. 1979'dan bu yana Tümen (İran para birimi) DM (Alman Markı) karşısında %7000 (yedibin) değer kaybetti.

S.5'te

İşin / Kadın

Cezada Eşitlik Çözüm mü?

Çözüm, cezada eşitliği savunan anlayışa, aile kurumunu zor-baca korumaya çalışan her girişime karşı, toplumsal projemizdeki ideallerimizle çıkmak olmalıdır. Konu geniş, alan dar. İşin ahkâm kesme boyutunu bir yana bırakıyorum. Yapılması gereken ne aile kurumunu güçlendirecek girişimlere, ne cezada eşitliği savunan anlayışa ve tüm gerici geleneklerin bir başka ismi olan yasalara karşı sessiz kalmak değil, yaşamın her alanında tavır koyabilmektir. Daha güzel günlerde buluşmak dileğiyle... Elveda...

S.7'de

Kültür / Sanat

Kapitalizm Yön Alacak mı?

Reel Sosyalizmin çöküşünden sonra düşüncelerini tartıştıran aydınlar sessiz sedasız yerlerini almaya başladı. Burada bahsedeceğimiz yeni sosyalist aydınlar değil. Henüz ideolojik kimliğini bulamamış fakat tüm dünyada okuyucuların dikkatini çeken aydınlar. İleri kapitalist toplumların bilgi birikimleri üzerine ortaya çıkan bu aydınların, yeni teknolojik gelişmeler üzerine yazdıkları kitapları bir çok dünya diline çevrildi, tartışıldı.

S.9'da

Perspektif

Çizmesiz Doğru

Her veda yeni bir merhabadır... Taklitçilik, bir şeyler ilk öğrendiğimde, öğrenme süreciyle sınırlı olması koşuluyla iş yapılabilir. O süreci aşmış andan itibaren, taklitçilik iş yapmaktan çok, tembelliğin ana kaynağı olarak bir köstektir artık. Kimse kusura bakmasın ama benim taklitçilik ve ve tembellikle kendi sonumu hazırlama lüksüm yok... Bu onların "hakkı" (mı?). Bu tavırlarını sahiplendiğim değerler adına belirlediklerini söylüyorlarsa, "hile-i şer'iye" yaptıklarını söylemek de benim en doğal hakkım. İşte veda nedenlerim -Pêşe ROJ'un beş sayısının 10. sayfasında yayınlanan yazılarımda açıkladıklarımı da katarak- bu.

S.10'da

ROJ

5 - 11 Eylül 1997

Sal/Yıl:1 Hejmar/Sayı:4

HAFTALIK HABER YORUM GAZETESİ / ROJNMEYA NÜÇEYİ U ŞİROVEYİ YÊ HEFTEYİ

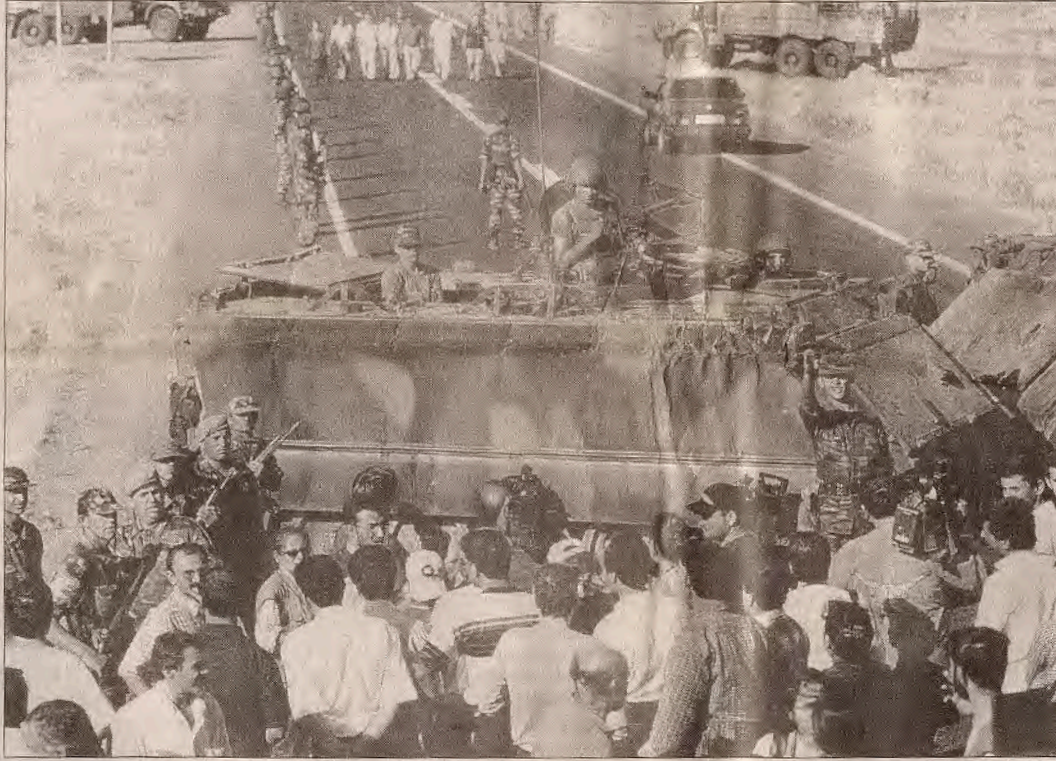
100.000 TL / 3 DM (KDV DAHİL)

Barış iz bıraktı

Bir barış rüzgârı Türkiye'de böyle sonuçlandı. Devleti bir hayli sıkıntıya sokan girişimlerin Avrupa başta olmak üzere tüm dünyada siyasal bir hareket olarak çeşitli etkinliklerle sürmesi bekleniyor. Anlaşılan Türkiye barışa henüz hazır değil. Siyasetçiler barış girişimini karşılama konusunda görüldüğü gibi sorunu güççelik güççeliğine hacale etmişler. Şimdilik silahların susmasını isteyenlere ve barış konvoyuna kentler yasak.

Birdal "Devletin bu davranışı, insan haklarına ve çağdaş hukuk anlayışına sığmaz. Bir kez daha görülmüştür ki devlet barış istememektedir. Azınlık hükümeti olan Meut Yılmaz hükümeti, demokrasi ve insan hakları talepleriyle iktidara geldi. Ancak şu anda görülmektedir ki, bu söylemi boş çimştir.

Rosa Maria Stoffa, "Biz hiç bir şekilde burda kimseye savaşmaya gelmedik, Türkiye'de sürmekte olan savaşın durdurulması için bir mesaj vermek için geldik. Ama geldiğimiz günden beri özel tim ve jandarmalar tarafından hiçbir yere sokulmayarak, her türlü eziyet yapılarak, Diyarbakır'a gidişimiz engellendi. Hatta insani ihtiyaçlarımızı karşılamamız bile özel tim elemanları tarafından engellendi. Suroç'da bizi karşılamaya gelen onbinlerce insanla kaynaşmamıza tahammül edilmedi. Bize yaklaşmak isteyenler jandarma tarafından dipçiklerle dövüldü."

Diyarbakır'a sokulmayan barış heyeti İstanbul Kozyatağı mevkiinde polis tarafından durdurularak kimlik kontrolü yapıldı. Araçları didik didik arayan polis, elerindeki isim listesinde yer alan 15 kişiyi gözaltına aldı.

Gözaltına alınanlar bırakılırken, aynı saatlerde yabancı heyetten 24 kişi dövülerek gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Alman heyeti üyeleri Rosa Maria Stoffa, Şişli Etfal Hastanesi'ne kaldırıldı.

1 Eylül Dünya Barış Günü için, Brüksel'den Diyarbakır'a gelmek isteyen Musa Anter Barış Treni, devletin diplomatik baskıları sonucunda engellendi. Bu engellenmelere rağmen Hanuer barış grubu yeni bir karar alarak İstanbul'a geleceğini ve oradan da 31 Ağustos günü Diyarbakır'a gideceklerini bildirdiler. Bu karar doğrultusunda, İstanbul'a gelen yabancı heyetler İstanbul'da oluşturulan Barış Komitesi tarafından otellere yerleştirildi. 31 Ağustos günü Kadıköy'de siyasi partiler, demokratik kitle örgütleri tarafından yapılan bir miting sonrası 7 araçlık konvoy Diyarbakır'a uğurlandı.

S.11'de

Yayla yasağı sağlığı bozuyor

İnsanların uzun süre hayvanlarla bir arada yaşamasına neden olan yayla yasağı uygulaması, insan sağlığını tehdit ediyor. Van'ın Gevaş ilçesine bağlı 200 haneli Kers (Abalı) köyünde, 1993 yılından bu yana hayvanlarıyla içiçe yaşayan ve aynı sudan içen köylülerden ikisi ölürken, 48'i de hastahaneye kaldırıldı. S.11'de

ABD dünyanın tek hakimi

S.11'de

Der Spiegel dergisi, son sayısını ABD'nin dünyadaki hakimiyetine ayırdı.

Bir kirli sayfa da İsveç'ten

İdeal "bir toplum yaratmak için, safkan olmayanları kısırlaştırıp nesillerini tüketmenin adını ne koymalı? Dünyada ilk kez 1921'de İsveç'te kurulan Irk Biyolojisi Enstitüsü'nün "İdeal kuzeyli tipi" diye afişler bastırmasının arkasında ne gibi düşünceler vardı? Aklımıza hemen Nazi Almanyası ve Hitler geliyor, değil mi? Irkçı Hitler'in cinayetleri dünyayı sarsarken dikkatlerden neler kaçmamış ki... Meğer Hitler,

Yahudileri gaz odalarında katlederken, İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya ve Estonya da boş durmamış. Onlar da kuzey ırkına uymayanları kısırlaştırmış.

Hitler'in cinayetlerini çılgın bir ırkçılıkla açıklıyoruz; peki İsveç, Norveç, Danimarka ve Finlandiya'da olanları nasıl açıklamalı? Üstelik bu ülkelerde, politikaların başını sosyal demokratlar çekmişse?

S.11'de

Polis intiharları düşündürüyor

Araştırmacı Yazar Faruk Güçlü, 12 Eylül 1980 darbesinin ardından polis intiharlarında yüzde 500'e varan artış olduğunu belirtirken, bugüne kadar bunlardan sadece

142'sinin belgelendiğini söyledi. Araştırmacı Yazar Güçlü, polis intiharlarını konusundaki çalışmalarının sonuçlarını değerlendiren Güçlü, 1980 öncesi polis intiharlarının yok denecek kadar az olduğunu belirtirken, "Bu tarihi, intiharların miladı olarak kabul ediyorum. Bu dönemde polisler ruhsal bunalıma düştü" dedi. S.11'de

Görüş Düşünce

Okurdan editöre

Halil Hocam... 1983-84'lü yıllarda Konya Dutluklar eteklerindeki tutukevinde düşüncelerimizden dolayı yargılanırdık aynı koşulları ve aynı yaşamı paylaşıyorduk. O koşullar düzenli yaşatında ve hobiye dönük düşüncelerle zaman içerisindeki yaşamda güzelliği yakalayıp bizimle paylaşırđın hep Halil hocam. Çünkü o dönemlerde dünyanın en zor mesleği olan devrimciliği yaşıyor ve yaşatmak için çaba harcıyorduk. Fırtınalı dönemde çoğumuz sessizliği benimseyip sustuk Halil hocam. Profesyonel olarak devrimci mesleği bir bayrak gibi hep doğru taşıdığınız uzun zamandan beri takdir etmekteyim. Sizler dünyanın en zor mesleğini üstlendiniz! Tüm zorluklara rağmen mücadelemizi verirken, o yorgun hastalıkla ve kendilerine faydası bile dokunamayanlar çıkmıştı sokaklarda "partileşelim" diyorlar. Zor olanı göğüslemeyen yorgun beyinler için kolayına sarılıyorlar. Halil hocam. Dutluklarda, Hasan, Hayri, Hüseyin adında beraber yaşadığımız insanlar vardı. Eğerki yorgun düşütlerse, inanki tüzüldürüm hocam. Hani diyorum ki bir parti kuracak olursak ne amaçlı bir parti kuracağız. Bu partide temel ilke sınıfsal mücadeleyi ileriye taşımak, sınıfsal mücadelede bizlere büyük destek olacak olan ezilen Kürt halkının Kürt kimliğinin mücadelesinde de devrimci özdeşirmek olmalı sanırım. Kürt meselesini de omuzlayan kulvarda buluşmak dileği ile...

T. KAYA - M. ESENYEL

Ülkemizde yaşanan tarihsel süreç göstermiştir ki, kendi içimizde barışı sağlayamadığımız ve sürekli çatışık durumda olduğumuz süreç sömürgeci düşman karşısında ve dünya kamuoyunda yürüttüğümüz haklı mücadelemizin barışçıl yönünü ve halkların kardeşliği temelinde "BARİŞİN" savunulması mümkün değildir.

Hitler faşizminin Polanya'yı işgal ettiği ve tüm dünyaya yıkım, katliamı yaşatan İkinci Emperyalist Bölüşüm Savaşı'nın (1939) başlangıç günü olan 1 Eylül'ün, **BARİŞ GÜNÜ** olarak anılmasının, ilan edilmesinden beri günümüze kadar 'Barış' anlamında pek değişen bir şey olmadı. O günden günümüze savaşlar artarak devam etti. Ancak, yıllardır beklenen barış hiç gelmedi. 1 Eylül 1939 yılından, 1 Eylül 1997 yılına kadar 58 yıl boyunca dünya yaşanan savaşlar nedeniyle bir çok mali küllfete, katliama, yıkıma ve felakete m. kahyor.

Dün Küba'yı, Vietnam'ı işgal altına alan Emperyalist Bölüşüm Savaşı'na ve barbarlıkla ülkemizi sömürgeciler vasıtasıyla boyundurluk altına alıp sömürmekte.

Ülkemizde son on yılın bilançosu korkunçtur. Yakılıp yıkılan 4000 bine yakın köy, 20.000 bine yakın ölü, binlerce Fahi Meçhul Cinayet, binlerce kayıp, milyolarca göç vs.

Bunlar ülkemizde ki savaşın boyutunu anlatan küçük veriler. Savaşta çıkarı olanlar Kürtleri birbirlerine kırdıranlar, Türkiye'de ırkılığı ve faşizmi körükleyenler,

"Ya sev, Ya terket" kafatasçılığını yapanlar hep aynı kişiler. Savaşı bir rantıye haline getirenler, yani sömürgeci düşmanlarımızdır.

Ülkemizde ki savaşın kimlere ne yarar getireceği dolar ve marklarla hesaplayan günlerde tekrar ayuka çıkması tesadüfi değildir. Geri tepen politikaların ürünüdür. Bu güne kadar barış adına demokrasi adına yola çıkan devrimcilerin, demokratların, sosyalistlerin karşısına hep aynı kesim çıkmıştır. Savaşı sürdüren ve bundan belli bir pay alan sömürgeci egemen güçler ve bunların çanakçıları durumunda olan yerel işbirlikçiler bu gericiğin öncüleri ve payandalıdır.

Ancak salt emperyalizm sömürüsü veya sömürgeci devletlerin pervasız saldırısı barışın önünde tek engel olarak durmuyor. Bizce en önemli sorun Kürtlerin kendi içlerinde demokrasiyi yaşamamalarıdır. Başta da vurguladığımız gibi, Kürtlerin yani dört parçada ki (İran, Irak, Suriye ve Türkiye) siyasal yapılanmaların aralarında ki çatışık durumudur. Ve bu olumsuz durum kendi "iç barışımızın" önünde ciddi bir engel olarak duruyor.

İç barış diyorum çünkü: Kürtler bu güne kadar kendi aralarında barışı hiç yaşamadılar.

Dün feodalizmin üretim ilişkileri hakim iken "Aşiretler arası Savaşın" sözünü-

suydı, bu gün kapitalist üretim ilişkileri yaşıyor. Fakat aynı feodal zihniyet dört parçada kendi sınıfsal çizgisini (karakterini) ortaya koyuyor. Kuzey'de koruculuğun istemesi, Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı itirafçılığın ve yerel işbirlikçiliğin gelişmesi; Güney'de ise kazanılan topraklar üzerinde findık kabuğunu doldurmayan nedenlerle birbirlerine karşı yürütülen amansız savaşın yani braküjilerin sürekli yaşanması. Dar anlamda Kürtlerin bir yerde barışa bakış açılarını gösteriyor.

En önemli işi barış adına yola çıkan ve "Ülke Devrimini" hedefleyen anlayışların dört parçada her geçen gün yeni Braküjileri yaratması ve tüm dünya kamuoyuna karşı ulusun çıkarlarının örgütlen çıkartılmasında üstün tutulması, her türlü saldırı ve politikalara karşı ortak tavır içerisine girilmesi ve kısacası hiç zaman kaybetmeden Kürtlerin biraraya gelmesi kalıcı bir ateşkesle "ulusal siyasal birliğin" yaratılması gerekiyor.

Aksi taktirde ne süslenmiş bir trenden, nede "Amerikalı dostlarımızdan" barış beklemek biraz saflık olur. Gerçek barış öncelikle evin içinde başlar. Kendi iç sorununu çözemeyen bir aile, bir başkasıyla sorununu çözmeyi mümkün değildir. Artık bu savaş dursun diyoruz ve hiç zaman kaybetmeden "BARİŞ HEMEN" diyoruz. Ancak önce kendimizle barışalım.

televizyonunda yayınlaması. Bunu nasıl yorumlamalı... O halde halklı olarak şu soru sorulabilir. Kürtler barışa hazır mıyız? Öncelikli olarak barıştan ne anlıyoruz? Neyi talep ediyoruz? Tüm bu soruların

yanıtlarını nelletistirmemiz gerekiyor. Şunu unutmadan vurgulamak gerekiyor. Yıllardır savaşa baskıya ve sömürüye maruz kalmış bir halkın barış ve özgürlük istemi tartışılmaz. Ancak şu da iyi bilinmelidir ki, 'barış hemen' demeyle gelmez. Gerçek anlamda barışın istenmesi ya da talep edilmesi için öncelikle kendi iç barışımızın sağlanmasından geçiyor. Bunun için de tüm Kürdlerin ortak katılımı olan, yani ortak iradeyi yansıtaçak barışçı pratik adımlardan geçiyor.

Kürtler arasında ki BRAKÜJ'lerin (Kardeş Kavgalarının) sona erdirilmesi; her türlü sömürgeci ittifaka karşı tavır alınması, ulusun çıkarlarının örgütlen çıkartılmasında üstün tutulması, her türlü saldırı ve politikalara karşı ortak tavır içerisine girilmesi ve kısacası hiç zaman kaybetmeden Kürtlerin biraraya gelmesi kalıcı bir ateşkesle "ulusal siyasal birliğin" yaratılması gerekiyor.

Aksi taktirde ne süslenmiş bir trenden, nede "Amerikalı dostlarımızdan" barış beklemek biraz saflık olur. Gerçek barış öncelikle evin içinde başlar. Kendi iç sorununu çözemeyen bir aile, bir başkasıyla sorununu çözmeyi mümkün değildir. Artık bu savaş dursun diyoruz ve hiç zaman kaybetmeden "BARİŞ HEMEN" diyoruz. Ancak önce kendimizle barışalım.

OKURDAN...OKURDAN...OKURDAN...OKURDAN...OKURDAN...OKURDAN...

Öncelikle ve özellikle vurgulamak gerekir ki, senin "Durmak geriye düşmektir..." belirlemesi içtenlikle katılıyorum. Devrimcinin yaşamadığı en belirgin ve vazgeçilmez ana noktaya temas etmen bu anlamda tamamen amaca uygunluk gösteriyor. Önceki kimi yazılarında da bu doğrultuya dikkat çekmen hem geleceğin de hem de bugünün de yararına. Aksi yöndeki arayışların devrimciliğinden şüphe etmen gerekir. Ve unutmamamız gereken en önemli husus; arayışın devrimci kişiliğin en rafine düzeye çıkarırken, bununla bağ içerisinde nasıl bir ideoloji ve politika ile yürüdüğünün de açığa kavuşturulması demektir. Bu, her şeyden önce senin de haklı olarak belirttiğin, "Eğer bir devrimci, doğru bir hat'ta ve ıcrada bir devrim programına sahip değilse, kendisinin, toplumun, ilerlemenin, devrimin ve hatta insanlığın neresinde olduğunu farkında da değildir. İlgili noktalarda doğru bir perspektife sahip olmayı zorunlu kılar."

Devrimcinin doğallığını dışı vurması hata ve eksikliklerine vurgu yapması, inancını ve amaçlarını koruma çabası, kendini aşması ve yenilmesi için en gerekli olanıdır. Kendisi dışında bir başkasını oynaması, hiç bir devrimciyi ilerletmediği gibi, görece birkaç adımıyla yol almaması da daha fazla geriye düşmesine hizmet eder. Nitekim hergün bunun fazlaca örneğine tanık oluyoruz. Asolan bütün geri düşüşlere araya açık ve asılmaz bir anlayış ve pratiği yerleştirmek. Tüm çabamız bu yönde olmalıdır. Biliniyor, devrimciyi geriye çekmek isteyen pek çok "devrimci"nin bulunduğu her kolda devrimciliğe daha çok ısrarla biricik yol ve alternatif. Ancak tek başına bu da yeterli değildir. Yeterli olmamaktadır. Çünkü sağlıklı ve geleceği kucaklayan, uzun soluklu devrimciğin pek yaygın olmadığı bir dönemden geçiyoruz. Tutarlı ve ıstıkrarlı devrimciliğin pek yaygın olmadığı bir süreç. Tutarlı ve ıstıkrarlı devrimci düşünün kimi bakımlardan bizzat kendilerine "devrimci" diyenlerce dümürlü üğrildiği, takatten düşürüldüğü günümüzde, talimden gerçek anlamında devrimci kalabilmek ve devrimci hedeflerimizi yakalayabilmek için en rafine dev-

rimciliğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Hakkı olarak, devrimci için arayış dün olduğu gibi bugün ve yarın da sürmektedir. Arayışın bittiği yerde devrimciliğe, devrimci hücrelerinde ölümü kesindir. Açık ki arayış; geleceğin devrimci dünyasını inşaaya paralel ve o dünyayı bugünden adım adım yakalamaya yönelik olmalıdır. Aksi yöndeki arayışların devrimciliğinden şüphe etmen gerekir. Ve unutmamamız gereken en önemli husus; arayışın devrimci kişiliğin en rafine düzeye çıkarırken, bununla bağ içerisinde nasıl bir ideoloji ve politika ile yürüdüğünün de açığa kavuşturulması demektir. Bu, her şeyden önce senin de haklı olarak belirttiğin, "Eğer bir devrimci, doğru bir hat'ta ve ıcrada bir devrim programına sahip değilse, kendisinin, toplumun, ilerlemenin, devrimin ve hatta insanlığın neresinde olduğunu farkında da değildir. İlgili noktalarda doğru bir perspektife sahip olmayı zorunlu kılar."

İşte, sorun tam da burada yatmaktadır. Sömrüçiliğe ve emperyalizme karşı mücadele içinde yorulmuş, kimliğini korumuş nice devrimci vardır. Faşist ve gerici diktatörlüklere karşı savaşın ortasında gelişmiş binlerce devrimciye tanıklık bu coğrafya. Ne var ki, bütün bu muazzam devrimci direngenlik sonal amaca varma da yeterli olmamaktadır. İdeoloji ve siyasatin doğurduğu tam da burada önem kazanmaktadır. Açık ki belirlenmiş hükümlü devreye sokmaktadır. Bir kez daha; ya ideoloji ve siyasatin doğruluğu hamurunda yorulmuş, programatik ıstıkameti kesin kurtuluşun yolunu gösteren devrimci kişilik, ya da yanlış bir ideoloji ve siyasatin eşliğinde süren yeterli olmayan ve geleceği kucaklama takatinden yoksun devrimciliği!

Bu bağlamda, senin halihazırda çalışmalarına katıldığınız Pêşe Roj gazetesinin mevcut hattını sorgulaman gerektiğini belirtmeyelim. Nedenine gelince; Pêşe Roj gazetesi öncelerini sahiplenme anlamında belli bir geleneğin sürdürücüsü olduğunı iddia etmektedir. Doğal ola-

rak "Hangi gelene?" diye sorulmalıdır! Devrimci doğallık bize bu sorunun gündemde tutulmasını ve aynı zamanda ikircimsiz bir biçimde yanıtlanmasını gerektirir. Bu kaçınılmazdır. Hanırlanacaktır, tam da bu noktadaki tartışma daha boy vermeden hasıraltı edildi ve dün unutuldu/unuturulmak istendi. Belki bazıları hoşnut olmayabilir. Ama tarihi bir gerçeği gizlemenin anlamı yok ve dolayısıyla dünyanın geleneklerini bir tek potada ve topyekân bir adlandırma altında bugünlere-yarırları taşımanın imkansızlığı kavranmalıdır...

Yukarıda adı geçen bağlamda senin sorgulayıcı davranış ve devamında bugün yapılmak istenen tarihin bilincinin sulandırılmasına karşı durmam gerekir mi? Evet, mademki "komünizmi özümseyenler" belirlemesini yapıyorlun, öyleyse dün kimin gerçekten de komünizmi özümsemediğini, kimin özümsemeye çabası içerisinde olduğunu ve kimin bu özümsemeden kaçtığını ortaya koymam gerekir. Neyin hatırına bundan kaçıyoruz? Gizlenmek istenen nedir? Bugün bir tek geleneğe hak verildiğini iddia edenler dün farklı ideolojik-politik çizgilerde olduklarını nasıl gizleyebilirler? Herşey bir yana, arşivlerin dilini susturabilmek mümkün mü? Açık ki ortada kaba liberal-opportunizm bir buluşma var. Ne doğru bir hat ve ne de devrimin programı var. Öte taraftan net olmayan programı bir yana bırakan, aslında program yok! Birbirlerinin eksilerini gizleme ve bir nevi oyalamla zaman kazanma üzerine gelişen olan yeni geleneğe "komünizmi özümsemeyen" iddia ve ısrarı gösteren sizin tarafınızdan desifre edilmelidir. Öncelikle dün için bu desifre olayının yaşanması zorunludur. Bu çalışma yapıldığı oranda, yeni geleneğe ve bir anlamda Roj hattının kimliği hakkı da daha sağlıklı sonuçlara varabiliriz. Kanatırmak diene ait olan çalışmayı istenilen doğrultuda ve verimlilikte gerçekleştirmediniz işi, bugünün yeni neo liberal (Roj gazetesinin yurtsever kimliği hakkında tereddüt sa-

hip olmamak gerekir. Ancak onun tutarlı devrimci bir çizgiye sahip olduğunu söyleyebilmek hayli zordur. Roj'a hakim olan ruh halı, dinamik devrimci bir yapıya değildir, aksine kosmadan çabucak yorgun düşen yarı aydın bir kimlik taşımaktadır. İdeolojide geniş, siyasette genel, taktikte boş ve yapılamada objektif olarak fikide bir konuda tamamen ıktıdrasızlığın bir bileşimidir... Ve en belirgin yanı ise; komünizmin kavirini bir tek potada ve topyekân bir adlandırma altında bugünlere-yarırları taşımanın imkansızlığı kavranmalıdır...

Değerli Ahmet Önal;

Senden aktarılmak mektubumu sürdürmek istiyorum.

"Yüreği, beyni ve yaşamıyla komünizmi özümseyenler, kesintisiz devrimle ilerleyebilirler..." Doğru. Pekı ama yüreği-beyni yaşamı komünist olabilmeyen de bir ölçütü olması gerekmez mi? Pek rahat bazıları kendini yukarıdaki üçlü kimliği ile lanse ediyor. Bir çırpıda komünizmi yalnız ve tek kendisinin özümsemediğini söyleyenlerin sayısı hiç de az sayılmaz! (Söz konusu bağlamda, ülkemizde kimin komünist olduğunu yarış ve tartışma olmadığından, bu noktada ileride yazmak kaydıyla geçiyorum...) Ama böyleleri genelede kolaycı ve bilineni tekrar etme sevdalısı oldukları için layık olmadıkları halde "komünist" kimliğin çoğu zaman böylele "komünist"ler tarafından da saldırıya uğradığı biliniyor.

Her ne kadar düne oranda komünistlik kisvesine bürünmek, pek revaçe değilse de, çok cılız olmasına rağmen hala komünist olduğunu id-

dia edenlerin bulunduğu ülkemizde aslında komünizme karşı bir sempatinin bulunduğu söylenebılır. Fakat bu sempatinin geleceğe dair ütöpic yanından kurtulması gerekiyor. Hoş bir seda tırzından "bizde ıstıyıyoruz..." misali gönülleri incitemeyen ve yerine göre dozajı ayarlanan biçimde eozlu (!?) komünizmi "ıstıyıyoruz" diyerek komünist olunamayacağı bilinmelidir. Keza isim düzeyinde komünist adlandırılmasının da yetmediği artık görülmüştür. Milliyetçi ve revizyonist bir siyaset ve ideoloji altında komünist kimliğin temsil edilemeyeceği bilince çıkarılmaktadır. Ancak ve yalnız komünist bir ideoloji ve siyaset ışığında oluşturulmuş marksist-leninist programla kesintisiz devrimle ilerlenebileceği kavranmalıdır.

Evet, "Komünistler onlarla karıştırılmasın..." diyorunuz. Haklısınız, ancak bir kez daha sormak gerekiyor: Komünist olmanın olabilmeyen teorik-ideolojik-politik vb. temel baz kriterleri nelerdir? Biz Kürdistan'lı komünistler bu soruyu yanıtlamalıyız. Seninde, bu yanıtı vermen, dolayısıyla komünist derken neyi kastettiğinin berrak olarak anlaşılması şarttır. Komünizmin kimi değerlerini savunman, en azından yazılarında buna vurgular yapman ve yüzünü komünizme çevirmen olumludur, ancak bu yeterli değildir. Problem, ülkemizde kesintisiz devrimin komünizme dek sürdürülmesi için bugün komünistlerin önünde hangi görevlerin durduğu ve bunlara nasıl yaklaşılabileceği. İşte burada net olmak durumundayız. Bizi kendine sosyalist diyenlerden de ancak ML'den ne anladığımızın ortaya komması ayrıacaktır! Bunun içinde bekletim ilgili noktada yazılarında açık-somat belirlemeler yapman yönündedir. Birbirimizi anlayabilmek, komünist olduğu iddiasında olanların birbirlerini daha iyi anlayabilmeleri için bu tür bir çalışmaya mutlak surette ihtiyaç vardır. İkinci mektubunda bu konuyu ele alacağım.

Devrimci selamlar... Başarılar dilerim...

Editörden

Türk devleti silahları susturmaya hazır değil. Barış girişimi öncesi verilen demeçler ve 'Musa Anter Barış Treni'ne karşı alınan tavırdan zaten anlaşılıyordu. O halde silahların susması isteginde vazgeçmek mi gerekir? Aksine Türk yönetimleri savaşa ne kadar kararlıysa, savaş karşıtları işe daha sıkı sarılmalı. İlk girişim Barış istegini Türk ve Avrupa kamuoyuna mal ederken, Türkhükümetini zor durumda bırakmıştır. Girişime atfedilen PKK taktiği yakıştırmaları tutmamıştır. Aksine silahların susmasını isteyen PKK olsa bile, bunun iyi bir şey olduğu düşüncesi genel kabul görmüştür.

Dünya kamuoyı Kürtlerin barıştan yana olduklarını gördüler. Türk yönetimleri hiç kışeye kendilerini anlatamazlar. Silahsız insanların karşısına namurları insanlara dönük zırlı birliklerde dikilmeyi, barıştan yana olanları tutaklayarak gözaltına almayı, akan kanın durmasını istemek dışında hiç bir amaçları olmayan yabancı heyeti bütün dünyanın gözleri önünde hastahanelik edersine dayaktan geçirmeyi kimseye anlatamazlar. Bugüne kadar şu veya bu nedenle devletin arkasında durmayan sesiz yığınlar, artık gerçeği görecektir. Evlatlarını hangi ziyniyetlere teslim ettiklerini anlayacaklardır.

Değerli okurlarımız !

Her sayıda size seslenmeyi neredeyse bir alışkanlık haline getirdik. Ama işler yoluna girene kadar bunu sürdürmekte kararlıyız. İyi olmak zorundayız. İyi olmak iytye yönelmek için kolektif bir çaba gerekir. SOS veren bir gemi olmak istemiyorsak önceden geminin su alabileceğ yerlerini onarmak, motorunu rektefeden geçirmemiz gerekir. Okyanuslarda büyük dalgalarla başedeabilmek için başka çıkar yol yoktur. Sözlerimizi fazla karamsar bulanlar alabilir. Karmarsartık başka, geminin su alan bölümlerini önceden görüp gerekli tedbirlerin alınmasında ısrar etmek başka bir şeydir.

Preisp olarak olumsuzlukları sayıp dökmek alışkanlığında değiliz, daha da önemlisi olumsuzluklardan sözemenin bir yarar getirmeyeceğini biliyoruz ama işlerin yolunda olduğu kamsının yıl açtığı ataleti de belirlemek istiyoruz. İyi bir gazete olmak, halkımızın sesi, solığu olabilmek için ataletten kurtulmamız lazım.

Umarız bir daha bu konulardan sözetmeyeceğiz. İyi günlerde buluşmak dileği ile...

Sürecin Bir Boyutu

Lokman POLAT

Halkın tarihinde çok önemli toplumsal gelişim süreçleri vardır. Bu süreçlerin bilimsel analizi elbetteki bilimsel araştırmacılar tarafından yapılacak ve süreçler ana hatlarıyla yerli yerine oturtulacaktır. HEP, DEP, HADEP süreci önemli bir durumu, nesnel bir toplumsal kesiti arz ediyor. HEP, DEP, HADEP süreci üzerine ilerici, devrimci, yurtsever basında, özellikle de Kürt dergi ve gazetelerinde yüzlerce yazı, makale yayınlamış, birkaç kitapta çıkmış bulunmaktadır. Bu süreç üzerinde daha çok şey yazılıp, çizilecek, daha birçok kitap yayınlanacaktır. Yasal yayıncılık alanında ROJ, NÜROJ, PÊŞEROJ süreci de önemli bir gelişimi belirliyor. Sürecin bir boyutunu oluşturuyor. Kürt basın yayın tarihinde ROJ, NÜROJ PÊŞEROJ'un çok önemli bir yeri var. Bu üçlü ROJ süreci-ki halen devam ediyor- demokratik yayıncılık alanında, Kürt demokrasisinin gelişimine önemli bir ivme kazandırmışlardır. Kürt demokrasisi bu yayıncılık anlayışıyla gelişmiş, güçlenmiş. Demokrasi anlayışı ete kemiğe bürünmüş, yaygınlaşıp gelişmiş, pratik yaşama geçmiştir.

Çok sesliğin seslendirilmesi, farklı ideolojik politik anlayışların aynı yayın içerisinde yayınlanması, farklı düşüncelerin yan yana varılması, demokratik norm ve kurallara uygun olarak varolan farklılığın uyum içinde - uyusmazlıklara, anti-demokratik uygulamalara mahal vermeden - sürgelmesi çok önemli bir durumu, nesnel bir boyutu teşkil etmektedir. Pluralizmin savunulmasında, farklı görüşlerin aynı yayın organında yayınlanmasında, çok sesliliğin korkulmadan seslendirilmeinde üçlü ROJ'un yerine getirdiği görev takdire şayandır. Farklı görüşlerin ROJ'larda yayınlanması bazılarının tuhafına gitse bile, üçlü ROJ'ın yaptığı en doğrudur. Daha önce de bir yazımda belirttiğim gibi; ROJ, NÜROJ PÊŞEROJ'un perspektifi klasik ideolojik birlik argümanı değil, programsal birlik temelinde pratik- politik temelde pratik - politik birliğin savunulmasıdır. NÜROJ farklı görüşlerden korkmadığı gibi bunlar politikanın zenginliği olarak görüyor.

ROJ, NÜROJ, PÊŞEROJ yayın sürecindeki demokratik muhteva, kendisine liberal ve demokrat diyen yayınlarda ve diğer tüm Kürt basın yayın organlarında bulunmamaktadır. Üçlü ROJ yayın süreciyle geliştirilen ve yaşama geçirilen çok sesli, çok renkli, demokratik yayın anlayış ülkemizin geleceğindeki demokratik muhtevalı yayın anlayışının bir ön oluşumdur, miheng taşıdır. Bu oluşumu daha da güçlendirmek ve bu anlayışı daha da zenginleştirmek gerekir.

Bizim için sürecin bir boyutu - yasal demokratik yayıncılığı çok sesli, pluralist bir anlayışa geliştirmektir. (ki bu boyutunda da yasal devrimci- demokratik bir teorik yayın organını da eklemek gerekir.) Diğer boyutu da kurumsallaşmak, ulusal demokratik kurumlar oluşturmak ve legal parti boyutun hayata geçirmektir.

Devrimci ulusal mücadele sürecinin elbetteki daha bir çok boyuları var. Onların izahı PÊŞEROJ gibi yasal demokratik bir gazetesinin muhtevalarını aşmış ve yazıda onlara değinmeim. Ayrıca mücadelelini boyutların Şeref Laşer "Bütün'deki yazısında dile getirdi. Bende o yazı tamamıyla katıldığım için tekrarlama gereğini duymadım.

İLAN

HEŞTÊ DERSİMÎ

Şêseme 16.9.97 Sate 18.00

Rakerdais û kokteyil

Qeseykerdena rakerdişî:

Reyisê Belediya Kölni Rorbert BURGER

Çarşeme 17.9.97 Sate 17.30

Sempozyum (Alamanki û Kirmacki-Zazaki de)

Mesela: Veri ra ve hata ewre Dêrsim

Muzik: Zilfi

Phoncseme 18.9.97 Sate 17.30

Wendis (Kirmancki-Zazaki de kilam saniki)

Saadê tertele 381 Qesey Kenê

Muzik: Can Alî Haydar seine Gruppe

Yene 19.9.97 Sate 17.30

Panel (Tirkî de)

Mesela: Yitiqatê Dêrsim û Eleweni

Seme 20.9.97 Sate 17.30

Sewa Kultur u Zagoni

Hunerberjî:

Meftin - Kemal Kahraman

Yilmaz Çelik

Kadri Karagöz

Serdar

Ro Dersim

Güner Aslan

Ferhat Tunç

Şervan Baribas

Rençber

Daimi

Ali Baran

Hıdır Kutan

Ca: CHS- Forum Lön am Neumarkt

Josef-haubrich-Hof 2, 50676 Köln

Tel/Fax:0221-240189

Dersim-Gemeinde in Deutschland zur Förderung der Kultur, Sprache und Geschichte e. V. Bobstr. 6-8. 50676 Köln, Tel/Fax:0221-240189

Acıyı biraz da devlet çekmeli.

Kürt milletvekilleri, Olağanüstü Hal'in (OHAL) kaldırılacağı açıklamalarını "göstermelik" olarak nitelendirirken, yerine OHAL'i kalıcılaştıran bir rejimin yerleştirileceğinden endişe ettiklerin söylediler. Bölgeleinde halkın potansiyel suçlu görüldüğünü, devletin "bölünme sendromu"ndan kurtulduğuna dikkat çeken Milletvekilleri, güvenlik güçleri ve yerel bürokrasinin "siyasi otorite tanımayan" tavırından yakındılar. Bölgelelerinde HADEP'in birinci parti olduğu ortaya konulduğunu belirten milletvekilleri REFAH partinin bölgede güç yitirdiğini belirttiler.

Parlamento'daki siyasal partilerin Kürt milletvekilleri son seçimlerden bu yana bölgeleindeki gelişmeleri ve OHAL'in kaldırılacağı açıklamalarını şöyle değerlendirdiler:

Abdulhaluk Mutlu (RP Bitlis Milletvekili): Bölgeleimizde değişen hiçbir şey yok. Temel sorun demokratikleşme. Vatandaş kendisini ifade edemiyor. Karakolda, adliyede, hastahanelede sorununu anlatamıyor. Kürt gerçeğini yok sayarak bir yere varlamaz. Kürt kimliğini inkara dayalı yaklaşımlarla çözüm sağlanamaz. Politikacılar en küçük bir çözüm üretmiyor. Tek çözüm güvenlik kuvvetlerine ihale edilmiş durumda. Olağanüstü hal'in kaldırılmasıyla sorun çözülmez. Devlet bir özleştirme mekanizmasını işletmeli. Yeri geldiği zaman vatandaştan özür dilemesini

bilmeli.

Seyit Haşim Haşimi (RP Diyarbakır Milletvekili): Doğu ve Güneydoğu'da ekonomik anlamda ve insan hakları açısından bir şey değişmiyor. çözüm için Kürt realitesini kabul etmek ve gereklerini yerine getirmek şart. Şimdi OHAL'in kaldırılması söz konusu. Bu MGK'nin istemi doğrultusunda gerçekleşecek zaten. Bu amaçla çıkarılan il-ler İdare Yasası'nın bazı maddeleri daha ağır düzenlemeleri içeriyor. Mülki amirlerin yetkileri artırılıyor. Yani örtülü bir şekilde OHAL devam edecek. Önemli olan zihniyetin değişmesi.

Musa Okçu (RP Batman Milletvekili): Bu sorunun temelinde uluslararası bazı hesaplar yatıyor. Bölgeye yönelik uygulamaların yanlışlığı çözümü zorlaştırıyor. Devlet bütün vatandaşlara eşit mesafede olmalı. Devlet aklını başına toplamalı, halkı potansiyel suçlu görme anlayışından vazgeçmeli. Şimdi OHAL'i kaldırıyoruz demek sorunu çözmek anlamına gelmiyor. Kürt kimliğini ortaya koymaktan ne zarar gelir? Kırtçe şiirler, türküler TV'lerde, radyalarda yayımlansa kıyamet kopmaz.

Orhan Veli Yıldırım (CHP Genel Sekreter Yardımcısı, Tunceli Milletvekili): Bölgede bir iç savaş yaşanıyor. Seçimlerden beri hem ekonomik, hem eğitim, hem de sağlık alanlarında hizmet götürülemedi, RP militan kadrolaşması sayesinde oy oranını koru-

yabilir. O bölgede HADEP birinci parti. ANAP-DYP aşiret ağalarına, şeyhlere dayanarak milletvekili çıkardı. CHP'de bir iyileşme görünüyor, ama çok parlak değil. O bölgede, HADEP dışındaki partiler daha çok tabela partisi. Bizim ilimizde CHP yine birinci parti olur, sonra HADEP gelir. OHAL'in kaldırılacağı açıklamaları da göstermelik.

Kamer Genç (TBMM Başkanvekili, DYP Tunceli Milletvekili): O bölgede hak, hukuk, kural yok. Bürokratların devletin güvenlik güçlerinin şahsi tavır tek hakim. OHAL bölgesindeki güvenlik birimleri ne devlet, ne hükümet tanır, bildiğini okur. Ben TBMM Başkanvekili'yim, bölgede bazı köylere, ilçelere gide-miyorum. OHAL kalkacak açıklamaları yanlış. Bunu önceden söylemek, yeni olaylar yaratılmasına vesile olabilir. Görev yapanların bir kısmı OHAL'in kalkmasını istemiyor. Beyanat verilmesi talih-sizlik, provokatif eylemler olabilir.

Faris Özdemir (DYP Batman Milletvekili): OHAL'in kaldırılmasından önce yapılacak çok şey var. Gerçekleri gören yaklaşımlar sergilenmedi. Sadece siyasi malzeme oldu. Bölge insanların acısını devlet çekmedi. Anladıklarını, duyduklarını sandılar, sadece sandılar. Bir gece yatarak geri döndüler. Bölge rant cenneti oldu, şiddet ortamının sona ermesinden yana değiller. Asker de değil, diğerleri de.

Haber Merkezi

AB 'Kürt Sorunun'nda ısrarlı

Haber Merkezi- AB Dönem Başkanı Lüksemburg Dışişleri Bakanı Jacques Poos, Türkiye'nin bazı siyasi koşulları yerine getirmeden AB ile müzakerelere başlamayacağını söyledi. Poos, Kürtlerle diyaloga başlanmasını ve kültürel özerkliğin sağlanmasını istedi.

Poos, en çarpıcı açıklamaları dışişleri Bakanlığı'nda üç saat süren görüşmelerin ardından yaptı. Poos, üyelik konusunda Türkiye'ye net bir perspektif verilmesinden yana olduğunu belirtmesinin ardından, "Türkiye, AB genişleme sürecinin bir parçasıdır, ancak ilk aşamada müzakerelerin yapılacağı ülkeler arasında olmuyor" dedi ve ekledi: "Çünkü bunun için belirli ekonomik ve siyasi koşulların yerine

getirilmesi gerekir. Siyasi koşullar yerine getirilmediği sürece müzakereler başlayamaz."

Poos, koşulları şöyle açıkladı: "Yunanistan ile iyi komşuluk ilişkileri sağlanmalı, Kıbrıs sorunu çözülmeli, insan hakları iyileştirilmeli, Kürtlerle diyalog başlanmalı, Kürtlere kültürel özerklik sağlanmalı."

Poos'un Kürtlere özerklik isteyen sözleri Dışişleri Bakanlığı bürokratları da şaşırttı. Kürt konusunun gündeme gelmediğini idda eden Türk yetkililer, Poos'un sözleri karşısında şaşkınlıklarını "İlginç. İçeride hiç bahsetmedik" diyerek ifade ettiler. Poos'un "Kürt sorunu" hakkında bu kadar açık ve net çözüm önerisinde bulunmasını değerlendi-

ren siyasi gözlemciler "AB, sorunu ilk kez bu kadar net bir şekilde ortaya koydu. Ötümüzdeki günlerde konuyu Türk hükümetiyle müzakere masasına getirebilirler. Kafaları çok açık. Başlangıçta sadece insan hakları sorunu olarak görüyorlardı ancak şimdi etnik bir sorun olduğunu belirtiyorlar. Bu yeni bir durum. Türk hükümeti epeyce zorlanacak gibi." dediler.

Poos'u kabul eden Başbakan Yılmaz ise ötümüzdeki dönemde AB'ye ağırlık vereceklerini belirterek "Gümrük Birliği'nde AB'nin yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle sorunlarla karşı karşıyayız. Sorunların aşılması yönündeki tabemimizi yeniden dile getireceğiz" dedi.

Korucu talanı

TATVAN/ Pêşe ROJ- Bitlis'in Tatvan ilçesine bağlı bir süre önce boşaltılan Kirtvan (Çavuşlar, İnzan (Üzümlü) ve Panças (Odabaşı) köylerinde bulunan kerestelik kavak ağaları köy yakınlarında çadır açan korucularca kesiliyor. Ağaçları satın alarak köylülere satılıyor. Ağaç sahiplerini kaymakamlığı yaptığı başvurular ise sonuçsuz kalıyor.

Tatvan'a bağlı Kirtvan, İnzan ve Panças köylülerinin verdiği bilgiye göre, Bekiri aşiretine mensup Uranis (Anadere) köyü korucubası Şebap Kartal ile Kerem Akbay'a bağlı 25 korucu İnzan köyü yakınlarında çadır açarak, yaklaşık 40 gündür bu üç köyde bulunan kavak ağaçlarını kesiyor.

Korucular kestikleri ağaçları arabalara yükleyerek Tatvan'a getiriyor. Burada tonu 20 milyon lira olan kerestelik ağaçları erken satışın diye atöylere 10 mil-

yon liraya satıyorlar.

Sahiplerine Köye Giriş İzni Verilmiyor

Kirtvan, İnzan ve Panças köylerindeki ağaçlar korucular tarafından serbestçe kesilirken, 1994 yılında köylerinden göç ettirilen köylülerin ise köylere girmelerine ve ağaçlarını kesmelerine izin verilmiyor.

Tatvan kaymakamlığına ve Reşadiye Karakol Komutanına defalarca başvurarak durumu anlatıldığını söyleyen köylüler, kaymakamın ve karakol komutanının kendilerine O'nlar koruculuk yapıyor ağaçlarınıza kesiyor.

Siz de koruculuk yapın kesmelerine engel olun şeklinde cevap vererek şikayetlerini önemsemediklerini belirttiler.

Yüzbinlerce Ağaç Kesilecek

Köylüler, kirtvan, İnzan ve Panças

köylerinde yaklaşık 4 yüz bin kavak ağacının bulunduğunu ve yıllar önce dikilen bu ağaçların tamamının da kerestelik olduğunu belirttiler. Köylüler, korucuların en az 40 ton kavak ağacını keserek Tatvan'a götürdüklerini, kesimin sürmesi halinde yakında bu üç köyde ağaç kalmayacağını kaydettiler.

Köylüler Yokluk İçinde Yaşıyor

1994 yılında köyleri boşaltıldıktan sonra özellikle Tatvan ve İstanbul'a yerleştiklerinin ve sayılarının 3 bin civarında olduğunu söyleyen köylüler, yerleştikleri yerlerde sefalet içinde olduklarını belirttiler. Köylüler şöyle konuştu: "Yerleştüğümüz yerlerde herhangi bir iş bulamayınca ve çaresizlik içinde kalınca köydeki ağaçlardan ve otları yararlanmak ve kendimize bir geçim aracı oluşturmak gayesiyle defalarca sivil ve askeri yetkililere başvurduk. Ama her seferinde de isteklerimiz geri çevrildi. Şimdi ise korucular gözümüzün içine baka baka ağaçlarımızı kesiyorlar. Hem devletten maaş alıyorlar, hem köyümüzden yararlanıyorlar. Bizim sefaletimiz ise hiç kimsenin umurunda değil."

Yüksekova davası

Yüksekova Çetesi'nin Hakkari eski Milletvekili Esat Canan'ın yeğeni Abdullah Canan'ın aralarında bulunduğu 4 kişi öldürmesi olayı ile davanın duruşması yapıldı.

Diyarbakır 1 No'lu DGM'de görülen "Yüksekova Çetesi" ana davasından ayrılan, Abdullah Canan ile Köycük Köyü'nden Şemsettin Yurtseven (75), Münir Sarıtaş (17) ve mikdad Özekan adlı köylülerin öldürülmesine ilişkin davaya, Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Tutuklu çete üyeleri Binbaş Mehmet Emin Yurdakul, itirafçı Kahraman Bilgiç ve tutuksuz yargılanan sanık Astsubat Nihat Yiğitler'in katilmiyle ilgili duruşmada, önceki duruşmada dinlenemeyen korucuların ifadesi alındı. Korucubası Nusrat Aslan ile korucular Selim Aydın ve Abidin Duma, olayla ilgili bilgileri olmadıklarını söylediler. Mahkeme heyeti, olayın meydana geldiği tarihlerde bölgede görevli askeri personelin ifadeleri ile yine olay tarihinde bölgede yapılan operasyonların avukat raporları, sanık M. Emin Yurdakul'un bölgede görevli olduğu dönemler içindeki için, rapor ile ilgili belgelerin istemek üzere davayı 2 Ekim 1997'ye erteledi. Vahap Canan'ın halen Kara Harp Okulu Öğrenci Alanında Harekat Eğitim Subayı olansank Nihat Yiğitler'in delilleri yok etme riski yüzünden tutuklanması talebi mahkemece reddedildi.

Yüksekova

Dersim köyleri nakil istiyor

Haber Merkezi- Köyleri askerler tarafından basılarak meyve bahçeleri yakılan Dersim Köylüleri Meclis İnsan Hakları Komisyonu'na, tahliyelerinin gerçekleşmesi için başvuruda bulundular. Köylüler, komisyona can güvenliklerinin kalmadığını, bu nedenle başka yere nakledilmek istediklerini bildirdiler.

Ovacık ilçesi kırsal alanında gerillalarla askeri birlikler arasında yaşanan çatışma üzerine olay bölgesine giden askeri bir tankın mayına çarptırması sonucu, tank tahrip olması üzerine öçlerini yöre köylülerinden almak için harekete geçen askerler, bölgede yer alan Bumak Köyü'ne baskın düzenledi. Tüm köylüleri köyün dışında toplayan askerler, daha sonra köylülerin ot ve meyve bahçelerini ateşe verdi.

Evlerin kapı ve pencerelerini de kıran askerler ayrıldıktan sonra köylüler, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na başvurdu. Yapılan baskın sırasında yaşananları tüm ayrıntılarıyla anlatan köylüler Olaylarla hiçbir ilişkileri yokken

köylerine baskın düzenlendiğini ve bahçe ve otlarının yakıldığını söylediler. Başvurularında, baskın sonrası oturamaz hale getirilen köylerinde barınma imkânlarının kalmadığını ve can emniyetlerinin de bulunmadığını söylediler. Çocuklarının zarar görmesinden kaygılandıklarını, asker baskısı nedeniyle can güvenliklerinin kalmadığını, bunun için de köylülerin boşaltılmasını isteyen köylüler, gözlemcilerin gözetiminde başka bir yere nakledilmek istediklerini belirttiler.

Olaydan mağdur duruma düştiklerine dikkat çeken köylüler, bölgede hemen hemen her gün cereyan eden olaylar sonrası güvenlik güçlerinin kendilerine yönelmesine artık katlanmak istemediklerini ve buradan ayrılmak isteğinde ısrarlı olduklarını dile getirdi.

Bumak köylüleri, konunun ilgili makamlara iletilerek, köklü bir çözümün bulunması talebinde de bulundu.

Ormanlar talan ediyor Askeri birliklerin "güvenlik" gerekçesiyle ateşe verdiği

Dersim ormanları şimdi de Adanalı bir kadın müteahhidin hismine uğruyor.

Dersim ve çevresinde incelemelerde bulunan CHP Genel Sekreter Yardımcısı Sinan Yerlikaya ve Gençlik Kolları Genel Başkanı Erhan Baydar, bölgede "güvenlik" gerekçesiyle ormanların yakıldığını hatırlatarak, bu yangınlar sürerken şimdi de Dersim ormanlarının Emel isimli bir müteahhit tarafından kesilerek Adana'ya götürüldüğünü ifade ettiler. Yerlikaya ve Baydar, bu kadının Orman eski Bölge Müdürü Ertuğrul Özer'in yakını olduğunu yöre halkı tarafından dile getirildiğini kaydettiler. Yerlikaya, durumu bir ay önce Dersim'de yaptığı incelemelerde tespit ettiğini vurgulayarak, halkın şikayeti doğrultusunda durumu Vali Mehmet Şi'er'e de ilettiğini anlattı. Baydar da Bölge Müdürü Ertuğrul Özer'in eski görev yeri Mersin'e geri döndüğünü öğrendiğini kaydettiler. Güvenlik gerekçesiyle insanların seyahat edemediği Tunceli'de, Adana'dan gelecek orman kesilmesi yöredeki

devlet güçlerinden destek gördüğü şeklinde değerlendiriliyor.

Dersim'de köy boşaltmalarına ara verilmiyor Muhtarlar İlçe Jandarma Bölük Komutanlığına çağırılan Dersim'in pülümür ilçesine bağlı Hasangazi, Karadevent, Salantaş ve Nohutlu köylerine boşaltma emri tebliğ edildi. Jandarma Bölük Komutanı Hanifi Yıldırım muhtarlara "Size 7 gün müsaade, köylerinizi boşaltacaksınız." derken, muhtarlar itiraz edecek olursa "Siz yapmazsanız, biz bunu zor kullanarak yaparız." tehditinde bulundu.

İlçe belediye başkanıyla durumu görüşen muhtarlar Belediye Başkanı Ahmet

Yaman, "devletin halkı yerinden etmeye hakkı olmadığını" söyledi. Konu hakkında ilgililerle görüşmelerde bulunacağını belirten Yaman bir sonuç alılabileceğini sanmadığını "Boşaltmaya karar verilsen, bunu yaparlar" dedi.

Göç etmek istemeyen köylüler, Pülümür Kaymakamı ile de görüştüler. Bölgedeki insansızlaştırma politikasının sürdürüldüğünü ve bu politikaya alet olmayacaklarını söylediler. Köylüler bölgede birçok köyün boşaltıldığını aktararak, köylerinin zorla boşaltılmaması yönünde ilgililerden destek beklediklerini anlattılar.

Altınlar mı Pahalı, Dr. Şerefkendi'nin Hayatı mı?

Hatice YAŞAR

Yüzyıl önce Ağustos ayında İsviçre'nin Basel kentinde ilk Siyonist Kongre toplandı. Bu kongrede Theodor Herzl; "size İsrail devletinin kurulduğunu ilan ediyorum" dediğinde sempatisiz olan bile Herzl'i en hafifinden ütopik olarak değerlendirmiyorlardı. Oysa Herzl'in ölene kadar militanlık başkanlığını yürüttüğü siyonist kongre ve yan örgütleri bu sözleri ete kemiğe dönüştürmekte gecikmedi. İlk 50. yılda devlet sahibi ve 100. yılda ise yeni tipte bir deprem nedeni oldular.

Son 6 aydır, Yahudiler bir kez daha Avrupa ve özellikle İsviçre medyasını esir aldılar. Neredeyse 2 bin yıl sürekli katliamlara ve horlanma-dışlanmaya uğrayan bu halk 50'li yılların başından itibaren başka bir türlü dünya siyasi gündemine yerleşti. "İsa'nın katilleri," "faizciler," "korkak" veya en iyi ihtimalle "acıması-korunması" gereken Yahudi resmi; 20. yüzyılın 2. yarısından tamamen değişti. Hem de sadece kendi fırça darbeleriyle ve tüm dünyaya meydan okuyarak.. Her Yahudi çocuğu diğer egemen halklarla en azından eşit koşullarda, başı dik ve hakkını kimseye bırakmayan bir halkın çocuğu olarak 21. yüzyıla "hoşgeldin" diyecek. Hem de sadece ölümlerini değil, bu ölümlerin altın dişlerinin de hesabını dünya aleme sorarak. Ve insanlık tarihine Nürenberg'den sonra ikinci bir demokratik gelenek bırakarak. Böylece binlerce yıldır insan türünün beynine işlenen "hafıza"ı beşer nisan ile malûldür" gerici sözünü hiçe saydılar. Bu eylemleriyle bir kez daha "eğer düşünme-üretmeye yönelik bir beyin taşıyorsa, insan türü, unutkan olmamalı, iyi-kötü her akli bir yerlere yazmalı ve hesabını bu dünyada vermeli ki; hayvan türüyle ayrık noktalarını gösterebilsinler" diyorlar.

Yahudi kongresi son eyleminde dünyanın "şımarık çocuğu" demokrasi "örneği" İsviçre'ye saldırdı, 2 dünya savaşında da sıyrılmış hiçbir enternasyonal pakta üye olmuyarak "bağımsızlığını" korumaya devam eden banka ve Alp'ler ülkesi İsviçre; Napoleon'dan sonra ilk kez böylesine büyük bir deprem ile karşı karşıya. Çünkü; "tarafsız" İsviçre kendisine sığınan Yahudileri Hitle'e teslim etmekle kalmamış, Nazilerin Yahudilerden kaldıkları altınları aklamış (ölülerin altın dişleri dahil tüm ziynetleri), ayrıca Yahudi zenginlerinin İsviçre bankalarına yatırmış oldukları paraların da üzerine oturmuş. Hesap sahiplerinin büyük çoğunluğu gaz odalarında katledilmiş geriye kalanların ise herhangi bir "belge"ye sahip olmaları mümkün değildi... Sağ kalkanlar varmış tek tek mahkemelere koştursunlardı; tüm dünya hırslarının gözbebeği İsviçre bankalarıyla kim boy ölçüşebilir di ki? Kaldı ki insan türü unutkanlı, bu yağmayı da unuttur giderdi.

Böyle gelmişti ama böyle gitmeyecekti, Siyonist hareket ve güçlü kurumu Yahudi Ulusal Kongre'si binlerce yıllık bu somutluk karşına comak soktu. 20. yüzyılın en büyük silahını kullandı. Dünyayı yöneten 138 kişi ve heмпalarına "kâr oranınızı düşüreceğiz" dedi. Önce ABD'deki İsviçre bankalarını "ya arşivlerinize dönüp bütün çaldıklarınızı açıklarsanız ya da bir günde bankalarınızda bulunan Yahudi paralarını çekeriz" dediler (bu adamlardan dinini imanını milliyetini işte, para isteme). Şimdi de Newyork'ta bulunan tüm İsviçre kökenli şirketlere "siz de Holocaust'a katıldınız mı?" içtenlikli faksılar yağıyor.

İsviçre medyasında ilk haber olması nedeniyle; İsviçre'nin 50 yıl önceki günahını faizleriyle ödeyip bunu bir kez daha resmi bir özür dileme işi süsleyeceğini biliyoruz. Nazi kurbanı Yahudiler 50 yıl sonra intikam almakla kalmıyor, tüm dünya ezilenlere yeni bir mücadele yolu öneriyorlar.(*) Yahudiler; dünya hakimlerine karşı 50 yıl önce devlet ilanlarıyla eşdeğerde yeni bir zafer kazandılar.

Çalınan Yahudi altınlarında, Türkiye ve İsviçre'nin payının tartışıldığı günlerde; Avrupa medyasında küçük de olsa başka bir haber geçiyordu. "Mykonos olayı"; 2. Enternasyonal konferans'ının resmi üyesi Kürdistan Demokrat Partisi (Iran) Genel Sekreteri Sait Şerefkendi ve iki yoldaşı resmen danel edildikleri Berlin'in göbeğinde, 17 Eylül 1992 günü katledildiler. Katliam Mykonos adını taşıyan bir lokantada onlarca kişinin gözü önünde gerçekleşti. Katiller geldikleri gibi ellirini kollarını sallayarak çekip gittiler. Yapılan araştırmalar; İran Mollalarının kiraklı katil bile kullanmaya gerek duymayan bu katliamı; elçiliklerinden organize ederek diplomatik pasaport kullanan katillerle işlettiklerini açığa çıkardı. Katliamdan tam 5 yıl sonra Fars devlitiinin bu katliamdaki dolaysız rolü nihayet mahkeme kararıyla açıklandı. Fars devleti çok alındı. Ve tahmin edilmesi pek de güç olmayan tehditlerini savurmaya başladı. İran ve Almanya diplomatik ilişkileri bu mahkeme kararı nedeniyle bozuldu. Bir ay olmadan Alman hükümeti "Alman halkının yüce çıkarları gereği bu katliamdan İran devletini sorumlu tutan kararı geri alıyoruz" açıklamasını yaptı...

Video kasetleri, telefon görüşme zaptları bir anda hiçe sayıldı.. Ne olacak ki üç Kürt öldürülmüş. (Bir kaç yıl önce Avusturya devleti kendisi misafiri olan Dr. Özalp'ın yarı katlini kırmızı halı serek Tahran'a yolcu etmemiş miydi?) Nasılsa Kürtler hala; Avrupa ve Amerika demokrasisinin nimetlerine ve kurtarıcı rollerine inanmaya ve Orta-doğu'da silah satımı piyasasını kızıştıran en iyi müşteri olmaya devam ediyorlar.

Yahudi Ulusal kongresi, terörist bir dünyanın anlayacağı dille terör estirmeye devam ediyor. Eline sağlık, Bizim de artık "teyre maqul" olmanın özgürlük düşmanlarımızın gerçekten canını acıtacak örgütlenme ve mücadele yollarını tartışmamızın vakti gelmedi mi?

Yahudiler katliamların hesabını sordu altın dişlerle uğraşılıyor. Biz aynı çağda ve bölgede yaşıyoruz ne zaman Sine, Helepeçe Dersim ve Dr. Sait'in canının hesabını sorabileceğiz, hem de adları adresleri belli katillerden?

* Bu demokratik geleneğin ilk takipçileri Filistin'li-ler oldu. İsrail devletine karşı özgürlük mücadelesi verenler; açılan bu yeni yolda ilk adımları attılar. Geçen hafta; Kudüs'ün Yahudi egemenliği altına giren bölgesinde mukim işgal nedeniyle evlerini terk etmek zorunda kalan Filistin'li-ler ellerinde tapuları ile haklarını aramaya başladılar

Köylülerin eşyalarına el konuyor

VAN/ Pêşe DOJ- Köyleri boşaltılmadan önce Çiftçi Kredisi adı altında Hakkari Ziraat Bankası şubesinden para alan Beyüşebap'lı 80 köylü banka tarafından icraya verildi. Bazı köylülerin eşyalarına haciz geldi.

Köyleri boşaltılmadan önce 1993 yılında dönemin Tarım Bakanlığı tarafından yapılan teşvikle, Ziraat Bankası Hakkari şubesinden Çiftçi Kredisi adı altında çeşitli miktarlarda para alan, ancak köylü 1994 yılı temmuz ayında askerler tarafından boşaltılarak yakılan Şirnak'ın Beyüşebap ilçesine bağlı Balıh (Aksu), Derzengil (Güngören), Çarkelan (Durakköy), Punevşan (Çiçekli), Maflan (Atbaş) ve Gundık (Çığır) köyünden 80 köylü borçlarını zamanında ödemedikleri gerekçesiyle Ziraat Bankası Hakkari şubesince 1997 yılı başlarında icraya verildi. Göçertildikten sonra çeşitli il ve ilçe merkezlerine yerleşen köylülerin tek tek adresleri tespit edilerek icraya verildi, bir çoğunun eşyalarına haciz geldi.

Kredi Alanlar Mağdur Edildi

Teşvik Kredisi adı altında köylüye verilen krediler köylüyü rahatlatmak yeme daha da çıkmaza girmesine neden oldu. Göçertildikten sonra Van'a yerleşen Raleh köylü köylüsü Aziz Turgut kredilerin bir yılhlına kendilerine verildiğini belirttikçe şöyle konuştu: "1993 yılında dönemin iktidarı tarafından bize köylüye Teşvik Kredisinin verileceği ve kredi almak isteyenlerin elinde bulunan hayvan sayısı ile arazisinin tapusunu getirerek en yakın Ziraat Bankası Şubesinden kredi alınabileceği söylendi. Biz altı köyden yaklaşık 80 köylü kredi almak için Ziraat Bankası Hakkari şubesine başvurduk. Banka bize istediğimiz parayı verdi. Ancak 1994 yılı temmuz ayında köylerimiz boşaltıldı. Verilen krediler bir yıllığına idi. Ve yüzde 20 faiz ileri geri ödememiz gerekiyordu. Köylerimiz boşaltılınca elimizdeki herşeyi göçe harcadık. Göç ettiğimiz yerlerde de şimin diye kadar herhangi bir iş bulmuş

değiliz. İşıportacılık yaparak zar zor geçiniyoruz.

Faiz Ödeyenlere de Haciz Geldi

İki yıllık faizlerini ödedikleri halde Haydar Kaya, Şemsettin Kaya, Faik Turgut, Lokman Turgut ve Sabri Turgut'un ev eşyalarına haciz geldiğini söyleyen Aziz Turgut; uygulamanın haksız olduğunu belirtti. Yeni hükümetin sorunlarına el atması gerektiğini bildiren Turgut, şunları söyledi: "Köylerimizde kaldık ve kredinin kuşkusuz bize yararı olacaktı. Ancak elimizde olmayan nedenlerle göç ettirildik. Elimizdeki koyunlarımızı sattık. Arazimizi ise işlemediği için işe yaramıyor. Yeni hükümetin daha önceki borçlarımızı durumumuz gereği silmesi gerekir. Bize 1993 yılı faiziyle birlikte haksız yere bir sürü para ödetilmeye çalışılıyor. Çocuklarımızı ekme parası bulamıyoruz. Milyarları aşan parayı nereden bulalım?"

Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) lideri Mesut Barzani, rakibi Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) lideri Celal Talabani'ye aralarında yıllardır süren tartışmalara bir son vermek üzere Erbil'de barış görüşmelerine oturmayı önerdi. KDP tarafından yapılan açıklamaya göre; Barzani, Erbil'de yaptığı bir konuşmada, "Talabani'yi kürt parlamentosuna, Erbil'e gelmeye davet ediyorum. Gelsin, bütün sorunları görüşelim" dedi. Erbil'in KYB'den alınışının yıldönümünde halka seslenen Barzani, "Kürtlerin kanının döktülmesine bir son verelim" diye konuştu. Barzani, Talabani'yle Kürdistan dışındaki başka bir yerde görüşmeyeceğini kaydetti. KDP ile KYB arasında 1994'ten bu yana sık sık çatışma oluyor. İki taraf arasında geçen yaz sağla-

Barış çağrısı

nan ateşkes sık sık delinmekte. Özellikle Bölgedeki ekonomik kaynakların bölüşümü ve siyasi üstünlük sağlamak için verilen bu mücadelede, en az 2 bin kişi öldü. 31 Ağustos 1996'da Irak ordusunun desteğini arkasına alan Barzani, Erbil'i aldı. 1991'deki Körfez Savaşı'ndan sonra oluşturulan 36. paralelin kuzeyine Saddam birliklerinin girilmesi yasak olduğundan, ABD Irak'a füze fırlatarak Saddam'ın bu müdahalesini cezalandırdı. Sorunların kendi ülke toprakları içinde çözülebileceği düşüncesinde olan Barzani şimdiye kadar başta ABD olmak üzere Batının girişimlerinin pek sonuç vermediğini belirtti.

Bu güne kadar Batıların müdahalesi yüzeysel kaldı. Bölgede tam bir siyasi otoritenin kurulmasına yavaşladılar. Türk yönetimi her seferinde engel çıkarmak için elindeki tüm kozları kullandı.

Barzani'nin çağrısına olumsuz yanıt veren Talabani, Barzaniden Saddamla ilişkisini kesmesini istedi.

Haber Merkezi

Cezaevi içinde cezaevi

Haber Merkezi- Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, yayımladığı genelgeyle cezaevlerinde koşulların açılıp kapanmasını özel düzenlemelere bağladı. Genelgede, cezaevlerinde; oda, koğuş, koridor ve malta kapılarının, nöbetçi infaz ve koruma memurlarınca gerekli veya gereksiz yere sık sık açıldığı belirtildi. Kapı anahtarlarını bulunduran nöbetçi personelin hükümlü ve tutuklularla doğrudan temas kurmalarının, "cebir ve darp" olaylarının yanı sıra, zaman zaman "menfaat ilişkileri" de doğurduğu kaydedildi. Genelgede, bu olayları önlemek için hızla alınması gereken önlemler şöyle sıralandı: "Nöbetçi infaz ve koruma memurları ile hükümlü ve tutukluların doğ-

rudan teması kısıllanacaktır. Nöbetçi infaz ve koruma memurları koğuş ölü koridorlardan çıkarılacak, malta ile koridoru birbirine bağlayan şebeke kapılarının malta tarafından bakan kısımlarında, birer kişi olarak yerleştirilecek, bu suretle hem malta hem de koridorlar kontrol altında tutulabilecektir. Söz konusu kurumlarda, her vardiya için başında sorumlu bir ikinci müdürün bulunduğu 10'ar kişilik özel ekipler kurulacak, bu ekipler cumhuriyet başsavcısı, kurum müdürünün birlikte belirleyeceği cesur, güvenilir ve dürüst personel arasından seçilecektir. Bu ekip her saat başında koğuş ve havalandırma avlularını maza deliklerinden kontrol ederek anormal bir durum gör-düklerinde, derhal kurum müdürünü ve müfettiş savcısını haberdar edecek-tir," deniliyor.

Nöbetçi infaz ve koruma memurları koğuş ölü koridorlardan çıkarılacak, malta ile koridoru birbirine bağlayan şebeke kapılarının malta tarafından bakan kısımlarında, birer kişi olarak yerleştirilecek, bu suretle hem malta hem de koridorlar kontrol altında tutulabilecektir. Söz konusu kurumlarda, her vardiya için başında sorumlu bir ikinci müdürün bulunduğu 10'ar kişilik özel ekipler kurulacak, bu ekipler cumhuriyet başsavcısı, kurum müdürünün birlikte belirleyeceği cesur, güvenilir ve dürüst personel arasından seçilecektir. Bu ekip her saat başında koğuş ve havalandırma avlularını maza deliklerinden kontrol ederek anormal bir durum gör-düklerinde, derhal kurum müdürünü ve müfettiş savcısını haberdar edecek-tir," deniliyor.

Nücre Tipi'ne Protesto

Tutuklu, Hükümlü Aileleri ve İnsan Hakları için Yardım-lama Derneği (TIYAD) üyesi aileler, gazete gazete dolara-rak, 55. hükümetin Adalet Ba-kanı Oltan Sungurlu'nu en getir-mek istediği hücre sisteminin protesto ediyor. Gazeteleri zi-meyretlerinde çocuklarını yaşı-mının tehlike altında bulundu-ğunu bildiren aileler, "Eskiçe-

bir tabutluğunun açılmaması için 12 arkadaşlarını kaybeden evlatlarımız, hücre tipi cezaev-leri nedeniyle onlarca, hatta yüzlerce can vermeye hazır ol-duklarını söylüyorlar. Önü-müzdeki günlerde süresiz açlık grevi, barikat direnişi eylemi hayata geçirilecek" diyorlar. Tabutlukların zaten içerde öl-mek anlamına geleceğini belir-ten aileler buna izin ver-meyeceklerini ifade ediyorlar.

Çatışmalar sürüyor

Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde hareket birliğine düzenlenen saldırıda 3 asker öldü, Diyarbakır'ın Hazro ile Lice ilçeleri arasında seyir halindeki askeri araca düzenlenen roketli saldırıda da 2 asker yaralandığı bildirildi.

PKK gerillaları, Şemdinli ilçesi kırsal alanında hareket düzenleyen askeri birliği Sapatan Geçidi mevkiinde ağır silahlarla saldırıda bulundu. Asker ve korucuların karşılık vermesi üzerine çıkan çatışmanın bir saatten fazla sürdüğü belirtiliyor.

Çatışmada ilk belirlemelere göre 3 asker ölüyor, 2 asker ile Hakkari nüfusuna kayıtlı Mühacit Kılavuz ile Ramazan Tüzün adlı korucular yaralandı.

Çatışma bölgesine özel tim elemanların indirmek isteyen askeri helikopterler, gerillanın ateşi sonucu indirme yapmadan geri çekildi. Helikopterlerin bölgeyi bombalaması sonucu Mardin Mazıdağı nüfusuna kayıtlı olduğu bildirilen ancak adı öğrenilemeyen bir gerilla öldü. Çatışmada yaralanan korucular Hakkari Devlet Hastanesi'ne, askerler ise Diyarbakır Askeri Hastanesi'ne kaldırılırken, bölgede askeri hareketin devam ettiği bildirildi.

Diyarbakır'ın Hazro ile Lice ilçeleri arasındaki karayolunda seyreden askeri araca gerillalar roketli saldırı düzenledi. Roketin isabeti emmesi sonucu, büyük ölçüde tahrip olan araçta yaralanan 2 asker Diyarbakır Askeri Hastanesi'ne kaldırıldı. Saldırı sonucu tahrip olan araç Hazro ilçe merkezine çekildi.

Bu arada, Kulp-Lice-Genç üç-

geninde askeri hareket devam ederken, hareket bölgesine takviye birlikler gönderiliyor. Son bir hafta içerisinde Kayseri, Elazığ ve Bolu Dağ Komando Birliği'nden getirilen askerler, Kulp ile Lice ilçeleri arasında konuşlandırıldı. Bölgeden gelen haberler, son sevkiyatlara bölgede daha geniş çaplı bir hareketin düzenlenmek istendiğini gösteriyor.

Muş'un Varto ilçesine bağlı Tepe köyüne baskın düzenleyen gerillalar, köy kahvehanesinde halka propaganda yaptı. Gerillalar kahvehanede bulunan bir korucuyu köy dışına çıkararak burada vurdu-lar. İlçeye bağlı Hebiba (Haksever) köyüne, 29 Ağustos'ta baskın yapan gerillaların kaçtığı Bisar Bingöl ise önceki gün köy yakınlarında serbest bırakıldı.

Mardin'in Ömerli ilçe merkezine 2 kilometre uzaklıkta bulunan elektrik trafosu gerillalar tarafından altına bomba konarak havaya uçuruldu. Patlamadan sonra bölgeye giden askeri birlikler ile gerillalar arasında yaşanan kısa süreli çatışmada ölen ya da yaralanan olmadı. Askeri birlikler dün sabah saatlerinden itibaren ilçenin kırsal alanında hareket başlat-tı.

HAKKARI

Eski valiye yolsuzluk soruşturması

BATMAN- Batman eski Valisi Salih Şarman, merkeze alındıktan sonra hakkında soruşturma başlatıldı ve Danıştay'ın verdiği lüzum-u muhakeme kararına yargı-lanacak.

1993'te DYP-SHP hükümeti döneminde DYP kontenjanından, Ünye Kaymaklığı'ndan alınarak Batman Valiliği'ne atanmış Şarman'ın dört yıllık görev süresinde, Valilik ve İl Özel İdare Müdürlüğü'ne ait bir çok ihalelerin anlaşma kayıtlarına imza atıldı.

Mart 1996'da kurulan ANAYOL hükümeti, bölge milletvekillerinin iddiaları üzerine, Şarman hakkında soruşturma başlatıldı. İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu'nun soruşturması emri üzerine Batman'a giden Mülkiye Başmüfettişleri, Şarman'ın bazı ihalelere "fesat" karıştı-

rdığını belirtti.

Dönemin İçişleri Bakanı Ülkü Güney'in gönderdiği müfettişler, Şarman'ın kente yapılacak otogar, havuz, katlı otopark ve THY terminali-nin kafeteryasını işletme ihalelerine fesat karıştırdığını belirtti. İki mülkiye başmüfettişinin incelenmesine göre, Batman Valiliği Kasım 1995'te kente yapılacak çok-katlı otoparkla GAP mahal-lelerinde yapılması planlanan havuz için ihale açtı. Soruş-turmadan açılan ihale ihale-nin resmi ilanının yayınlan-madığı, yasal prosedürün uygulanmadığı ve ihalenin 8 ayı firmaya davetiye yöntemiyle gerçekleştirildiğini saptadı.

Yine müfettiş araştırmala-rında, toplam 110 milyar lira bedelli olan ihalelerin otopark bölümünün Eril İn-şaat şirketine yüzde 8,25'lik

krım, GAP mahallesi havu-zunun ise serbest müteahhit Abdülkadir Yılmaz'a yüzde 8,1'lik krım oranıyla verildiği anlaşıldı. İhaleye giren ancak kazanamayan bir şirket yetkilisinin Batman'da notere yaptığı ihale tespit başvurusu sonucunda, ihale ihalenin hangi kişi ve şirkete kalacağına, önceden kara-verildiği ortaya çıktı.

İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı aracılığıyla gönderilen dosyayı in-celeyen Danıştay 2. Ceza Dairesi Başkanlığı, Şarman'ın yargılanabilmesi için "lüzum-u muhakeme" kararı verdi. Müfettiş raporlarının esas alındığı Danıştay kararı uyarınca, Batman eski Valisi Şarman'ın, "ihaleye fesat karıştırmaya ve maddi menfaata sağlama" iddiasıyla yargılanması istendi.

Bu arada, Şarman'ın ban-

ka ve mal varlığı üzerindeki müfettiş incelemeleri sonucunda, eski mal varlığıyla yenisi arasında büyük fark bulunduğu ortaya çıktı. İncelemeler sonucunda Şarman'ın şahsi mal varlığının 128 milyar lira olduğunu öne sürdü. Sölgöde görev yapan tüm üst düzey bürokrat, Asker ve Emniyet görevlilerinin aynı yolla servete kavuştuklarına dikkat çeken gözlemciler zaman zaman Batman Eski Valisi gibi soruşturmalarda açılması durumu değiştiriyor diyorlar. Bölgede savaş zenginleri türediğini ve bunların silahların susmasını doğallıkla istemediklerine dikkat çeken aynı çevreler; baskı rejiminin her zaman bu tür yolsuzluklara davetiçi olduğunu belirtiyorlar.

Mahkemeye çıkmak istemediler

Haber Merkezi- Göktepe'nin sanıklar Mahkemeye gelme-mek için önce dilekçe verdiler. Mahkeme heyeti dilekçeyi kabul etmeyince de rapor aldılar. Metin Göktepe davasında yeni bir skandal daha ortaya çıktı. Sanık polislerin, duruş-malara katılmamaktaki ısrarları cezaevinde de sürdürdük-leri belirlendi.

21 Ağustos 1997'de yapı-lan ve sanık polislerin ilk kez hakim önüne çıktıkları duruş-mada dört polis rapor alarak oturuma katılmamıştı. Afyon Cezaevi'nde bulunan dokuz

sanık polislin, duruşmadan bir gün önce 20 Ağustos'ta, Afyon 1. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı'na "Anayasal hak-larımızı kullanarak, duruşma-ya katılmak istemiyoruz" diye dilekçe verdikleri saptandı.

Göktepe'yi öldürmek suç-uyla yargılanan polisler uzun süre mahkemeye gelmemişler, sonunda haklarında tutuklama kararı çıkmıştı. Başbakan me-sut Yılmaz, 24 Temmuz'daki duruşma öncesinde "polisler mahkemeye çıkacaklar" de-mişti. Ancak buna rağmen po-lisler bulunamıyor ve duruş-

maya gelmiyordu. Duruşma sonrasında 28 Temmuz ve 30 Temmuz'da avukatları eşliğinde Afyon'a gelecek teslim oldular.

Polislerin mahkemeden bir hafta önce tek tek Cumhuriyet Savcılığı'na başvurarak can güvenlikleri nedeniyle duruş-manın basına kapalı yapılma-sını istiyorlar. Bu istemden bir sonuç alamıyorlar. Bu kez duruşmadan sadece bir gün önce 20 Ağustos'ta, bu kez Mahkeme Başkanlığı'na yazdıkları dilekçede "Kanunun bana ver-miş olduğu Anayasal hakkımı

kullanarak 21-08-1997 tari-hindeki duruşmaya katılmak istemiyorum. Gereğini arz ederim" dediler.

Böyle bir "Anayasal hak" bulunmadığı anlaşıldıca, bu kez acil olarak hastalandılar. Aynı gün Cezaevi Tabipliği'ne başvurdular ve Dr. İrfan Akyol Seydi Battal Köse'ye 5 gün, Metin Kuşar, Şuayip Mutluer ve Fedai Korkmaz'a ise 3'er günlük rapor düzenlendi.

Polisler de bu raporlara dayanarak duruşmaya katıl-madı.

Hayvan

Sercan DİLOVAN

B u kelimeyi hemen herkes kullanır. Kullanma gerekçelerimiz çok farklı olsa da, karşımızdaki(leri)ni küçük düşürme, hakaret, bir şey bilmez, asosyal olarak değerlendirmek buna vurgu yapmak içindir.

Sekiz yıl kesintisiz, zorunlu eğitim yasa tasarı, 17-07-1997 tarihinde plan ve bütçe komisyonunda yapılan görüşmelerinde sert tartışmalar yaşandı. Bu hengame içerisinde Refah Partisi "Mardin Milletvekili" Hüseyin Yıldız, CHP İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu'na "Hayvan" diye bağırıp üzerine yürüdü. Belki birileri bundan bize ne diyecek. Ama bana göre kazın ayağı öyle değil. Algan Hacaloğlu; CHP içerisinde yer almasına karşın, Kürt kimliği'nin tanınması konusunda bir hayli uğraş vermiş, işkence ve faili meçhul cinayetler konusunda çalışmalar yapmıştır.

Olağanüstü Hal'in kaldırılıp Kürt illerinde normal bir yönetime geçilmesi konusunda çaba içerisinde olan bir şahıstır. Elbetteki, bizim istediğimiz çapta Hacaloğlu, çalışma ve davranış içerisinde değildir. Ama bu, var olanı değiştirmez.

Ona "Hayvan" diye hakaret eden Hüseyin Yıldız bugüne kadar böyle bir çaba içerisinde olmadığı gibi işbirlikçi bir çizgi ve tavır sergilemiştir.

Mardin'de yıllarca Olağanüstü Hal uygulanmış, yüzlerce insan kaybolmuş, yüzlerce faili meçhul cinayete kurban gitmiş, yüzlerce köy yakılıp-yıkılmıştır.

Buna karşılık bay Yıldız en küçük bir çaba göstermemiştir. Yıldız'ın Kürt ve Mardin'li olması bu gerçeği değiştirmez. İkinci husus; Bu ve diğer bölge millet vekilleri halkın deyişleriyle bir anlamda "tombala milletvekilleri"dir. Çünkü, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) barajı aşamamınca bu baylar Milletvekili sıfatını aldılar.

Bu şahıslar, Kürt Halkı'nın kimliğinin tanınması ve açılmasının dindirilmesi konusunda hiç gayret göstermezken, Kürt çocukları'nı arayпта bulamadığı kesintisiz, zorunlu ve parasız bir eğitim olanağına karşı çıkıyorlar.

Oysa bu bay şöyle diyebilirdi; evet kesintisiz, zorunlu sekiz yıllık temel eğitime, evet. Ancak bu yetmez, eğitim, anadilde başta Kürtçe olmak üzere yapılmalıdır. Böylece aslî milyona karşı tavır konmuş, başta Kürtler olmak üzere diğer halkların çocuklarının asimile edilerek tek tip, tek millet, tek dil, tek kültür yaratılmasına karşı çıkılmış olunurdu.

Bu eğitim; türken değil, üretken olmasını, otoriter değil demokratik; gerici değil, ilerici olmasını savunmalıydı.

Üçüncü husus ise; Refah Partili'ler bu gerici-muhabazakar meclis içerisinde bulunan birkaç milletvekiline saldırılarını sistemli hale getirmeye çalışıyorlar.

Hatırlırsanız; Refahçılar, Erbakan'ın malvarlığını, Refah'ın kasası olan Süleyman Mercüme'kin, toplanan yardım paralarını nasıl iç eltiğinin araştırmasını yapan Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'u, Kürt ve Alevi, PKK'lı olarak nitelendiler. Bundan yılmayan Kul çalışmalarına devam ederek epey yol aldı. Gerekli belgeleri ortaya serdi. Bunun üzerine Refahçılar Kul'a saldırdı.

Bir başka olay ise, Şevket'i'lü Şevki'ye "dey-yusu ekber dışarı" diye yazıp onu sesizce protesto eden Sabri Ergül'ün başına gelendir. Hemen herkese ağza alınmayacak tarzda hakaret eden bu şahsı protesto eden Sabri Ergül'e saldıran yine bir Kürt olan Celal Esin'di. Sabri Ergül, Manisa'daki gençlere yapılan işkenceleri ısrarla takip ederek işkenceci polislerin yargı karşısına çıkarılmalarını önemli katkıda bulunmuştur. Değişik olaylar karşındaki tavır ilerici demokrat insanlar arasında takdirlerle karşılanmıştır.

Celal Esin'ler, Hüseyin Yıldız'lar kendilerine değil başkalarına fedadır. İçinden çıkan halkın sorunlarına yabancılar.

Oysa Kürt Halkı; en başta kimliğinin kabul edilmesini, yakılıp-yıkılan yerlerin onarılmasını, göç ettirilen insanlara serbestçe yerlerine döndürülüp, zarar ve ziyanlarının tazmin edilmesini istiyor. Olağanüstü halin kaldırılmasını, çeşitlerden hesap sorumlusunu istiyor.

Evet baylar, bir dahaki seçimlerde Kürt Halkı'nın yüzüne nasıl bakacağınız, ondan nasıl oy isteyeceksiniz çok merak ediyorum.

Ama Kürt Halkı en yakın zamanda sizden bunun hesabını soracaktır. Çünkü halkımız sizin söylediklerinizi takip ediyor. Veripte tutmadığınız sözleri hatırlatıyor. Kendisine tecavüz edilen Remziye Dinç ve diğer kadınlarımız-kızlarımız halklarının aranmasını ve bunu yapanların hak ettikleri cezalara çarpıtılmalarını arzuluyor.

İçerde tutulan Kürt siyasalileri dayanışma istiyor. Tüm bunlardan uzak duracağınız, ondan sonra da hak-hukuktan bahsedecsiniz.

Şunu unutmayın; Kürtler'in dinsel problemleri (yasak anlamında) yoktur. Halkımızın ulusal-demokratik sorunları vardır. Bunu elde etmek için çaba gösteren Halkımız'a karşı sürdürülen kirli savaşta karşı çıkılmasını istiyor. Liseler'in, Bewarlar'ın yaşanmasını istiyor. Bu kadar yığıt isneniz, çabamızı bu yönde gösterin. İçinde yer aldığınız Refah Partisi Kürtler'in dostu değildir. Kürt sorununun çözümüne ilişkin bir perspektifi yoktur. Kaldı ki, Refah tek başına iktidara olursa ülkemizde tahribat her alanda son kerteye ulaşacaktır.

"Erbakan'ın "kanlı mı, kansız mı?" ikilemi bunu açıklamıyor mu?

Hatemi hükümeti İran rejiminin makyajıdır

Veysi AYDIN

23 Mayıs 1997'de İran'da cumhurbaşkanlığı seçimleri yapıldı. Seçime yaklaşık 30 milyon seçmen katıldı.

Hocate İslam Mohammed Hatemi, aşağı yukarı 70'e denk düşen 20 milyon oyla, seçimleri kazanarak, İran İslam Cumhuriyeti'nin 5. cumhurbaşkanı seçildi.

Doğu Kürdistanlı siyasal grupların hemen hemen tüm kesim, seçimleri boykot etti.

Sağ guruplardan sol siyasi guruplara kadar hemen bütün İran Siyasal muhalefet seçimlere katılmama kararı alıp, halkı seçimleri boykot etmeye çağırdı.

Seçim öncesi İran'da durum

Seçim öncesi, İran'da ekonomik ve siyasal yaşam artık çökilemez bir safhaya ulaşmıştı. Özellikle 8 yıl süren Irak-İran savaşının bıraktığı ağır yük dayanılması güç tahribatlara yol açmıştı.

Üretim sanayisi önemli bir durgunluk yaşamakla, enflasyon ve işsizlik tüm ülkeyi sarmış bulunmaktaydı.

1979'dan bu yana kişi başına düşen milli gelir, Şah döneminde kişi başına düşen milli gelirin üçte birinin altına düştü.

1979'dan bu yana Tümen (İran para birimi) DM (Alman Markı) karşısında %7000 (yedibin) değer kaybetti.

Oysa İran'da nüfus, aynı zaman biriminde %70 oranında artış gösterdi.

Her türlü siyasal parti, İslami olduğunu savunan, rejim yanlısı bazıları hariç, yasaklanmıştı.

Ülkede ilan edilmiş, ama fiyatta uygulanan, İslami tutucu niteliğinde bir sıkıyönetim vardı.

8 yıl boyunca Irak'a karşı yürütülen savaş, İran ekonomisinde büyük tahribatlar yaratmış, milyonlarca insan hayatını kaybetmişti.

Savaş süresince üretim sektörü felce uğramıştı. Savaş sonrasında, bir yandan savaş harcaması borcunun ödenmesi, öte yandan yeni rejimin oluşturup desteklediği yeni sermaye sınıfının vurgunları, ülke ekonomisinde hala aşılması güç tahribatlar yaratmıştı. Yeni bir takım yatırımlar, ülkede had safhaya ulaşmış olan işsizlik, günlükçe artan fakirliği önlemeye yetmiyordu.

Savaş boyunca İran, Irakla beraber emperyalist savaş kodamanları için kârlı bir pazar sunmuştu. Milyarlarca dolar harcamayla, kısa sürede imha olan silahlar alınmış, on yıllar kapsayacak bir ekonomik yük oluşmuştu.

Doğu-Kürdistan'da durum

İran İslam Cumhuriyeti'nin Kürtlere yönelik politikası, Şah döneminin Kürt politikasından pek farklı değil. Şah döneminde Aryanların anavatanı İran demojisiyle sömürgeci politika uygulanırken, İslam cumhuriyeti aynı sömürgeci politikayı İslami kardeşlik demojisiyle sürdürmektedir. Ekonomik talan, Doğu-Kürdistan'ın aşkeri işgal, Kürt kültür değerlerinin talanı ve asimilasyonu Irak-İran savaş sürecinde bile hararetliliğinden hiç bir şey kaybetmedi. Siyasal ve kültürel alanda dile getirilen en ufak Kürt talebi, kanla boğuldu. Kürt halkının yurtsever demokrat önderleri sadece ülkede değil, yurtdışında da İran rejiminin imha komandalardan katledildi. Savaş ve savaş dışı ortamla Güney-Kürdistan'a yerleşmiş İKDP peşmergeleri ve Komela, İran Komünisti Emek Partisi gibi sol örgütlerin Güney Kürdistan'daki kampları, Irak devletinin İran askerine gösterdiği müsamamahayla sık sık saldırılara hedef oldu. Bu saldırılarda onlarca Kürt savaşçısı hayatını kaybetti.

Özellikle Irak sınırına yakın köyler, önemli tahribat yaşadı. Binlerce insan, köylerini terketmek zorunda kaldı.

Doğu Kürdistan'da rejim tehlikeye düşürecek bir boyutta olmasa da, başta İran Kürdistan Demokrat Partisi olmak üzere diğer gurupların da rejime karşı savaşı, gerilla hareketiyle devam etmektedir.

Yurtdışında İran'ın durumu

İran rejimi, Mayıs 1997 seçimlerine varınca kadar, uluslararası önemli bir haber kaynağına uğramıştı. ABD'ye karşı tavır alınmasına karşın, başta Avrupa emperyalist devletleri olmak üzere Ja-

ponya ve diğer, emperyalist ülkelerde büyük çapta ekonomik, diplomatik ilişkiler canlı tutulmaya çalışıldı. Emperyalist çıkarlar uğruna, söz konusu devletler, İran rejiminin yurtdışında muhalefeti imha pratiğine uzun süre göz yumuldu. İran'ın devlet terörünü yurtdışına taşımasının boyutları artınca, artık emperyalist devletlerde de büyük tepki hareketleri yaşandı. Son olarak, Eski İran Devlet Başkanı Ban Sadr'ın şahit olarak dinlendiği I-KDP Genel Sekreteri Dr. Sait Şerefkendi'nin de aralarında bulunduğu kadrolarının katli, bu yılın Nisan ayında görülen davasında, Berlin Yüksek Eyalet Mahkemesince, İran rejiminin devlet kurumlarıyla terör örgütleyip uyguladığı saptanıp, hükme bağlanınca, emperyalist devletler, diplomatik tavrı almak zorunda kaldılar. (Bu konuyu N Roj'un 14-20 tarihli sayısında etrafıca anladık.) Bu diplomatik krizi, batı ekonomik ve siyasi kriz takip etti. Böylelikle, zaten güç durumdaki İran ekonomisi, daha büyük sorunlarla karşı karşıya kaldı.

Almanya'daki Yüksek Eyalet Mahkemesi kararından sonra I-KDP Genel Sekreteri Abdurrahman Kasimlo'nun katili ile ilgili olarak Avusturya, Bahtiyar gibi İranlı bürokratların katlettiği davalarla ilgili olarak Fransa gibi ülkelerde kamu oyununun baskısıyla, İran devlet terörünün sözkonusu ülkelerde terörün eylemlerinin de soruşturulmasına başlandı.

Uluslararası kelimenin tam anlamıyla ekonomik, siyasi ve diplomatik olarak köşeye sıkışan İran rejimi, artık istihbarat bakanı Felahtyan, Dışişleri Bakanı Ali Ekber Velayati gibi mahkum edilmiş, kısmen haklarında uluslararası tutuklama emri bulunan bakanların değiştirilmesi zamanının geldiğini kavramıştı. Bunların değiştirilmesinin, İran rejiminin sadece İran halkının huzursuzluğuna değil, uluslararası da büyük darbeler yemesini beraberinde getirebilir.

Muhalefetin durumu ve seçime yönelik tavrı

Ne yazık ki, muhalefetin özellikle örgütlü Kürt ulusal demokratik hareketine karşı takındığı hatalı tavırdan dolayı, rejime karşı örgütlü bir şekilde iktidara alternatif olacak savaşa devam etmeyen, İran muhalefeti, rejimin gerek ülkede gerekse uluslararası köşeye sıkışmasını, halk kitlelerinin devrimci dalgasına dönüştürmedi, daha çok gelişmelerin ardından seyretti.

Seçimlere yasalardan dolayı katılmayan sol örgütler, birkaç bildiri gibi cılız çıkışlarla seçimleri boykot etme açıklamalarıyla yetindiler.

Irak Baas rejimince desteklenen Halkın Mücahidleri örgütünün de içinde yer aldığı İran Ulusal Direniş Konseyi de, seçimleri boykot edip, katılmama kararı aldılar. İran Kürdistan Demokrat Partisi de seçimleri boykot etti.

Bilindiği gibi, İran Kürdistan Demokrat Partisi, I-KDP, önceleri İran Ulusal Direniş Konseyi'nde yer alıyordu. Özellikle Kürt ulusal talepleriyle ilgili anlaşmazlıklardan dolayı, I-KDP konseyden ayrıldı.

Zaten seçim öncesi, Kürtlere yönelik sindirme ve saldırı politikası, Kürtlerin seçimi boykot etmesinin dışında bir seçenek bırakmamıştı.

Kürt ulusal sorununda asgari de olsa, reformlar, yenilikler içermeyen, Kürtleri dışlayan kısıtlı seçimlerin Kürtlere kazandıracağı hiçbir şey yoktur. Seçimler, genel olarak, Kürt halk kitlelerinin sömürgecilere karşı seferber edilmesi için bir zemin olarak kullanılmak durumundadır.

Kürt ulusal hareketi, artık ülke düzeyinde çözümler dayatan özellikleriyle, parçalarla rejim seçimlerinin ne getireceğini tartışmak, ulusal demokratik bir tavır belirlemek zorundadır.

23 Mayıs 1997 seçimleri

23 Mayıs 1997 seçimlerine kadar, Haşemi Rafsancani İran Cumhurbaşkanlığıydı. 1989 ve 1993 yıllarında yapılan seçimlerde iki kez cumhurbaşkanı seçilen Rafsancani, yasalar gereği üçüncü kez aday olmadı. Aday adaylığı başvuru ları teorik olarak herkese açık tutulmuştu.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine katılmak üzere, toplam 238 kişi aday adayı olarak başvuru yaptı. Bu aday adayları, yüksek seçim kurulu tarafından sıkıca elenerek,

sadece 4 adayın katılmasına izin verildi. Adaylıkları kabul edilenler meclis başkanları Natek Nuri, ulusal kütüphaneler genel müdürü Muhamed Hatemi, eski istihbarat bakanlarından Muhamed Reysar ve adalet işleri genel müdür vekili Reza Zaver idi. Bunlardan Hatemi, Natek Nuri ve Muhamed Reysari Ruhan hareketi içinde bulunuyorken, sadece Zaveri siyillikten gelen bir adaydı.

Böylelikle İran İslami rejimi, kendisine yakın adayların seçimlere katılmasına izin verdi. Kadınların adaylığı ise, kabul edilmedi.

Bu uzun ve radikal elemeler sonunda, rejime tehlike arz etmeyen, hatta rejime gerek ülkede, gerekse yurtdışında yeni bir çehre imajı yaratarak adaylarda karar kılındı. Bu kadar aday adayı arasından Hatemi ile beraber, meclis başkanı Natek Nuri, eski istihbarat bakanlarından Muhamed Muhattik Reysari ve Ruhani bir etiketi olmayan adalet işleri genel müdür vekili Reza Zaveri'nin adaylıklarının kabulü, aslında pek şaşılmaması gereken bir durumdur.

Bu elemelerden çıkarılması gereken sonuçlardan birisi, Hatemi'nin de rejim dahilinde kabul gören rejime sadık bir aday olduğudur.

Hatemiyle beraber, seçimlere katılması, kabul edilen diğer adaylardan Natek Nuri, zaten ruhan liderliğinin onaylı meclis başkanı olarak, rejime sadakatını ispatlamış biridir.

Radikal islamcı gurupların adayı olan Nalek Nuri, ruhan lider Hamaney'in yan açık desteğine rağmen, seçimlerde oyların ancak %25'ini alabilirdi.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden yeniliği çıkan Natek Nuri, eski görevine, Meclis Başkanlığı görevine devam etmektedir.

Muhamed Reysari ise bir dönem, bir çok muhalifin katiline imza atmış, Kürt halkının imhasının planını yapıp uygulamış olan istihbarat bakanlığı yapmış bir Kürt düşmanı.

Adalet işlerinde genel müdür yardımcılığı yapmış olan Reza Zaveri İslami şeriat hukukunda yetişmiş bir bürokrat. O da yıllarca bu görevi yapmakla rejime bağlı olduğunu ispatlamış biridir.

Muhamed Reysari ve Reza Zaveri gibi adayların seçimlere katılmasına verilen izin, özünde, Natek nuri ve Hatem arasında geçecek olan seçim çorbasına katılan tuz ve biber olarak görülmeli. Baştan beri seçime şansları zaten yoktu.

Nihayetinde, Muhamed Reysari ve Reza Zaveri, oyların yaklaşık %6'sını alabildiler.

Hatemi, Kürt düşmanı bir moladır

Mohamed Hatemi, babası ayetullah rubesine ulaşabilirdyse de, kendisi ancak hoca ülâ rubesine kadar ulaşabilirdi. Gençliğinden bugüne kadar hep radikal islamcı harekette aktif yer aldı. İslamcılık kisvesiyle, İran'da sadece biçimsel farklılıkla uygulanan asimilasyon politikasının aktif uygulayıcıları arasında yer aldı. Başta Kürtler olmak üzere, hiçbir ulusal azınlığın ulusal hak ve kültürüne izin verilmedi. Tersine, bakanlığı döneminde, Kürtlerin her türlü ulusal talebi, Faraslartuma politikasıyla bastırıldı. Ulusal taleplerini dile getiren Doğu Kürdistan halkına karşı, İslami rejimin imha politikasına aktif olarak destekledi. Kültür bakanlığı döneminde bile, Kürtlere ve diğer ulusal azınlıklara yönelik asimilasyon politikasında en ufak bir değişikliğe gitmedi. İslamcı kardeşlik politikası uygulandığını iddia ettiyse de, bu halkların Faraslartılması anlamındaydı ve Hatemi idaresindeki Kültür bakanlığının da temel politikasıydı.

En son olarak, hükümet programıyla ilgili yaptığı açıklamada da tek kelimeyle, Kürt halkının asgari bile olsa kültürel haklarına değinmedi. Bu da Şah döneminde olduğu gibi, İslami rejim tarafından uygulanan kürtlerin imhası ve asimilasyonu politikasının devam ettirileceğini açık bir iftiraydı.

Hatemi, 1992 yılına kadar Rafsancani başkanlığı döneminde Kültür bakanlığı yapmıştı. Bir takım farklı görüşlerinden dolayı, istifâ etmek zorunda kalmıştı. Ne var ki Rafsancani, onu kimileri farklı görse bile, pek de önemsiz olmayan İran ulusal kütüphaneler genel müdürlüğüne atamıştı. Hatta Rafsancani aynı dönemde alttan altan kendisine yakın kesimleri dolaylı olarak Hateminin destekleyicileri-

ne döndürdü.

Daha seçim öncesinden gerek İran'da gerekse yurtdışında, Hatemi'nin ne kadar reformu olduğu, uluslararası ne kadar akınlaşma yanlışlığı olduğu vb. ömagojiler yayıldı. Hatemi, kısa örede seçimlerin favorisi bir kısma getirildi.

Natek Nuri, saldırgan ve ortaklığı kızıştıran, rejim yadakçısı kişiliğiyle, başarılı olanızdı zaten. Öte yandan uluslararası mahkum edilmiş, mahkemelere adil olarak da hüküm giymiş bir hükümetin açık savunucusu, ne ülkede ne de ülke dışında senpatı toplayamazdı. Nalek Nuri Herseyden önemli ülkede gelişen ve heran örgütlü siyasal muhalefete dönüşebilecek olan halkın huzursuzluğunu frenleyebilecek bir karizma sahibi değildi. Kitleleri yansıtmaktan ziyade, kışkırtmaya sebep olabildi. Rafsancani, bu gerçeği iyi görüp, daha seçim öncesinden resim olmasa da Hatemiye taraf oluştu. Rafsancani taraftarları, seçim boyunca Hatemi yanlış propaganda yaptılar.

Kısacası, Hatemi, Kürt düşmanı pratiğini, on yıllardır sürdelemiş bir kişiliğe sahip.

Hateminin kabinesinde kimler var?

1 Ağustos 1997'de, döndürücü cumhurbaşkanı Rafsancani'den görevi devralıp, İslami rejimin iktidara geldiği 1979'dan bu yana 5. cumhurbaşkanı seçilen Hatemi'nin kabinesinde 22 bakan bulunmaktadır.

Bakanların tersine, cumhurbaşkanı yardımcılarının, yasalar gereği, meclis tarafından onaylanmasına gerek yoktur. Böylelikle cumhurbaşkanı, yardımcılarını doğrudan atayabilmektedir. Cumhurbaşkanlığı yardımcılığına ilk kez bir de kadın getirildi.

Hatemi, bakanlıklar için öngördüğü kişileri açıkladığında, bu listenin meclis tarafından onaylanıp onaylanmayacağı tartışılmasına başlandı. Ta başından beri, bakanlıklara öngörülen kişilerin rejimin sadık adamları olduğunu birtakım nüans farklılıklarına rağmen meclis tarafından onaylanacağı söylenirdi. Ne nitekim böyle oldu. Hatemi'den daha muhafaza kar kesimlerin çoğunluğu olduğu mecliste, 22 kişiden oluşan bakanlar listesi, ufak bir takım görüş ayrılıklarına rağmen, ama kabine listesinde değişiklikler gidilmeden, ezici çoğunlukla meclis tarafından onaylandı.

İran meclisi, 270 milletvekilinden oluşmaktadır.

Bakanlar listesiyle ilgili yapılan oylamaya toplam 266 milletvekili katıldı.

Hatemi'nin oluşturduğu bakanlar listesi, 20 Ağustos 1997'de, meclisin onayına sunuldu.

Meclis oylaması ve bakanların

BAKANLIK	BAKAN	LEHTE OY	ALEYHİ TE OY	ÇEKİM SER
TARIM İŞLERİ	İsa Kalantril	178	54	26
HABERLEŞME	Mohamed Sarinmadar	215	25	20
İMAR	Mohamed Saedi Kia	256	4	4
KOOPERATİF İŞLERİ	Murtezâ Hacı	182	54	54
KÜLTÜR VE YÜKSEK ÖĞRENİM	Mustafa Mufin	211	35	20
KÜLTÜR İSLAMİ İDARE SAVUNMA	Avatallah Mohesecani	144	96	20
BÖGİTİM	Ali Şamkam	251	6	7
ENERJİ	Huseyin Muzaffer	145	84	32
İNŞAAT	Habibullah Bitarai	202	35	21
FINANS VE EKONOMİ	Hilseyin Namazi	242	6	11
DAĞİŞLERİ	Kemal Karazi	241	13	12
SAGLIK	Mohamed Ferhadi	216	34	16
KONUT VE KENTLEŞME	Ali Abdi Alizade	172	70	21
SANAYİ	Golan Rza Safel	244	11	10
İSTİHBARAT	K. Ali Dori Nacafabadi	238	19	9
İÇİŞLERİ	Abdullah Nuri	144	96	20
ADALET	İsmail Şusteri	225	3	6
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK	Huseyin Kemel	222	25	18
MADEN İŞLERİ	İshak Jahangiri	182	56	22
PETROL	Hocan Namazi Zengene	213	34	19
PTT	Mohamed Rza Arif	246	1	8
ULASTIRMA	Mahmud Hocai	156	81	24

aldığı oy sonuçları şöyle:(Tablo)

Dikkat edileceği gibi, eski hükümetin bakanları yok listede.

16 yıl boyunca dışişleri bakanı iken, görevi sürecinde bir çok katliam ve suikastın altında imzası bulunan Ali Ekber Velayati, ruhan lider Hamaney'in Dışişleri danışmanlığına atandı. Ki bu görev, dışişleri bakanlığı görevinden pek geride olan, önemli az olan bir görev değildir. Velayati'nin dışişleri bakanı yapılmamasının ardında da şüphesiz Mykonos davasında verilen kararlar mahkum edilmesinde ve yurtdışından tepki görmesindedir. Kemal Karazi'nin dışişleri bakanlığına getirilmesiyle, rejimin dış politikasında makyaj değişikliğine gidildi.

Dışişleri bakanlığına getirilen Kemal Karazi, uzun yıllar İran rejiminin Birleşmiş Milletlerdeki elçisiydi. Bu özellikli BM'de İran rejiminin uluslararası platformlarda günahlarını saklamakla, sıkıyân

rejime yeni kan bulmakla görevliydi. Bu görevini, başarıyla yürüttüğü, rejime sadakatını yeterince ispatladığı tartışma götürmez. 20 Ağustos 1997 oylamasında, kullandığı 266 oydan 214 gibi yüksek bir rakamla onay gördü. Bakan oluşunun hemen ardından, İran rejiminin büyük ticari destekleyicilerine, özgül olarak Almanya ve Avrupa Birliği ülkelerine öptükükler dağıtmaya başladı. Almanya dışişleri bakanı Klaus Kinkel, bir açıklamayla iltifa-i jadde bulundu. Hemen ardından, İran'da yeni bir dönemin açıldığını, Karaz ile görüşmeye, iki ülke arasındaki ilişkileri yeniden canlandırılmasına hazır olduğunu, hatta Karazi'nin Avrupa Birliği temsilcileri tarafından karşılanabileceğine duyurdu.

Karazi, AB devletlerinin İran'daki elçilerinin tekrar İran'a dönebileceğini açıklayıp, İran'ın Almanya'daki büyük elçisi Musavir'inden en kısa sürede değiştirileceğini belirtti.

Karazi'nin diğer bir açıklaması da, yeni hükümetin terörizme karşı mücadele edeceği doğrultusunda, bu açıklamayla, İran rejiminin bir önceki hükümet vasıtasıyla yurtdışına kadar uzanan terör politikasına ıtırat etmiş oldu.

Karazi, Eylül ayında yapılacak olan BM genel kurul toplantısında, AB ve diğer devlet dışişleri bakanlarıyla görüşme arzusunu belirtmeyi de ihmal etmedi. İran ile milyarlarca dolarlık ticari hacmi bulunan Almanya'nın dışişleri bakanı Kinkel, hemen ardından bu görüşmeye aracı olacağını açıkladı.

Bu açıklamalarıyla Kemal Karazi'nin İran Dışişleri Bakanı olmasıyla, gerek İran halkının, gerekse emperyalist devletlerin İslami makyaj beklentileri, tatminkar bir şekilde yerine getirilmiş oldu.

Alalacele değiştirilmesi gereken bakanlardan biri de şüphesiz istihbarat eski bakanı Falahtyan idi. Bilindiği gibi, eski istihbarat bakanı Falahtyan, I-KDP genel sekreteri Dr. Şeref kendinin katledilmesinde planlayıcı ve uygulayıcı özelliğiyle tepki toplamış delillerin yakıcılığında Almanya Federal Savcılığı daha mahkeme karar verildikten, Falahtyan hakkında tutuklama emri vermişti. İran'ın en büyük ticari dostlarından olan Almanya gibi bir devletle verilen bu kara, geçirilecek bir hafiflikte değildi.

İstihbarat işleri başkanlığına getirilen ekonomi uzmanı Kurban Ali Dori Nacafabadi tutuculuğuna ün salmış biri. Bu radikal İslamcı özellikleriyle, Hamaney'in başını çektiği gurubun onayı alınması hedeflenmiştir.

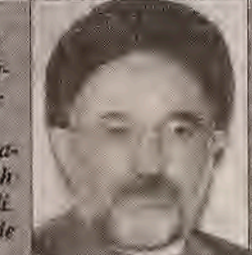
Bakanlık görevini, Kurban Ali Dori Nacafabadi ve devreden eski istihbarat bakan Falahtyan, tüm is-

PORTRE

Mohammed Hatemi

Hatemi, 1943'te Yazd kentinde doğdu. Ailesi, İslami tutucu bir yapıda, babası ayetullah rubesine değdi. Kuran kentinde hahiyat okudu. Felsefe de okumuş olan Hatemi, öğrencilik yıllarında, Şah'a karşı muhalefet içinde yer alıyordu. Sonraları Almanya'nın Hamburg kentinde İslam Merkezinde yöneticiliği yapmış.

1979'da Şah rejiminin devrilmesinden sonra, 1980'de oluşturulan ilk İslami meclise milletvekili olarak girdi. 1983 yılında Kültür bakanlığına

1992'de Radikal İslamcı gurupların çekilmesini teklif eden, bakanlıktan istifa etti. Rafsancani tarafından, İran Ulusal Kütüphanesi genel müdürlüğüne atandı.

İslami rejimle temel çelişkisi olmayan Hatemi, ruhani lider Hamaney'in desteğini almaya bile, kendisinin önceki cumhurbaşkanı Rafsancani'nin altın alıta desteğini aldı ve 23 Mayıs 1997 seçimlerinde toplam 30 milyon oyuyla verildiği seçimlerde 20 milyon üzerinde oy alarak, İranın 5. cumhurbaşkanı seçildi.

nn başında, önemli bazı ekonomik sektörünün özelleştirilmesi, siyasal partilerin serbest bırakılması, basın özgürlüğünün sağlanması, sansürün kısıtlanması, kişi haklarının sağlanması, hukuk devletin işlerliğe girmesi gibi, şuan ki rejimle hayata geçirilemeyecek bazı noktalar var. Örneğin Humeyni hayatayken, siyasal partilerin serbest bırakılmasını gayri İslami olarak tanımlamıştı.

Herseyden önce, İran rejimi, şeriat ilkelere dayalı anayasasıyla modern anlamda siyasal çalışma, basın ve haber özgürlüğü vb. hakları tanımamaktadır. Düşünülen reformlar, özünde şeriat çerçevesine sıkıştırılmış, onun dışına çıkamayacak olan bazı yeni düzenlemelerdir.

İran uzmanları da, Hatemi'nin hükümet programına aldığı bu yenilikleri, anayasa değişikliği olmadan, hayata geçirilemeyeceği görüşünde birleşmektedirler.

Hükümetin programında ulusal azınlıkların hakları ile ilgili en ufak bir çağrışım yok. Yıllardır ulusal demokratik hakları uğruna mücadele eden Kürt halkına karşı esaret politikasına devam edilecek.

Eğer Hatemi, İslami çerçevede olsa bile, siyasal partilerin serbest bırakılması, basın özgürlüğü gibi kulağa hoş gelen reformlar yapacağını açıklıyorsa da, başta Kürt halkı olmak üzere diğer ulusal azınlıklar bunun dışında görülüyor. I-KDP, Şeyh İzzeddin Hüseyini'nin oluşturduğu Xebat gibi siyasal gurupların serbest bırakılmasını beklemek, eşyanı tabiatına ters düşer.

Öngörülen, İslami anayasaya uyarlanmış Farsî bir çerçevede bazı yeniliklerdir. İslam kisvesiyle şimdiki kadar sürdürülen Faraslarturma, Kürtlere karşı şimdiki dek sürdürülen asimilasyonun hızından hiçbir şey kaybetmemecektir.

Üzerinde durulması gereken noktalardan biri de, yeni dışişleri bakanı Kemal Karazi'nin dile getirdiği Ortadoğu işbirliği'dir. Ortadoğu şiarı, Suriye-Irak-Türkiye ve İran, özünde Kürt halkına karşı dört sömürgeci devletin dayışmasını hedeflemekten öte bir şey değildir. Çünkü artık Kürdistan düzeyinde ulusal hareketlilik yaşanmakta, tek tek sömürgeci devlet, bütünselleşme eğilimi gösteren Kürt ulusal hareketini boğamamaktadır.

Hiç şüphesiz, İran'ın böyle bir açıklama yapması, sadece gün geçtikçe gelişen Kürt ulusal demokratik hareketine karşı ortaklığı içermemektedir. Son zamanlarda özellikle, Tacikistan, Afganistan, Türkmenistan gibi, Orta Asya ülkelerinde yayılmacı politikaya güden İran rejimi, bölgede özellikle Türkiye ile olan çıkar çelişkisini yumuşatmayı da amaçlıyor. Zira Türkiye'nin, İran'ın tersine Orta Asya'da umduğu özellikle Türkiye ile olan çıkar çelişkisini yumuşatmayı da amaçlıyor. Zira Türkiye'nin, İran'ın tersine Orta Asya'da umduğu özellikle Türkiye ile olan çıkar çelişkisini yumuşatmayı da amaçlıyor.

Orta Asya ülkelerinin talanında İran'la başa baş koşturamayan, rekabet edemeyen Türkiye, İsrail'e yakınlaşmakla, Avrupa ve ABD nezdindeki itibarını yükseltme hesabı peşindedir. Bu da tabi,

Kürt sosyalist hareketi, şu veya bu parçada elde edilebilecek bir takım demokratik kazanımları, Kürt ulusunun kendi kaderini ulus olarak tayin mücadelesinde daha ileri atımlar için kullanmak zorundadır.

Sîmyager: Dilê mirov li ku be, xezîne jî li wir e."

Lokman POLAT

Romana bi navê "Sîmyager" romanek gelek xweş e. Romanek baş e û balkêş e. Romanek felsefîk e. Romana hêviyê ye. Hêviya Însanan.

Nivîskarê Brezîlî Paulo Coelho vê romanê nivîsiye. Roman di demekî kurt de ji alî civakê ve hatiye pejirandin û nivîskarê vê romanê bûye bi navûdeng. Roman bi 26 zimanên cure hatiye wergerandin û di 42 welatan de hatiye firotin. Tîrāja firotina romanê jî 7 milyon derbas bûye. Li Tirkîyê jî ev pirtûk di nav weşanên CAN de hatiye weşandin û 15 car li ser hev hatiye çapkirin.

Di her romanek de dinyayek cuda, çîrokek cuda heye. Çîroka di vê romanê de ye çîrokek felsefîk e. Bûyerên ku di romanê de diqewimin bûyerên entelektuel in. Yê macerayê ne. Di romanê de macerayek û rêwîtiyek dîr û dirêj heye, rêwîtiyek ji bo hêviyê ye. Şivanekî Spanyolî ji Endulusê -herêma Spanyayê- radibe diçe Misrê. Ew - Şivan- di nav pîramîdên Fîravûnan de li xezîneyek digere.

Di vê romana felsefîk de pîrs û bersîvên mirov çawan şad dibê? Mirov çawan li qedera xwe hukûm dike? Mirov çawan çarûnsa xwe bi destê xwe pêk tîne? Hene. Ev roman dişibe wek çîroka cin û periyan, têde tilsîmên dizî, sîrên neyînî hene. Tê de klavuziya rêberîya jiyânê û exlaqê heye. Ji xwe gizema wê jî di vir de ye.

Nivîskarê romanê Paulo Coelho di bajara Brezîlyaya - di Rîo De Jenerîo yê - de hatiye dinê. Nivîskar beriya ku dest bi nivîsîna romanê bike nivîsên şanoyî nivîsiye. Piştî dest bi nivîsîna romanê kiriyê û hetanî niha 3 roman nivîsiye û weşandiye.

Romana "Sîmyager" bi neyîniyên -sir ên- felsefîk ve hatiye honandin. Xortekî ciwan li Endulusê -Spanyayê- Şivanî dike. Navê wê Şivanî Santiago ye. Ew Şivanek jir û zana ye. Gelek pirtûk xwendiyê û hertîm pirtûk dixwîne. Hem dewaran digêrinê û hem jî pirtûk dixwîne. Pirtûkên Şivan, dibin balîfa Şivan. Ew wexta ku radize pirtûkan dike wek balîf û dide binê serê xwe.

Şivan Santiago meşîn û berxîkan li hev dicivîne û dibe dike nav beşçeyê Dêrê. Ew biryara xwe dide ku ew şev li vir raze. Şeva xwe di nav vê beşçeyê de biburîne. Şivan Santiago mirovêkî bi tenê ye. Ji berxîk û meşînan gelek hez dike, bi wan re dixafîye, ji wan re pirtûk dixwîne. Şivan jî meşînan re gelek caran qala tenêbûyîna Şivanekî û qala xweşiya jiyânê dikir. Şivan carna diçûn bajarên mezin û dihatin. Guherîna şarîstanî û guherîna di bajarvaniyê de çêbûbûn jî meşînan re qal dikir. Rojek Şivan çû ku hinek heriya

meşînan biftroşe bide tucarek. Çû bajêr daxwaza xwe ji tucarek got, tucarek qebûl kir ku jê heriyê bistîne. Di dikana tucarek de Şivan û keça tucarek hevûdu nas dikin. Keça tucarek di ku waye Şivan li ber deriyê dikana runiştîye û pirtûk dixwîne. Xwendina pirtûkan a Şivanek jî keçikê re ecêp hatibû. Herdu bi hev re axi- fiyan. Şivan jî keçikê re gelek çîrok qal kir. Di nav herduyan de germî çê bû.

Şivan wexta ku radizan di xewa xwe de xewnên ecêp didîtin. Di bajêr de jineke kalepîr hebû. Şivan wê dinasiyan. Şivan biryara xwe da ku biçe cem jinika pîr û xewna xwe jê re qal bike.

Şivan çû cem jinikê. Jinik ji-

divê tu sond bixwî ku ji tu jêsekî re nebêjî." Şivan sond dawe ku ji kesekî re nabêje.

Jinika pîr a sihirbaz ji Şivan re dibêje "Here Misrê di nav Pîramîdê Fîravûnan de bigere Li wir bi rastî jî xezîneyek heye. Dê tu wê xezîneyê bibîn û uyê gelek dewlemend bibî."

Şivan demek paşê diçe Misrê. Lê li wir hemû kes bi Erebi diaxifin. Pîrsa nezaniyêna zimên derdikeve pêşberê Şivan. Ew Erebi nîzane. Paşê xortekî ku bi Îspanî dizane nas dike. Jê re dibêje min bibe cihê Pîranîdên Fîravûnan. Xort jê re dibêje ji bo ku em biçin wir divê tu jê bîdî em du deve bistînin ku li wan siwar bin û divê tu heqê rêberîya min bîdî. Şivan pere -di-

kevira hecîeswet tafaw bike û bibe hecî. Lê nikare biçê. Ev daxwaz wek xeyalek di dilê wî de ye.

Di vê romanê de xeyalkirin û ji bo bi cihanîna xeyalên xwe hewldan cihêkî girîng digire. Divê mirov her dem bizanibe ku çî dixwaze. Şivan Santiago dizane çî dixwaze, armancek wî heye. Û li ser rîya pêkanîna armancek xwe ye. Şivan di dikana de dixebite, fêrê zimanê Erebi dibê. Şivan dişad e ku Erebi fêr bûye.

Şivan di dikana de 11 meh xebitî û gelek pere civand serhev. Şivan jî dikandar re got "Ez hendî diçim. Gelek pereyê min heye. Yê te ji gelek pereyên te heye. Tu pê dikarî biçî hecê."

Divê mirov qet dev ji xeyalên xwe ber nede. Şivan li pey xeyalên xwe di rêwîtiyek dîr û dirêj de ye. Di rîyê erdê de dil û zîmanek heye, ew jî dil û zîmanê şabûnê ye, dil û zîmanê xwestinê ye û ji bo bi cihanîna xwestin û daxwazên xwe bi dixweştî pêkanîna wê ye. Şivan salek ji bo ku xeyala xwe bi cih bîne xebitîbû. Ew ji bo ku bigihîje armancek xwe salek xwe dabû. Ew dişa ketibû rêwîtiya li pey xeyala xwe.

Şivan diçe xanekê karwanan. Ji bo ku bi karwanan re çolê derbas bike û biçê Pîramîdan. Di xanê de yekî Îngilîz dinase. Yê Îngilîz jî hatiye ku biçe cem sîmyagerêkî. Daxwaza dilê wî ji ew e ku biçe serlêdana Sîmyager û wî nasbike. Yê Îngilîz di xeyala ku bibe Sîmyager de ye. Pê hesiyaye ku Sîmyagerêkî navdar di çolê de diji. Yê Îngilîz jî Şivan Santiago re dibêje ku ew li Sîmyagerêkî digere. Heger bixwaze bi hev re dikarin biçin lê bigerin. Şivan Santiago jî dibêje: ez li pey xezîneyek digirim. Lê Şivan poşman dibe ku ji yê Îngilîz re gotiye li pey xezîneyek digere.

Şivan û yê Îngilîz bi karwanê re dikevin rê. Riya wan di nav çolê de diçe. Di rêwîtiyê de Şivan pirtûkên yê Îngilîz yê ku li ser Sîmyageriyê dixwîne. Pê re li ser Sîmyageriyê gelek meraq çêdibe. Şivan Santiago gelek pirtûkên Sîmyageran jî xwend. Lê Sîmyageran di pirtûkên xwe de zîmanek gelek giran û felsefîk bi kar anîbûn. Şivan jî bo ku yê Îngilîz jî wek wî li pey xeyalek bû, li pey armancek bû, jê re hurmet dikir, îhtîram nişan didan, qîmet didan pê.

Karwan bi rojan di nav çolê de rê diçin. Paşê digihîştin wehaye. Weha cihê avî ye. Di vê wehaye de insan dijiyan. Navê wê wehaye "Al - Fayoom" bû. Yê Îngilîz dizaniyê ku Sîmyager di Al - Fayoomê de diji. Ji bo ku demê zû wî bibîne bê sebar bû. Rêberê karwanê hemû rêwîyan cîvêrê û ji wan re got "ji bo ku di nav du eşîran de şer dest pê kiriyê em nikarin bikevin rê û biçin. Divê em demê li vir bimînin."

Ew şev li wir razan. Roja din yê Îngilîz jî Şivan Santiago re got "Alîkariya min bike, em bi hev re cihê ku Sîmyager li wir e bigerin û wî bibînin." Herdu bi hev re li Sîmyager gerîyan, lê cihê wî nedîtin. Şivan got em ji xelkê pîrs bikin. Ji çend jinên û xortan pîrs kirin, wan got em cihê wî nizanin. Xortek got min qet nebîstîtiye ku Sîmyagerêk li vir, di vê wehaye de diji. Ji mêrîkek oldar pîrs kirin, mêrîk got hûn li sihirbaz digerin û li wan lanet anî û di rîya xwe de çû.

Paşê rastê keçîkek gelek rind, sipahî û bedew tî. Yê Îngilîz jî Şivan Santiago re dibêje tu baş Erebi zanî, ji vê keçikê pîrs bike. Şivan diçe cem keçikê û jê pîrs dike. Keçîk navê wê Fatîma ye. Dibêje li vir mirovek heye hemû tiştan dizane. Bi cin û periyên çolê re diaxife. Keçîk destê xwe bi aliyê başûr ve dike û dibêje ew li wir runidike. Yê Îngilîz diçe cihê ku keçîkê nişan dabû. Lê Şivan Santiago naçe vir. Roja din Şivan diçe ser bîra avê disekîne ku ew keçîk bê û wê dişa bibîne. Dilê Şivan ketiye keçîkê. Şivan li ber birê runiştîye, yê Îngilîz jî cem, dibêje min çû Sîmyager dît. Di navberê de demekî kin derbas dibe, Fatîma tê ser birê. Şivan jê re dibêje "Ez ji te hez dikim. Ez dixwazim bi te re bizewicim."

Hendî ji bo Şivan, keça rind a bedew Fatîma jî xezîneyê hîn pirtir bi qîmet bû. Û di nav Şivan Santiago û Fatîmê de evîneke bê mîrin dest pê dike. Mirov gava hez dike, evîndar dibe, tişt bi maneya xwe hîn girîng dibin.

Şivan Santiago demekî dirêj di wehaye de dimîne. Ew û Sîmyager hevûdu dinasin. Sîmyager şûrê xwe dike ku li serê Şivan xê, Şivan jê natirse. Sîmyager dixwaze cesareta wî, mîrxasiya wî bigêrbîne. Sîmyager jê re dibêje "Cesaret erdema hemû tiştan e. Fazîleta herî mezin e."

Rojekî Şivan û Sîmyager hevûdu dibînin. Sîmyager jê re dibêje "Ez dikarim alîkariya te bikim, ji te re bibim kilavûz -rêber- ku tu ji çolê derbas bibî û biçî cihê Pîramîdan."

Şivan dibêje "Na sipas! Ez naxwazim biçim cihê Pîramîdan."

Sîmyager dibêje "Çima tu naxwazî? Li wir xezîna heye." Şivan dibêje "Hewcedariya min bi wê xezîneyê tune ye. Min xezîneya xwe li vir dît. Min li vir Fatîmayê dît, ez aşiqê wê me. Ez evîndar im. Ji bo min xezîneya herî mezin Fatîma ye."

Sîmyager dibêje "Rast e! Xezîneya herî mezin di dilê mirov de ye. Dilê mirov li ko be, xezîne jî li wir e."

Romana bi navê "Sîmyager" 166 rûpel e. Min bi kurtahî qala naveroka wê kir. Dawiya wê çawan diqede, min behs nekir. Yê ku meraq dikin û dixwazin dawiya wê fêr bibin bila vê romanê bixwînin. Bi hêviya ku Kurdekî wêgerê rojekî wê romana heja wergerîne Kurdî.

Toni Negri ji bo dîtina ezmanên xwe, yê me ji bo welatê xwe...

Mîkaîl CANPOLAT

Tonî Negri pîsporekî bîr û bawerîya cepê Italianê bû. Yekê Tîrmehê zivirî çû welatê xwe angoyê, piştî ku 15 salên xwe li Fransayê bihurî bû. Karbidestên Italyayê raste rast Tonî Negri birin û avêtin Zîndana Rebîbia, nêzikî Romayê. Li wê derê Tonî Negri tekoşîna xwe bi domîne ji bo holê rakirîna zagonên awerteyayî ku di salan 1970'an de zagonê pîrkirin û hatin bi kar anîn. Tonî Negri, "dîtine ezmanê Italyayê" wekî sedemê vegeerîyana xwe nişan dida. 1'ê, Tîrmehê wî karî tenê Seatekê ezmanê Italyayê bibîne. Ew dem jî ji balafirgehê heta zindanê bû.

Rojname nivisan di gel Tonî Negri çavpêketin di zindanê de çêkirin. Negri jî bo evîna welatê xwe, "ez hez dikim ku de behîştê de me" zîndana welatê xwe wekî beluştî nişan dide. Pêwîste Tonî Negri sîzayê xwe yê mayî, angoyê sal û nivê bi qedîne. Piştî ku Negri li ser lîsta Partîya Radîkal bû endamê Parlemanî û jî zindanê derket. Li sala 1983 beriya ku bêberpîrsariya parlemanî li ser wî bête rakirin. Negri welatê xwe hişt û çû Korsîka, ji wê derê derbasî Fransayê bû. Bi vî awayî paneberîya feylesof Tonî Negri dest pêkir. Heta roja ku vegeerîya ji bo Italya yê, li Fransayê ma rewşên bîr û hêzên pêşkeftî yê Fransayê li wî xwendan derketin û wî dest pêkir li zankoya.Parîs VIII ders dan yanji xwend.

Negri di penaberîya xwe de peywendiyên. Raste rast di gel hêzên pêşkeftî û sosyaliştî Çîrî çê kir û domand. Bi xwe hertîm ji bûyerên siyasetî yê cihanê û bi taybetî jî ji yê Italya yê ve mijul bû.

Iro bîrvar da bizivîre ji bo Italyayê, çimkî ew yekê hanê pêwîst dîzanî. Negri usa bawer dike ku pêwîste karbidestên Italyayê lê bihurînek giştî derxin ji bo ew kesên ku demêk dîr û dirêj ji bo guharîna bîngêhî xebatê kirin. Negri dibêje: "Şer xelas bû, ewên serkeftî pêwîsta hacetan bibînin û rûpele bizivîrin."

Vegeerîyana Tonî Negri dengvedanekê gelêk mezin li Italyaya de. Piraniya rojname û televîzyonên Italyayê çavpêketin di gel wî de çêkirin. Şalyarê Dad yê Italya yê jî daxwîyanek da, tê da behsa rakirîna "zagonên awerteyayî" kir. Lê daxwaz kir ku parلمان vî karî bide li ser milên xwe ne ku hukûmet bîrvarê bi de.

Tonî Negri, ne tenê ye wekî wî, 132 kadîrên çep yê Italyayê bû ku beşdarê xebatekê çêkardî kiribûn, di zindanê dane.

Wê dema ku Tonî Negri li Nîsana sala 1979'an hate girtin, hate tawanbarkirin ji hemû tawanan.

a) Serokî Tugayên sor,
b) Beşdarbûn li revandin û kuştina Aldo Moro,

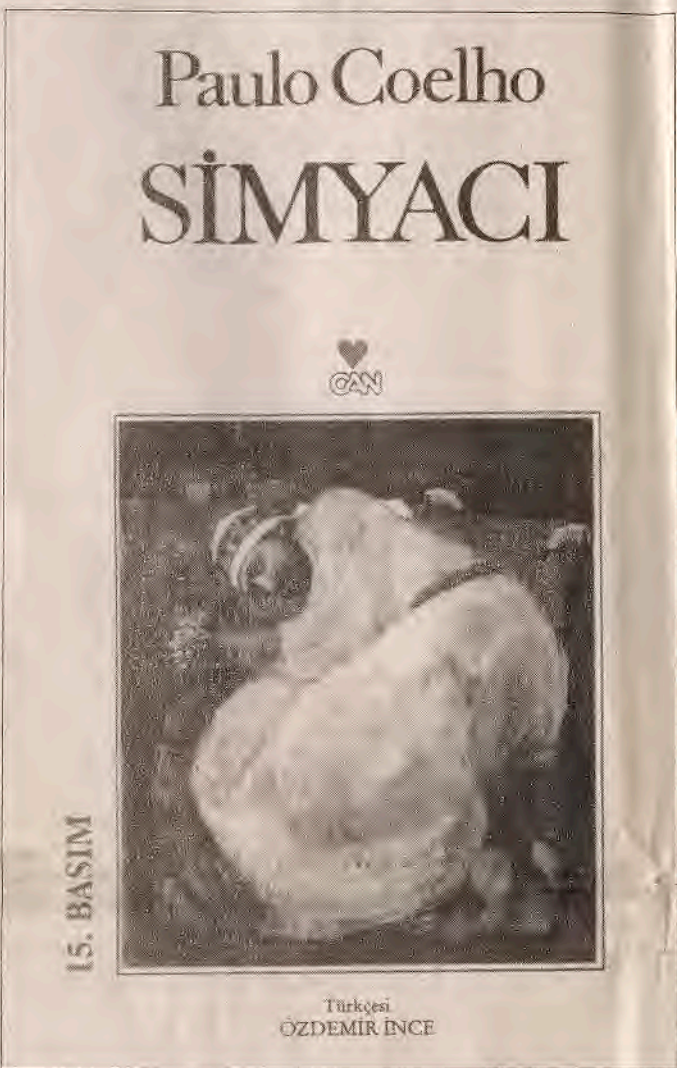
c) Berpîrsê kuştina dozdar Emilio Alesandrin û dostê wî Carlo Soronî û bi kurt û kurmancî hêkxistîna serhildana lêşkerî di nav hamû bajarên Italyayê de. Ev hemû yekê û yekê 13. salan û 11 mehan hate mehkûm kirin.

Disan Tonî Negri vegeerîya ji bo welatê xwe û dixwaze jiyana xwe li Italyayê bi domîne. Wê dema ez xwe li zangoyê bûm, Negri Mamostê min bû. Dostanîyek, wiya şoreşgerane berow berî gelê Kurd hebû. Hertîm di gel min li ser rewşa bizava Kurdî di axivt. Bi dil û can dixwest li ser bûyerên nû agahdar bike. Hertîm benda bûyerên nû bû, kiderê dibe bila bibe. Carekê li Ewropayê mangirtina ajorên Loryia hebû. Tonî di dersê de dîr dîr li ser vî bûyerê rawestiya. Ev bûyerê ra û ewên ew kir wekî destekê mezin ji bo çîna karker di nav şoreşê de nişan da. Çimkî wê demê bi saya wê grevê li ser

jîyana rojane rawestiya bû. Ez bi xwe jî wê demê gellek dîr û dirêj li ser vî bawerîya Tonî fikirîyabûm.

Vegeerîyan yan jî zivîrandina Negri ji bo Italyayê dikare, bibe nimurak, ji bo penaberîna Kurd li Ewropayê. Hezaran penaberên kurd li derevayî welêt hertîm dîr û dirêj li ger Kurdistanê û evîna xwe ji bo wê bi rêya hagêyandinêve didin xuya kirin tê qet yek ji wan kirîyara Negri nake. Belku rojekî Negriyê kurd jî peyda dibin û gavên wekî vî davejin. Bi vî awayî Kurd jî dikarin dewrek mezin di xebata eşkere de bileyizin. Dest mixabin Kurdên me vî yekê nakin. Lê diçin Tirkîyê, hazaran mark û dolar diçin dewletê ji bo bedîla leşkerîya xwe. Ev diray yan jî perên ku ew didin dewletê dibe sûtamanî ji bo Kuştina hezaran xort û qîçên Kurd; dibe hacetê şewitandina daristan û valakirina gundên kurdan htd...

Negri ji bo dîtina ezmanên welatê xwe, yê me ji bo şewitandina welatê xwe...

nikêk sihirbaz bû. Şivan difikîriya ku; pêkanîna xeyalek, jiyânê balkêş dike. Wî dixwest ku maneya xewn û xeyalên ku dihatin bizanibe. Loma jî ji jinikê re got "Ez dixwazim di derbarê xewnên xwe de ji te agahdarî bigirim. Maneya xewn û xeyalên min ji min re bibêje." û xewa ku du car li ser hev dîtû ji jinika pîr a sihirbaz re qal kir.

Şivan di xewna xwe de dibîne ku zarokê piçûk destê wî digre û dibe nav Pîramîdên Fîravûnan yê li Misrê. Zarok jê re dibêje ku di vir de xezîna heye. Heger tu bêt vir dê tu cihê vî xezîneyî bibîn. Wexta ku zarok tê û tam cihê xezîneyê pê nişan bide, Şivan jî xew şîyar dibe.

Şivan jî jinika sihirbaz dipirse ku ew vî xewna wî çawan şîrove dike. Jinika pîr a sihirbaz dibêje "Ez jî te re bibêjim, bes

raf-dide pê. Diçin bazarê ku du deve bikirin, ew xort xwe jê wenda dike û direve diçe. Şivan Santiago li xortê diz digere, lê wî nabîne, diweste û beriya ku raze ji xwe re dibêje "Ez mace-raperestekî me ku li pey xezîneyê kestim." Û di nav meydana bazarê de radize û xewê de diçe.

Yê diz hemû pereyê Şivan birîye. Şivan bê pere dimîne. Şivan diçe di dikanekê de, li cem dikanvanek dest bi kar dike, dixebite. Şivan jî dikanvan re armancek xwe dibêje; ew dixwaze ku rêwîti bike û biçê cihê Pîramîdan. Dikanvan jî Şivan re dibêje "Ev xeyal e. Cihê pîramîdan gelek dîr e. Tu nikarî biçî vir." Dikanvan jê re xeyala xwe jî dibêje ku; ew jî dixwaze biçê Meke û Medîna minawer, biçê

Şahiya Bêriya

Xidir EGÎT

Ji wê Festîwalê re Şahiya Bêriya Dadahê jî tê gotin. Ji yana civakê ya aborî, bi xwe re şewekî tîkîliya civakî û kulturek teybetî dide çêkirin. Em dizanin heta îro, pez xwedîkirin û şivandî di aboriya Kurd de cîyekî girîng distîne. Vê jiyana koçerî, li gorî tîkîliyên xweyên aborî, kulturek teybetî jî daye çêkirin. Ji yana koçeran bi piranî du têngaû û zahmetîyan re derbas dibe. Herdem di tevgêr û bizavîyêkê de ne. Her demsalê wan, çîrok û sitranên (kilamên) Kurdistanê dixemilînin. Awazên bilûrên şivana û sitran û evîna bîrvana, di hisên Kurdan de vekirine. Hela çêk û lehengî, hertîm bûye parçeyê jiyana kurdan. Di diroka Kurdistanê de serhildan û şerê koçeran xwedîyê cîyekî teybetîye. Lewra gava ku Kurdistan ji alî mî-

hîkaran hat parçeyêkirin, tevgêr, çûn û hatina koçeran ya dest-bêrî û zozanan jî hat astengkirin. Koçer bi şînor, teldîr, mayîn û geregalan hatin pêçan. Piştî '84-an li Kurdistanê Bakur şerê çekdarî dest pêkir, dewlata tirk, dest bi kuştina şivana û telefîkirina pez kir. Li gelek devera heta çêra pez jî qedexe kir. Anîha li Kurdistanê jiyana koçerî û xwedîkirina pez li ber mirîna û niqîrîna vedide. Divê mijarê de armancek min ez li ser mîhrîcanek koçera rawestim.

Şahiya Bêriya Dadahê, di serê bihare di heyva Adarê de dest pêdike. Heta wê rojê, rojê du dahna (nivro û ber-êvarî) berxa bera ber mayîkên wan didin. Ji bo berxê tîrê bimîjin, bîrvan jî rojê carekê pez didoşin. Lê di serê biharê de berx hinekî mezin dibin, edî kanin gîha û pîncar bixwin, loma pêwîstiya wan bi mijandina şîr namî-

ne. Lê jî bo ku pez stêwî nebe û şîrê wan kêr nebe rojê carekê wan bera ber mayîkan didin, lê bîrvan rojê du dahna dest bi kare berîye dikin û jere Şahiya Bêriya Dadahê tê gotin.

Sîba mîhrîcanê herkes bi kêf û dixweştî xwe jî şahîyê re amade dikin. Kevanî jî şevqê de radibin û dest bi hazîrîya xwarîna mîhrîcanê dikin. Herkes serê xwe dişo, çî cilên wan yê nû û xweşîk hebe li xwe dadikin, xişlên xwe li bejin û bala xwe dikin û xwe dixemilînin. Xort temeriyên xwe şeh dikin, rîha xwe kur dikin û simêlên qeytanî bi rûn badidin, mîna kêçikan bîhnen xweş bi ser xwe dadikin. Kevanîyên bîrvan, bi hev re dikevin pozberîya xwarîna, ku kî xwarîna herî xweş û pîr çêbike. Di devê herkesî de ev bîwêj heye:

Heyva Adarê

Dew li darê

Ne li vir tenê

Li her derê
Piştî ku du sê çar bejna
...dibe, gundî tev? re berê
xwe didin cîye şahîye. Ji
bo şahîye li her gundekî
Kurdan cîyekî teybetî he-
ye. Ew cîh ya derê gol û ze-
mekî, ya mîrgek, yan jî
xirbekî dîrî gunde Kevanî-
niye ku karê xwe neqedîne
û li dî mîhrîcanvaniya bi-
mîne, kevaniyên din yarî-
yên xwe pê dikin û peyva
davanê, dibên.

Şivan berbe mal bû,

Kevanî nuh li kar peyda-
dar bû!

Li cîyê mîhrîcanê, her

kevanî nan û xwarîna xwe
di hundir rêzêkê de li erdê
pan dikir. Herkes li gor
aborî û karîniya xwe xwarî-
nê çêdike: Hin elok, hin
mîrîşk, hin jî kar û berx bi
savar birina û rûnê nivîşk
re sor dikin. Hinek jî hêke-
rûn, dims, hingî, mart, to,
penîr, rûnê nivîşk û xwarî-
nên hinid, hazir dikin. Ke-
vaniya ku kêrî karîniya
xwe xwarin anibe, jî alî ke-
vaniyên çavferê û destve-
kîrî tê rexnekirin û şerme-
zarkirin.

Ji bo xwarîna, pêşî şiv-
van û zîlam tîrê keremkirin.

Di vî rojê de yê herî bi rû-
met şivan in, loma xwarî-
nên herî xweş pêşkêşî wan
dikin. Ew jî xwe wek zava-
yên şermok his dikin. Piştî
xwarîna zîlam, pîrek û
zarok dest bi xwarîna di-
kin. Wê gavê navosere çî-
xarên tûtinê dipêçin, qîz û
xort li ber awazên bilûrên
şivana govendê digirin û
dilanêdikin. Piştî ku tîra
xwe dilanê dikin û fêra
xwe strana dibên, şivan û
bîrvan, bîniyê û pê xwe ?
mîh û bizin, vî çarê belase-
beb li hêviya berx û karê
xwe ne, lewra çîrekê sîr di

guhanê wan de ? Wê rojê
kevanî dixweş û şa ne.
Lewri bi hisên nerm dike-
vin xeyala mast û dewvên
pîr; wê hişên xwe yê rûn
dagirin; kûp û bîdonên
xwe wê tişî pîrê helandî
bikin; Ji bo zivîstanê mehi-
rê êbîkin jî, wê tîra xwe
goran hişk bikin. Kevanî-
yên nexwêş û lawaz jî wê
tekevin tatêleka kilandina
meşê.

Piştî bîrîyê, herkes li
gor emrê xwe lê dicivin û
bi hev re dikevinalakîyan.

Rîspî û navosere bi hev re
dikevin şewr û gale gale.

Xort bi navê, pêşbezê, ke-
viravîtinê, îrê, gogê, dar-
pêlê, durgavê û listikên
din difîl in. Zarû û keç bi
heftok, hindilk, tepe, ve
şartokê û listikên din
difîlzin. Qîz û xort hevûdu
diayapînin, bi dil ramûsan,
rê êbîkin jî, wê tîra xwe
goran hişk bikin. Kevanî-
yên nexwêş û lawaz jî wê
tekevin tatêleka kilandina
meşê.

Piştî bîrîyê, herkes li
gor emrê xwe lê dicivin û
bi hev re dikevinalakîyan.

Rîspî û navosere bi hev re
dikevin şewr û gale gale.

Di jiyana şoreşgerane de rexnegirî çêkêkî girîng e. Dema ku neyê bi karanîna pêşveçuyîna ne mimkune, Xem bîngêhîna fêrbunê ye. Dema ku xem nebe fêrbun ne mimkune.

Li Tirkîyê rewşa roj-namegeriyê de rola devletê û zexta ku daye ser mediyayê bi her kesê zana û xwendewar agahdare. Dîsan jî em dubarebî- kin ku, îro li Tirkîyê roj-namegerî gor bersîva x- em û rexnegiriyê name- şe. Şeşesê sale ku çanda Tirk di bin zexta halîfeti- yê de ye. Sîrud û dîtina medya Tirk qederî ye, bê îstîkarîya herdemî ya siyasetî û aborî ye. Zango- yê Tirkîyê ne gor fêrkirî- na mejuvî, gor hafîzkirî- nê te bi karanîna. Te de x- em û rexnegirî nîne. Di- tînek berfîrêh ne tê da ye. Pêvîstiya xem û rex- negirî yê zêde nayê dîtîn. Bîlakîs dijîtiya xem û rexnegiriyê geleki bi bin- geftîne.

Ev rewşa bê suud di nav wan pîrsên jêrînde aşkere dibe:

- Ji bo çî û çîma xem dikin?

- Ji bo kê xem dikin?

- Xema xwe bi çî rê dikarin ji holê rakin?

- Dîtina rexnegiriyê di kîjan esasyê de geş di- be?

- Renegirî dîtina ku her çî piçûk, bêqîmet û ne gaviyî kirinê ye?

- Metod, prensîb û çerçeveya rexnegiriyê heye an nîne?

Rojnamegeriya Tirkî- ye bi wê asoyê dimeşe... Bes em.!!

Kurden me çikas xwedî wê çeka pîroz ya rexnegiriyêne.?

Lê xem.?

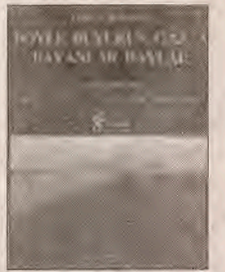
Bi gor dijiwarîya mit- hîngeran, Kurdên me çikas bi xemgînîna li ser doza welatê xwe û bi vî realîta anê hewl

Kültür Sanat

Yeni çıkan kitaplar

Bir Danla Yaş ve Bir Gülümse - Lazarus ve Sevgilisi (Oyun)
Halil CİBRAN / Çev: Feyza Karagöz -Analtar Kitaplar Yay. 191 s.-

Boyle Buyurun Gaza Bayanlar Baylar
Tedeusz Borouovski / Çev. Mete Tunçay -Göçbe Yay. 228+18 s. Albüm-

Sözlü Dönüş Sanatı
Tongue Fu Sam Horn / Zülfi Dicleli - Boyner Holding Yay. 289 s.

Bizim Aşkı
Maria Yordanudu Çev. Osman Bleda -Belge Yay. 96 s.-

Independent gazetesinin pazar eki'nde Mahhew Switt'in 'Yüzyılımızın Aydınları' adlı makalesinde öne çıkan aydınları sunuyoruz

Kapitalist toplumlara yön verecekler mi?

Bahoz ŞAVATA

Reel Sosyalizmin gökğünden sonra düşüncelerini tartıştıran aydınlar sessiz sedasız yerlerini almaya başladı. Burada bahsedeceğimiz yeni sosyalist aydınlar değil. Henüz ideolojik kimliğini bulamamış fakat tüm dünyada okuyucuların dikkatini çeken aydınlar.

İleri kapitalist toplumların bilgi birikimleri üzerine ortaya çıkan bu aydınların, yeni teknolojik gelişmeler üzerine yazdıkları kitapları bir çok dünya diline çevrildi, tartışıldı. Düşünceleri etrafında henüz belli bir taraftar örgütüllüğü yaratamadıkları için bu aydınların kitapları, şimdilik kitap raflarını süslüyor.

Oysa bu aydınların oldukça dikkate değer düşünceleri de var. Fakat ne yazık ki, ülkedeki pratik sürecin yoğunluğu, kapitalist kişiliklere karşı kuşkuculuk ve benzeri sebeplerden ötürü Kürt okuyucuları bu yazarları şimdilik tanımıyor.

Aşağıda biz bazı yazarları okuyucularımıza tanıtmaya çalışacağız.

Hans Magnus ENZENBERGER

Alman şair, tarihçi, düşünür. 1960'ların radikalizmin izlerini hala taşıyor. **Titanik** adlı uzun şiiri ve makaleleriyle Türkiye'de de tanınıyor. 'İç Savaş Manzaraları' adlı kitabı Türkçe

Kutu

Baudrillard soruyor: Kötülük nereye gitti?

"Çünkü asıl sorun ve tek sorun şudur: O halde kötülük nereye gitti? Cevap: Her yere; çünkü çağdaş kötülük biçimlerinin anamorfosu sonsuzdur (...) Bundan böyle yalnızca hesaplı yönetim ve iyilik söylemiyle uğraşmak isteyen bir toplumda, kötülükten söz etmenin kalmadığı bir toplumda, kötülük yakamızı bırakmayan bütün viral ve terörist biçimlere bürünüyor. Aforoz etme gücünü, kötülükten söz etme gücünü yitirdik (...) İktidar ötekini, düşmanı, kozu, tehdidi, kötülüğü belirtmenin simgesel gücüyle var olur yalnızca. Bugün artık iktidar buna sahip değil ve karşısında iktidarı kötülük olarak belirtebilecek ya da belirtmek isteyen bir muhalefet de yok artık. Bağnaz topluluklara dönüşük."

Jean BAUDRILLARD (Kötülüğün Şeffaflığı / Ayrıntı Yay. 1995)

olarak yayınlandı. "Şiddetin yükselen otoizmine dikkati çekti." Ona göre; soğuk savaş kutupsallığının çökmesi ile birlikte, insanlık başka bir tehditle yüzleşiyor: kendi kendini tahrip etme, bir bakıma dünya iç savaşlar çağına erişti.

Samuel HUNTINGTON

Pantegon'un eski şahinlerinden Harvard Stratejik Araştırmalar Enstitüsü direktörü. 1993'te yayınlanan makalesiyle dünyayı ayağa kaldırdı: "Gelecek dünya savaşları uluslararası savaşlar arasında olacak..." Hatta bu tespiti, Türkiye'de de, geleceğin savaşının Batı uygarlığı ve İslam arasında olacağı iddia edildi.

Noam CHOMSKY

Dilbilim tarihine damgasını vurmuş bir bilim adamı, medya eleştirmeni, profesör. Chomsky, "Aydınlanma" Ethos'unun geleceğe yüzyıla taşınması için çaba sarf ediyor. Uluslararası Siyonizm, medya tekellerinin sıradan insanları çaresiz bırakan modern gazeteciliğe karşı fikirler savunuyor.

Richard RORTY

Virginia Üniversitesinin tanınmış alacak gönüllü pragmatist filozofu. Amerikan post-modern düşünce dünyasında "sert ama adil bir ses" Üstelik felsefe yapmanın değerinden kuşkulanan bir filozof. "Heidegger Üzerine Deneimler" (1991) isimli çalışmasında, "Evrensel bir gerçek peşinde koşan insanıyın modası geçmiş ukalalar olduğunu" ileri sürüyor. Daha yakın bir tarihte ise, "Duygusalığin hatta sulu gözlülüğün bir erdem olduğunu ve dünyayı değiştirecek bir siyasetin ona ihtiyacı bulunduğunu" iddia etti. Tıpkı Türklerin, Kürt orijini Fetullah Hoca "sı" gibi!

Rorty'nin, "Olumsuzluk, ironi ve dayanışma" adlı kitabı 'Ayrıntı' yayınlarında çıktı.

Peter SINGER

Hayvan özgürlüğü hareketinin teorisyeni, felsefe profesörü. Singer, Yüksek Maymunlar Projesi'nin kurucularından ve BM'lerin gözetiminde "Gorilistan Parkı" kurulması çalışmalarını sürdürüyor.

yor. Singer'e göre, "İnsanlık yeni bir Kopernik devriminin eşiğinde. "Çünkü" diyor Singer, "İnsanı ahlaki düşüncenin merkezinden çıkarıyoruz. Dünyayı paylaştığımız diğer duyarlı canlıları da toplumsal ahlaka sahip varlıklar olarak ele alacağız."

Jean BAUDRILLARD

Post-modern fikirlerin parlak sesi olarak tanınıyor. Ürü dünyada pop yıldızların kadar olan bir Fransız düşünürü. "Körfez savaşı olmadı!" diyerek ortalığı birbirine kattı. Biz de kendisini bu ilginç çıkışıyla tanıdık. Jean'a göre, yeni bir barbarlığın tehdidi altındayız. Bu barbarlık, yakınlı medyanın alıyor ve olaylar onlara önceden verilen anlamlar dışında hiçbir anlam taşımaz oluyor.

Özellikle Körfez Savaşı ile ilgili söyledikleri doğruydur. Savaşın yakın tanıdıkları olarak kendisini biz de doğruluyoruz. Ona göre, "Dünya çalın bir seyrin aldığına göre, biz de çalın bir bakış açısı edinmeliyiz." diyor, tabi bu çalınlığı kendisi yapıyor.

"Tüketim toplumu" adlı kitabı yayınlandı.

William GIBSON

Bilim kurguda "Siberpunk" ekolünün kurucusu. 1984'te ilk kez yayımlanan Neuromancer adlı yapıtı, bugün bir klasik sayılıyor. 1996'da yayımlanan son kitabı "Idoru'da", normal bir erkekle, bilgisayarın türetilmiş bir kadının evliliğini anlatıyor. Gibson, İnternet'in yayılmasının yeryüzünde geçmişte kentlerin kuruluş uygarlıklarının yayılmasıyla aynı önemi taşıdığını ileri sürüyor.

Niholas NEGROPONTE

Multimedia öncüsü ve sanal gerçeklik kurucusu. Amerikan basını ona Dijital çağın nostradamusu diyor. Geçenlerde Türkiye'ye gelip konferanslar da veren Negroponte, İnternette içine girdiğimiz dünyanın yepyeni toplumsal bir doku oluşturduğunu, İnternet otocallının ürettiği bilginin kütüphaneler dolusu kitaptan çok daha yoğun olduğunu savunuyor. Bu dünyaya umutla bakıyor. Kimilerine göre Negroponte'nin bu konuşsu, bilgisayar düşkünlü çocukların düşkünlüğü olarak görülüyor.

Helena CRONIN

"The Ant and The Pecoek" adlı 1992'de yayınlanan kitabıyla ünlendi. Darıncı psikolog, Cronin'e göre, cinayet, savaş, saldırganlık sosyal bir

problemden kaynaklanmıyor, bunlar açıkça genetik özellikler. Hatta ahlak dedğimiz şeyin de doğal ayıklanma mekanizmasına ait hilelerden bir başkası olduğunu söylüyor. Tahmin edebileceğimiz gibi bu bakış açısında, cinsellik de kültürel genetik evrim arasındaki ilişkiden biçim alıyor.

Neil POSTMAN

New York Eyalet Üniversitesi İletişim Fakültesi Başkanı. Negroponte, yeni dijital evrenden özgürleşme beklerken, Postman bu gelişmelerin sonunda gerçek bir teknokrasi tahakkümü getireceğini düşünüyor. "Teknolojinin böyle denetimsiz büyüyüp yayılması insanlığın hayat kaynaklarını tahrip ediyor." diyen Postman, kültürlün ahlaki özelliklerinin budandığını kınasında. Onu tam iyi kavramak için "Televizyon: Öldüren eğlence" (1994) kitabına bakılabilir.

Kutu

İç Savaş Yayılıyor!

"Hepimizin izleyiciye dönüştüğü kuşkusuz... Eski insanlardan bu konuda ayrılmaktayız. Daha yirminci yüzyıl ortalarında kamuoyu dönemin en büyük kullamlarından neredeyse bütünüyle habersiz kalyorda. Yok etme kamplarında kameralar yoktu. Buna karşın günümüzde katiller televizyonda söyleyi yapmaya gönülden razılar ve medya cinayet işlerken orada bulunmaktan gurur duyuyor... Görüntülerdeki terör, terörizin yapmadığını suskun görgü tanığı yapıyor. Böylece herbirimize sürekli şantaj yapıyor. Çünkü, kendisine gösterilenler karşısında ne yaptığı sorusu, ancak görgü tanısına yöneltebilecek bir sorudur. Tüm İletişim araçlarını ahlakın en bozulmuşu olan televizyon böylelikle ahlaki bir merci haline geliyor. Herkesin birşey yapmasını (ama ne?), olaylara müdahale etmesini (ama nasıl?) beklemenin ilk anda göze görünmeyen sonuçları var. Bu beklenti, insan haklarını ilan eden ve vicdanı icat edenlere, yani Batıya yöneliktir; dünyanın bu zengin ve eskiden beri uygar sayılan bölgesine. Avrupa merkezliğin son sığnağı ahlakı."

H. M. ENZENBERGER (İç Savaş Manzaraları / İletişim Yay.)

Kürt basılı yayınlara ilgi artıyor.

Medya Kitapevi altı ay önce Taksim'de faaliyete geçen, ekseri Kürt basılı eserlerini satan bir kitapçı. İstanbul'da kendi alanında, Kürt yayınlarını topluca birarada bulabildiğimiz bir mekan.

Kürt sorununa ilgi duyan okuyucuların özellikle uğradıkları adreslerin başında geliyor.

□ Okuyucularınız hangi tür kitapları en çok tercih ediyor?

◆ Araştırma ve inceleme kitapları en çok tercih edilen kitaplar arasında. Bunlar, daha çok Kürt tarih ve edebiyatı üzerine kitaplar.

□ Kürtçeyi öğreten dil kitaplarına yönelim var mı?

◆ Eskiye oranla bir artış gözüküyor. En çok D. İzol'i'nin "Ferheng'i ve Baran'ın "Der-sen zımane kurdî", Emir Celadet Bedirxan ve Roger Les-cot'un "Kürtçe Dilbilgisi", Kamuran Bedirxan'ın "Kolay Kürtçe" kitapları özellikle satılıyor. Dumlucice öğretmen kitaplarının satışlarında ise pek bir gelişme yok.

□ Bu kitaplara okuyucuların ilgisi bakımından Kürtçe basılı eserlerle Türkiye basılı olanları mukayese edermisiniz?

◆ Türkçe basılı kitapları ve dergileri daha çok tercih ediyorlar. Fakat belli yazarlarımızın Kürtçe yazılı romanlarına ilde bir artış gözleniyor.

□ Size gelen okuyucuları sınıflandırabilir misiniz?

◆ Ekseriyetle öğrenciler. Özellikle araştırma kitapları satın alıyorlar. Orta yaşlı okuyucular; tandık birçok kişi de Kürt kültürünü inceleyen kitapları alıyor.

Dikkatimizi çeken ilginç bir nokta, Kürt kitaplarını ve süreli yayınlarını şimdiye kadar Türk okuyucular tarafından satın alınmayışı olmuştur.

Kürtçeyi öğrenmek isteyen ve merak eden bir Türk'ü görmedim. Bu oldukça düşündürücü! Ama diğer yandan bir İngiliz, bir Finli, bir Alman müşterilerimiz var, ve bizimle Kürtçe konuşmaya çalışıyorlar.

Amacımız, Kürt basılı yayınlarına, okuyucuların ilgisini ve onların yönelimlerini Medya Kitapevi sahibi Selahattin Bulut'tan öğrenmekti.

Bu konuda bilgi sahibi olmak için aşağıda kendisiyle yapmış olduğumuz görüşmeyi sunuyoruz.

Pişe ROJ

□ Kürt dergi ve gazetelerine ilgi nasıl?

◆ Daha çok grupsal yönelimler var. Kendi taraftarı dışındaki çok az bir kesim bu süreli yayınları satın alıyor. Süreli yayınları Kitap satışlarına göre daha az bir ilgi gözleniyor. Günlük gazete olan "Ülkede Gündem" gazetesi ise herkesin ilgi gösterdiği bir gazete.

□ Kitap fiyatlarında artış ne durumda ve bu okuyuculara nasıl yansıyor?

◆ Geçen yıllla kıyaslırsak %60'lık bir artış kitap fiyatlarında görülmüyor. Herkes çok pahalı diye yakınıyor. Fakat satışlarımızda bir yükselme var. Bu da gösteriyor ki, okuyucular başka giderlerini kısıtlayarak kitap satın alıyorlar.

□ Kitap okuyucularımızın kitapevindeki sohbetleri ekseri ne üzerine oluyor?

◆ Bir çok kişi kitapevinde bu kadar fazla Kürt eserini bir arada görüncü şaşırıyor. Hatta bir okuyucu, bu kadar çok Kürt kitabını bir arada görüncü, gözünü oğuşturdu, bir "Veey!" çekti.

Tabi okuyucuların sohbetleri kitaplar üzerine oluyor. Yeni kitapları özellikle sürekli her haf-

ta takip eden yedi sekiz kitap kurdu diyeceğimiz okuyucu var. Bu kişiler Kürtler adına ne karşına kesinlikle satın alıyorlar. Bu müşterilerden biri de Alman. Üstelik Kürtçe basılı kitapları satın alır.

□ Kitap yazarları hiç kitapvine uğrayıp herhangi bir gözlemlerde bulunuyor mu?

◆ Uğrarlar. Yazarlarımız bu raya uğradıklarında, önce kitappevinin gözlemler. Kendi çokluklarını arar gibi eserlerini anıyorlar. Eserlerini bulduklarında, kitaplarını, bu kitap bahçesinin beğendikleri en güzel bir köşesinde sergilenmesini istiyorlar. Okuyucuların ilgi ve yönelimlerini öğreniyorlar.

Diğer yandan yazarların, maddi sıkıntı içinde oldukları her hallerinden gözleniyor. Oluğça zor koşulları göğüsledikleri ortada. Daha çok yayın evlerinden şikayetçiler.

□ Verdiğiniz bilgiler için teşekkürler.

◆ Ben de teşekkür ediyorum.

Medya Kitapevi, İstiklal Cad. Aznavur İş Hanı. Kat:3. No.212 Taksim/ İST.

Kültür Sanat Servisi

Kültür, sanat ve edebiyat'ta

Mevsimlik kültür-sanat dergisi Güney, 1993-97 yılları sürdürdüğü dergi yayımlarını Türkiye'ye taşıdı.

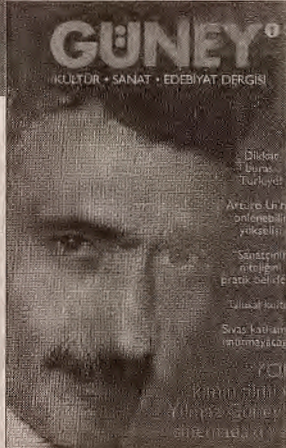
Dergi, daha önce yurt dışında yayını devam eden Güney dergisinin devamı olarak çıkıyor kendisini.

İşçi sınıfının egemen güçlere karşı, sanatın olanaklarıyla karşı duruşlarını belirleme ve proleter kültürün propagandasını yapmayı çıkış nok-

tası olarak aldıklarını belirtiyorlar.

Güney, sanatsal olguların belirlenmesinde kültürel analiz ve tabhillerden çok sanatın toplumsal yönü üzerinde durmayı hedefliyor.

Dergi Türkiye'de çıkan bu yeni sayısıyla Sivas katliamının 4'üncü yıldönümü nedeniyle yaptığı değerlendirmelerin yanı sıra Temel Demirer'in Türkiye'de ki siyasal dalgalan-

maların ortaya çıkardığı tabloya ilişkin değerlendirmesi yer alıyor. Tefvîk Fikret'in yaşamı ve sanat anlayışı üzerine bir dosya çalışması da bulunuyor. Güney dergilerinin geçmiş sayılarında yer alan ve devam eden Ulusal Kültür adlı dizi yazı, Hasan Bildirici'nin Şervan adlı öykü çalışması ve Ayla Çakır'ın Marvin'in odası adlı sinema çalışmasına ilişkin yazılardan yer aldığı dergi, Türkiye'deki bu yeni sayısıyla okurlarına methaba dedi.

En büyük kim?

Berfin ARINÇ

Yüzyılın en önemli 100 kişisini belirleyen liste Amerikan haber dergisi Time tarafından okurlar arasında düzenlediği bir anket aracılığıyla saptanıyor.

Bu yüzden, günlerdir Türk medyası ve Türkiye devleti yöneticileri büyük bir seferberliğe girmiş durumda: Mustafa Kemal Atatürk'ün liste birincisi olması için, Türk kamuoyunu yönlendirmeye çalışıyorlar. Bu doğrultuda Time dergisindeki anket katılmaları için halka duyurular yapıyor ve açıklamalarda bulunuyorlar.

Öyleki iş çığrından çıkmış vaziyette. Eskiden beri bilirsiniz, pek mektup yazmasını bu halk bilmez. Şimdi İnternet devri ya, ona da yazmasını alışamadılar. Türk Basını da, televizyonları da, Time yazarken, "aman ha dikkat ediniz, 'Atatürk' değil 'Atatürk' diye yazınız!" diye özel uyarılarda dahi bulunuyor.

Bu çağınlara son olarak, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel de katıldı. Öyle ya, bir eksiklik olmasın, emir artık büyük bir yerden; babadan!

Gelen haberlere göre, Time dergisinin telefonla, "Adeta sarı- rine mektupla İnternet'i tercih etmelerini istiyoruz." diye yalvıyor. Yine Time dergisinin İnternet Editörü Jenice Castro, "İki gündür İnternette'ki oy sayfası kilitlendi." diyerek şaşkınlığını belirtiyor.

Yüzyılın en büyük devlet adamını seçmenin öyle aklı selim bir dünyada yapılmadığını kestiremezseniz, eh! bunun sonuçlarına da katlanırsınız. Time dergisinin bu yarışmayı nasıl sonuçlandıracağı artık merak konusu. Çünkü M. Kemalçilerin karşısında hiçte azımsanmayacak bir büyük adamın; Dave Whitmer'in çalın taraftarları var.

Kimdir bu adam? dersiniz, alacağınız cevap şu olacaktır: Bay Whitmer, "Amerikan'ın Batı'sında bir erkeğin istediği kadar kadınlı evlenmesi dahil, kendilerine özgü kurallara göre yaşayan bir tarikatın lideridir."

Evet şimdi Atatürk'ü seven Türkler çalın Whitmer taraftarlarını da tuşlamak istiyor. Ne yazık ki, bu taraftarlar ne Ronald Reagan'ın ne de Churchill'in taraftarlarına benziyor.

Yarışın kuralları spormence olamıyor. Çünkü taraftarların ahlak ve kültürleri buna müsait değil. Amaçları sadece tanınmak. Seçilmesini istediklerinden çok, kendi ihtiyaçlarına yanıt verecek, Time gibi dünya çapında etkin bir haber dergisi vasıtasıyla reklam yapabilmek.

Naylon seçimle bu amaca ulaşmanın edepsizliği nedeniyle yüzleri bile kızmıyor. Temel anlayış: Birinci olalım. Tüm dünya nereden bilebilir ki bu edepsizliği!

Bu durumda Bay Whitmer taraftarlarına diyeceğim bir şey yok. Onlar zaten seçmenleriyle büyük bir terbiyesizliği zaten savunuyorlar. Ahlak diye sorunları bile olamaz.

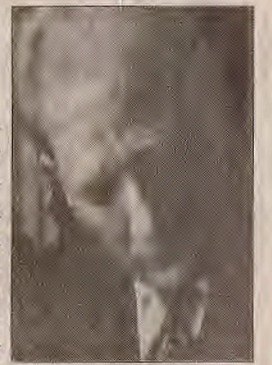
Peki Türk halkını bu terbiyesizliğe sürükleyenlere ne demeli? Time dergisinin tüm dünyada okuyan Türk okuyucu sayısı acaba beş bin kişi dahi olsa onbinlerce naylon oyla Mustafa Kemal Atatürk'ü yüz yılın en büyüğü diye seçtirmeye kalkmak ne kadar doğrudur. Bu köylü kurnazlığına, bu sahtekarlığa herkesi kendinize güldürmezsiniz?

Yakışır mı bu Türk halkına? Türk halkına, körlemesine içine sürüklediği bu milliyetçilik oyunlarına düşmemeyi acaba öğretilerine dur diyecek kimse yok mu?

Bir halkın imajını dünya çapında ah-laksızlık şampiyonu düzeyine çıkarmak isteyen bu Türk basınına ve yöneticilerine dur diyecek kimse yok mu?

Futbol sahalılarında ve müzik sahnelerinde Türk halkını yozlaştırmak için başlattıkları "En büyük kim?" söylemi, şimdi dünya çapında oynanıyor. Ne yazık ki, bu sefer karşılarda zavalı Türk halkı yok. Ya kendilerine benzerler ya da onların bu haline gülmekle yetinen bir dünya var.

Biz, Türklerin komşusu olan Kürtler onlar adına çok üzülüyoruz. Ama elden ne gelir. Yinede bizden uyarması.

Bariş ne zaman?

Osman SOR

Gericiğin kuşatması altında ülkemizin özgürlüklerini tesis edebileceği bir barış ortamı elbette mümkün olamıyor. Sadece bu da değil, bizler de henüz bu türden bir barışa hazır değiliz.

Bölgesel gericilik, klasik sömürgeci egemenlik, bizim iç geriliğimiz, iç çatışmalarımız, uluslararası ilişkilerde ciddi bir konumda olmayışımız ve istediğimiz yaşanılır hakların tesisinde henüz emekleyen kurumlara ve siyasal organizasyona sahip olușumuz barış kavramına uzaklığımızı gösterir.

Güncel barış çabalarımız ise, iyi ve haklı niyetlerimizi masumane bir biçimde sergilerken de elbette bizlere bir şeyler kazandırıyor. En azından sömürgecileri defşire ediyor, haklılığımızı sergiliyor, vahşetlerin sorumlularını gösteriyor ve haklı taleplerimize taraf kazandırıyor.

Ne yazık ki, savaşın tüm acımasızlığına bu barışçıl girişimler de çare olmuyor. Savaş tüm canlılığıyla ve yıkımıyla devam ediyor.

Kıymıyla devam ediyor. Savaş ya da barış diye, iki yoldan birine karar vermeye devam edeceğiz. Şimdi savaşın sürdürülmesi kaçınılmaz görüldü.

Bu kararda devletin ve hükümetin ısrarlı olması, acaba psikolojik bir savaş oyunu mu? Pekala olabilir. Ama onları bu karara iten ne sebep olursa olsun sonuç değişmiyor, savaş devam edecek.

Ya bizler, savaşa teslim alınmaya, onursuz bir yola mı sürükleneceğiz?

Tabi ki hayır, ulusal haklarımız orta yerde dururken kimsenin kıvırtmacı davranışları dahi bunu gerçekleştirmeye yetmez. Bu savaş, milyonları bulan şehit yakınlarıyla, evsiz-yurtsuz bırakılan yine milyonlarca insanın nesnel taleplerinin dayatmasıyla devam edecektir. Siyasal yapıların kıvracağı en ufak bir yol da görülmüyor. Bu konuda ayrıca hiç kimse endişeye düşmemeli böyle bir siyasal yapıyla da ortada yok. Savaşın bu güne kadar siyasi ve pratik sözcüllüğünü yapanlar da bu ağızdan konuşuyor. "Haklarımız bir bir alana kadar savaşa devam edilecektir." Kutluyoruz, bu tavrı. Bizlere de bu karar yakışır.

Peki bu hesabı devlet yapamıyor

En önemli nokta, bu iç savaşların sömürgecilerin denetiminde geliştiği olgusudur. Bu durumlara son vermenin yolu, yine Kürt halkına alternatif bağımsız bir ulusal savaş örgütlülüğünün sunulmasıdır. Ancak iç gericiliğiyle mücadeleyi böyleli bir güç sağlayabilir ve halkını barışlara yakınlaştırır.

mu? Kürtlerin bu işi bırakmayacağına, savaşa devam edeceğini göremiyorlar mı?

Bal gibi görenleri var. Lakin bu yapıların borusu ötmüyor. İktidar yıllanmış askeri bürokrasinin elinde. Bu asker aparat ve humpaları, gerici ideolojik ve siyasi kimliği olan Kemalizmin zırhının içinde kendisiyle hesaplaşacağı günlere doğru hızla yol alıyor.

Kolay değil, tükürdüğünü yalamak; gerici bir ideoloji ile biçimlen-

miş ve kurumlaşmış bir yapılanmanın kendini aşması.

Bu yapılar, tarihteki örneklerine benzer bir kaderleri vardır. Ancak, yıkılır bunlar. Önce düşmanlarına boyun eğmeler, sonra ya düşmanları tarafından ya da iç muhalifleri tarafından ortadan kaldırılırlar. Tıpkı Osmanlı İmparatorluğunun yıkılışında olduğu gibi, Çarlık iktidarının yıkılışı gibi. vs.

Bu benzetmeler dışında başka bir biçimde, bu gerici yapılanma için çok şey elbette vardır. Bu da ancak bölgenin gerçek ilerici ve özgürlükçü bir dalgada buluşan bir devrim hareketidir. Bu dalgayı, zamanla Balkanlarla, Kafkaslarla, Türklerle yaklaşacağımızı ön görebilmeliyiz.

muş veya boyun bükmüşlerdir ya da düşman kalmışlardır. Dostlarının olmayışı, efendilerinin ve düşmanlarının oluşu, Türk devlet anlayışının tarihsel bir özelliğidir de diyebiliriz. Bu durumu göz önüne almayan, ne zafere yakın olur ne de barışa.

Bize gerekli olanı bu gün kaçınılmaz olarak görmeliyiz. Kimse, PKK demokratik değildir deyip, bu kurtuluş mücadelesinden ayrı düşmemelidir. Bir yıkım olursa, bunun altında herkes kalır! Zaten bu yaşanıyor. Kaçış, kurtuluş değildir. Savundukları görüşlerde haklı da olsalar bu çevreler, hiçbir doğruları, bugün ülkemizde yaşanan acı tablodan bizi uzaklaştıramaz, kurtaramaz. Bu gün asgari talep, bu savaşın zafere götürülmesidir. Farklılıklar ve ayrılıklar tali duruma düşmüştür.

Aksi halde, yaşananlarla gösteriyor ki, bu savaşın içinde yer almayan güçler, yurtsever kimliklerine rağmen devletin hanesinde kalıyorlar. Devletin yöneleriminde de bu durum, bu yapılanmaların üzerine pasif bir tutumla yürütmesinde açıkça görülür.

Bunun farkında olmamak, bilincinde olmamak bizce mümkün değil. İster ayrı dur, ister ortak vur. Ama vur! Kaybedilen senin de ülken. Yurtseverliğin başka bir kistası var mı?

Devletle çatışmayan yapılanmaların özgürlük ve demokrasi mücadelesinin muhattabı olamaz. Bu, PKK da olsa, devlette olsa böyledir. Gerisi gevezeliktir. Teslim olmadır. Ulusal Kurtuluş Mücadelesini tasfiye etmekdir.

Nitekim politik tavrı olmayanların,

politik bir hareket olarak ayakta kalması da mümkün değildir. Bir ideolojik varlık olarak ayakta kalmak mümkündür. Ama bir politik hareket olarak asla. Nitekim bu yapıların geldikleri noktada budur.

Savaş sürdükece hiç kimse bir taraf olmaksızın kalamaz. Politikanın en üst biçimi yani, savaşın acımasız politik koşulları altında ezilir. Yalnız taraf olmaktan yemeyiz, bu politikalara yakın durmak gerekir. Biz, savaş dışında kalanların savaşın ulusal güçlerini politikasına yakınlığı, nerede başlayıp nerede bitiyor sorulanmasını yapmanın kaçınılmaz olduğu bir gerçek. Yaşananlara söylemleriyle dil uzatanların zamanla kendileriyle hesaplaşmaları kaçınılmazdır. Savaş zemininde de yer almak ya da almamak bizler için var olma yada yok olmayla eşdeğerdedir. Bizden beklenen bu onurlu savaşında yer alınmasıdır.

Bu gün ülkemizde yaşanan iç savaşa, "gericiliğin veya ilericiiliğin savaş değildir" diyip, doğru tespitte bulunmak yetmez. Bu savaşlara alternatif mücadeleyi biçimlerini geliştirmek gerekir. Bu yol gösterme de olmamalı, aynı zamanda bu mücadelenin pratiğini olunmalı.

En önemli nokta, bu iç savaşların sömürgecilerin denetiminde geliştiği olgusudur. Bu durumlara son vermenin yolu, yine Kürt halkına alternatif bağımsız bir ulusal savaş örgütlülüğünün sunulmasıdır. Ancak iç gericiliğiyle mücadeleyi böyleli bir güç sağlayabilir ve halkını barışlara yakınlaştırır.

Tarihçilik ve hikayecilik

Xidir QAZI

Kürt siyasal hareketi son yıllarda büyük bir ivme kazanmış, Kürt tarihine ilişkin eserler ardarda yayınlanmaya başladı. İmkânların ölçüsünde bunları izlemeye çalıştım. Tarihçilik alanında yeni olduğumuz için her birini bir paradigmanın içine yerleştirmek çok erken.

Bu gün için sadece iki gruptan söz etmek mümkün görünmüyor. İlk grupta yer alanlar, geçmişteki canlı tarihçiler dediğimiz tarih hikayecilerimizden esinlenenlerdir.

İkinci grupta ise -ki bunlar daha yenidirler- tarihi bilimsel kurallarla yazmaya çalışanlardır. İlk grupta yer alanlar daha çok mitolojik öğeler üzerinde dururlar. Ezilen ulusun psikolojik etkisi altında yazırlar. Tarihte olmuş olayları Kürt tarihi hanesine yazmaya özel bir itina gösterirler. Doğal olarak bir dizi yanlış da barındırır bu tarih yazımı. Toplumun imanj dünyasına ait pek çok olgu tarihsel olgularımız ve gerçekleştirmiş gibi sunulur. Bunu yadırgayanlar var, ancak bunun yadırganacak hiç bir yanı yoktur. Uygur uluslar arasında girebilmek için tüm varlığını ortaya koyan Kürtlerin psikolojik takviyeye ihtiyaçları olduğunu söylersek belki bir tepki bile alabiliriz. Ama ne yazık ki buna ihtiyaç var. Fransızlar bile ikinci dünya savaşı sırasında Paris'in, Almanların eline geçmesi üzerine, halka moral verilebilmek için tarihlerindeki kahramanları imdadına çağırdılar. Siyasal kaynaşmalar döneminde tarihçilikte bilimsellik kaygısına fazla kapılmanın anlamı yoktur.

Tarih bu günün gözyüyle ve dünya görüşüyle geçmişe bakmaktır. Tarihçilerimizin ezilen ulusun ruhsal şekillenmesi altında yazmaları doğaldır. Bilimsel kaygılarla yazmaya çalışanları da iki gruba ayırmak olanaklı. Binciler

tarihin metodolojik yanı üzerinde titizlik gösterirken, ikinciler daha çok belgecidirler. İlk grupta yer alanlar, tarih yazımına kendilerini katmaya çalışırlar. Tarihi olgulara karşı analizi bir tutum alırlar. Olgu ve belgeleri sorgulamaya özen gösterirler. Belge ve olguların yazıldığı ve bıraktığı dönemin izlerini taşıdığını, bu nedenle mantık süzgecinden geçilmesi gerektiğini belirtirler. İkinciler ise olgular ve belgeler karşısında sedeye dururlar. Husu içinde daldıkları belge mahzenlerinde buldukları her belgeye, elleri titreyerek dokunurlar. Bu belgeleri bilimsel olgularımız gibi tarih kitaplarına aktarırlar. Belgelerin bıraktıkları dönemin izlerini taşıdığı hiç akillarına gelmez. Onları tartışmasız doğrularımız gibi okuyuculara sunarlar. Bu tarih yazımı Batı'da yüzyıl önce terk edilmişken, bugün bilimsellik adına, Kürt tarihçiliğine uygulanılması tarih hikayecilerinden daha çok zarar verir.

Kürtlere ilişkin tarihsel belgelerin daha çok emperyalist Batı'nın misyonerleri ve yerel sömürgeci güçlerin vakıvisleri tarafından kaleme alındığı düşünülürse, bu tür tarih yazımının olumsuzlukları daha net bir biçimde ortaya çıkar.

Son olarak tarihçilerimize ilişkin bir saptamada bulunursak, bütün grupların bir tarih felsefesinden yoksun olduğunu söyleyebiliriz.

Bugün iç olmasa bile, gelecekte kusurları görülebilecek felsefe yoksunluğunu aşmak için daha çok çaba harcamak gerekecektir. Çünkü bu gün yazılanların nesnel olgular olarak görüleceklerdir. Bizim bıraktığımız hatalar, gelecek nesiller için sorun haline gelecektir.

Tarih belgesi, olgusu, felsefesi, metodolojisiyle ve tarihçisiyle bir bütündür, birini önemseyerek tarih yazılamaz.

Antlaşmalar ve Kürtler

Hüsamettin KOTREŞ

Uluslararası kanunlar açısından Kürt halkının hakları iki yünden ele alınabilir;

1- Halkların Self-determination (kendi kaderini belirleme hakkı) ilkesini ve bu ilkenin uygulanabilirliği.

2- Ulusal azınlıkların korunmasına yönelik insan haklarının kapsayan ilkeler. Her iki halde de kültürel ve tarihi geçmişi tanıma gözonünde bulundurulur. İlk durumda, politik birliği savunmak için gösterilen çabaların ve söz konusu Self-determination istemlerini destekleyen ulusal niteliklerini ortaya konması gerekir.

"Bugün kendini Kürt sayan takriben 35-40 milyon insan vardır. Kürtler, Türkiye'nin Güneyini, Kuzey Suriye'yi, Kuzeyi, Kuzeydoğu Irak'ı, Kuzeybatı İran'ı Sovyet sınırları içinde kalan birkaç küçük bölgeyi kapsayan takriben yarım milyon km. karelik bir alanda yaşamaktadırlar. Yüzyıllar boyunca bu bölge KÜRDİSTAN olarak adlandırılmıştır. "Ove BRING (İsvç Dışileri Bakanlığı Hukuk Danışmanı) Bring'in sözleriyle konuya girmek istedin. Çünkü bugüne kadar Kürtler ana toplumları üzerinde bağımsız, özgür, hiçkimsenin sömürü altında kalmadan uzun bir yaşam sürdürmemeleridir. Sürekli olarak aldatılmışlardır, kandılmışlardır, oyuna getirilmişlerdir, yok edilmek istenilmişlerdir ve bugüne kadar gelinmiştir. Bugüne gelene kadar da Uluslararası arenada belli zamanlarda bazı haklar ve özgürlükler alınmıştır.

Ama sömürgeci devletler (Türkiye, Irak, İran, Suriye) tarafından hakları bir türlü hayat bulmamıştır.

Osm. İmparatorluğu' ve devamı olan TC. devleti bugüne kadar uluslararası antlaşmalar da sergilemiş olduğu yaklaşım ile misak-ı milli sınırları içerisinde sergilemiş olduğu yaklaşım arasındaki farkı görülm.

Birinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde, her zaman topraklarında yaşayan Kürtlerden yana olmayan Osm. İmp'luğu, onları, kendi saf-

larında görmek istedi. Hükümet güçlü propaganda ve entrikalarıyla Kürtleri, vatani vazifelerinin, Ermenileri el altında kıskırtın Ruslara ve Araplara yardım eden İngilizlere karşı yürümek olduğuna inandırdı ve Kürtler yürüdüler. Bu arada Sultan Reşat'ın fermanıyla katledilen bir milyon Ermeninin katledilişinden ötürü hiçbir cezaya çaptırılmayan Sultan Reşat, Panturancılık hayalini sürdürerek, Kürtlerin Osm. İmp'luğunun diğer bölgelerini sürdürülmesini öngören bir kanun imzaladı. Bu sürgün, 1838 yılında Hafız paşa tarafından girişilen sürgünden daha başarılı olmadı. 700.000 Kürt yıllarda açıklıktan söğükten, sefaletten ve perişanlıktan can verdi.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra parçalanmış Osm. İmparatorluğu yıkıldı. İmparatorluğa bağlı bütün Arap devletleri ayrıldılar ve daha sonra büyük devletlerin korunağına girdiler. Tam o aralarda Amerikan Başkanı Woodrow WILSON'un savaşın amaçları ve barışın koşullarıyla ilgili olarak 8 Ocak 1918 tarihli kongre oturumunda yaptığı konuşma, uluslararası Self-Determination ilkesini ortaya koydu. Wilson ilkelerinin 12. maddesinde "Şimdi Türk hakimiyeti altında bulunan milletlere hiç bir tereddüde yer bırakmayacak şekilde hayat hakkı ve müdahalesiz özerk gelişme fırsatı verilmelidir" denmektedir.

1920 Sevr Antlaşması

Bu antlaşma ile Türkiye'nin büyük güc statüsüne son verilmiştir. Antlaşmanın üçüncü bölümü (madde 62-64) Kürdistan başlıklarıdır.

"İngiliz, Fransız, İtalyan hükümetleri tarafından atanan üç kişiden oluşan... bir komisyon... Fırat'ın doğusunda Ermenistan sınırının Güneyinde ve Türkiye'nin Suriye ve Mezopotamya ile olan sınırının Kuzeyinde kalan, çoğunluk itibarıyla Kürt olan alanda bölgesel otonominin şekli konusunda bir taslak hazırlayacaklar"

(madde 62/)

"Eğer bu antlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren bu yıl içinde, madde 62'de ta-

nımlanan sınırlar içinde kalan Kürtler, Milletler Cemiyeti'ne müracaat ederek bu bölgede yaşayan Kürtler'in çoğunluğu'nun Türkiye'den bağımsız olmak istediklerini ortaya koyabilirlerse ve konsey bu insanları böyle bir bağımsızlık hakkettiklerini ve bu bağımsızlığın verilmesi gerektiğini tavsiye ederse Türkiye iş bu tavsiyeyi uygulamaya ve bu bölge üzerindeki bütün hak ve ayrıcalıklardan vazgeçtiğini kabul eder. (madde: 64/1).

"Böyle bir vaz geçişin olması halinde ve olduğunda, Musul vilayeti dahil edilen Kürtler'in yaşadığı Kürdistan parçasının kurulan Kürt Devleti ile gönüllü olarak birleşmesine müttetik kuvvetler itiraz etmeyeceklerdir. (madde:64/3).

1920 Sevr Antlaşmasının (64/1) maddesinin sonucunda bu vazgeçme işleminin ayrıntıları başlıca müttetik güçler Türkiye arasında özel bir konvansiyona bağlanacaktır. Bu vazgeçme işi yapıldığında ve yapılacak zaman, bu bağımsız Kürt Devleti ile günümüze kadar Kürdistan'ın bir parçası olan Musul vilayetinde yaşayan Kürtler'in kendi istekleriyle birleşmeyi istemeleri halinde müttetik güçler, bu birleşmeye karşı hiç bir itirazda bulunamayacaklardır.

Bu açık ve net olan bir şeydi. Fakat ne yazık ki, bu antlaşma uygulanmadı. Müttetiklerin kararlarına daha önceden başkaldıran Mustafa Kemal Paşa onları birbirinden ayırıp, Sevr Antlaşması'nı bir kenara iterek, yeni bir antlaşmanın imzalanmasını bağardı. Bu Lozan Antlaşmasıdır. (25 Temmuz 1923)

Sevr antlaşmasının maddeleri kabul edilmedi ve Batılı güçler Kürtler'in aleyhine olarak Rusya'ya karşı durabilecek güçlü Türkiye'ye devletin öncelik tanımayla başladılar. Atatürk yönetimindeki yeni TC. bir otonom Kürt devletine karşıydı. İngilizler ve Irak petrollerindeki çıkarlarıyla ilgileniyorlardı. Bu nedenle, Lozan Antlaşması metinlerinde Kürt halkı'nın Sevr-determination haklarına atıfta bulunulmaması pek sürpriz değildir.

DOKUNUYORUM

Çizmesiz Doğru

Hasan GEZİCİ

Her veda, aynı zamanda yeni bir merhabadır. Pêşê ROJ süreciyle başlayan birlikteliğimizi burada bitiriyorum. Birlikteliğimizi duyurma hakkımı, ayrıma yönünde de kullanıyorum. Bunu birlikteliğimizin zeminini ören, yazarak paylaşmaya iten nedenlerin varolmasını sağlayanlara karşı sorumluluğum gereği yapıyorum.

İyi de neden ve niçin bu kadar kısa bir süreçte sorusu gelebilir. Yanıtım "aşkım tükenecese, aşkın içinde tükensin. Damağımda ve belleğimde aşktan başka tadlar, yabancı tadlar kalmaması" olacak.

Bu da ne demek, diye soran olur mu bilemiyorum? Pek de önemsemiyorum. Şöz hakkı olmayanların soracağını biliyor ve bunu önemsiyorum. Yanıtım onlara.

Tartışmalı da olsa, kendimi Kürdistanlı bir komünist olarak görüyorum ve gereğini yapmaya çalışıyorum. Bulundukları yer ve bakiş biçimleri farklı da olsa, kendilerini "sosyalist" olarak addedenlerin birlikteliği içinde olmam gerektiğini inandım. Sürecin oluşumuna doğrudan katılmadım, irademide yansıtmadım. Buna rağmen süreçten uzak kalmayı hiç düşünmedim. Yeteneklerim oranında birşeyler yapmaya çalıştım. Yapacağım da. Hatırlarım da oldu kuşkusuz. Ama bunları yürekli bir biçimde dil getirdim. "Hesap sorun" dedim açıkça. Ama nerde o yürek ve sorumluluk duygusu? Eleştirmek yerine dedikoducu- luk geçer ilişkisi biçimi oldu. Bu yöntem birşeyler yapmak isteyenlerin önünü kesmenin biricik aracı kılındı.

Buna karşın birşeyler yaptım. Yapacağım da. Ama burada, müttetillik ruh halinin yarattığı "serin" sularla, "sosyalistlerin birliği"nin pratik ve teorik düzlemde kırıltıldığı, "beş benzemez"in oluşturdığı yerde değil. Olamaz da. (Çünkü nihayetinde "beş benzemez" pokerde blöf yaparak rest çekmek yoluyla birşeyler kazanmanın yöntemi olarak iş yapabilir ama, toplumsal ilişkiler bağlamında hiçbir değer taşımaz. Dahası değersizleşmesinin aracı olabilir ancak. Kimse beni değersizleşmeye katkida bulunmaya çağırmasın. Hele hele bunu, değerlerimi kullanarak yapmaya hiç çalışmasın.)

Yukarıdaki belirleme, devrim cephesinden baktığımızda, "iyi niyetli" kimi "cehennem" yolcularını kızdıracak. Bence kızacaklarına, öncelikle, "ayna ayna, böyle bana, benden daha sosyalist olan var mı?" tavrından, kendilerini aldatmaktan uzaklaşip gerçeklerle yüzleşmeye denesinler. Hiç olmazsa bu yöntemle kendilerini tanıma olanağı bulabilirler ve bunu değerlendirebilirlerse, kendileri dışındakileri bir yana bırakıyorum, en büyük iyiliği kendilerine yapmış olacak, kendilerini tanıyacaklar. Az şey mi bu?

Pêşê ROJ'daki ilk yazımda, bazı belirlemelerde bulunmuşum. Bunlara içten içe kızanlar, hemurdanlar, vantrolgolu yapanlar, yanı düşündüp de gereğini yapmayanlar olmuştu.

Hal böyle olunca, kendime yönelttiğim "haksızlık yapıyor muyum?" sorusuna dolaysız bir yanıt bulmam hiç de güç olmadı. Yanıt, "hayır haksızlık yapmıyorum"du. Çünkü bu birlik, gerçekleştirdiği yerde, gerçek anlamıyla, temiz ve saf sosyalist idealleri olan sessiz çoğunluk dışındaki alanda kırıltıldı. Bunun kanıtı, birliği oluşturan çevrelerin birlik oluşum süreci ve öncesindeki kadro ve diğer materyallerinin matematik toplamı, birliğin gerçekleştirildiği kısacası süreçte üçte ikilik bir kayıpla yüz yüze kaldı. Anti-sosyalist cepheye ve dağınıklığa karşı bir duruş sergilemeye, verili olana boyun eğme, en iyi halıyla ideolojik-politik her alanda, sürecin edilen izleyicisi olmanın ötede geçilmemesidir. Değişimi gerçekleştiriminin sözcüde geçilmesi aracı partinin, atıllar -Oblomovlar mı demeliydim yoksa?-klübüne döndürmesidir. İşin ilginç tarafı, benim gibi birkaç "haddini bilmez" dışında hiç kimse, bu durumdan rahatsızlık da duymuyor. Ya da duyuyorsa bile kendine saktıyor.

Sıkıcı olma pahasına da olsa, ben merakımı anlatmak için yine "darb-i mesel'e" başvuracağım.

Köylünün birinin bir eşiği varmış. Eşek o kadar tembellik ki, dokunulmadıkça ağıltan ölse bile, olduğu yerde otlama taklidi yapar ama bir adım ötesindeki ota uzanmazmış. Günderken gün köylü, eşiği otlasın diye köyün yakınındaki bir otağa bırakmış. Sonra da unutmuş. Akşam olmuş, hava kararmış, eşek şöyle bir etrafına bakmış, kendisine dokunmadığını için, mutlu bir uzağa doğru yemede duruşunu sürdürmüş. Uzaktan uzağa kur ulmaları da duymuyormuş değil. Öyle ama, tembelliği nedeniyle kendisini, yok canım, köpektri, çakaldır diye aldatmayı yeğlemiş. Kurt sesleri gittikçe yaklaşmış, bizim eşekte aynı tavrı. Kürtlar etrafında iyi bir ay yakalamanın sevinciyle tur atarken, vurdumduymaz tavrını sürdürmüş eşek. Kürtların her biri bir yandan, saldırıp bedenine eşekleri geçirdikten sonradır ki, eşek kurtlmaya çalışmış ama iş isten geçmiş. Kürtlar anında eşiği parçalayıp, bir güzel ziyafet çekirmişler midelerine.

Zahmet edip, bu öykünün konumuzla bağlantısı ne diye düşünen olursa, onlara kolaylık olsun diye yazıyorum.

Taklitçilik, bir şeyler ilk öğrenildiğinde, öğrenme süreciyle sınırlı olması koşuluyla iş yapabilir. O süreci aşığı andan itibaren, taklitçilik iş yapmaktan çok, tembelliğin ana kaynağı olarak bir köstektir artık. Öyküdeki eşegin en büyük zaafı da, tembelliği ve taklitçiliğidir. Bu iki özelliği onun sonunu hazırlamış.

Kimse kusura bakmasın ama benim taklitçilik ve tembellikle kendi sonumu hazırlama lüksüm yok. İsteyen istediği kadar tembel ve taklitçi olabilir. Bu onların "hakkı"(mî). Öte yandan tavırlarını benim de sahiplendiğim değerler adına belirledikleri iddiasında bulunuyorsalar, gerçekten öyle olmadığını, "hi-le-i şeriye" yaptıklarını söylemek de benim en doğal hakkım. İşte veda nedenlerin -Pêşê ROJ'un beş sayısının 10. sayfasında yayınlanan yazılarımda açıkladıkları da katarak- soy-

Sonuç olarak, sosyalistlerin -tembel ve taklitçileri dışlayarak söylüyorum- birliğini isteyen ve inananlara seslenmek istiyorum. Herşeyden önce, aşkınızın -sosyalizm- aşk dışı alanlarda tükenmesini, yabancı tadların aşkınızın tadının yerini almasına izin vermedin, aşkınızda sahip çıkın. Eminim fazla uzak olmayan bir alanda ve zamanda daha güvenli ve dirilmiş olarak buluşacağız. Bundan kuşku yok.

Eeee hadiii!!!!

Meğer, kadına geçen yıl gönderilen mektubun altında, bu Bakanın imzası varmış ve mektupta uygulanması, yasalar uyarınca yapılmış olduğu için tazminat ödenmeyeceğini bildirmiş. Demek Bakanın düşüncesini değiştirmesi için olayın gazetelerde çarşaf gibi yazılması gerekiyormuş!

SOR Bas. Yay. İn. İthalat, İhracat, Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazışmaları Müdürü:
Aytekin DEMİR

Hukuk Müşaviri: Ercan SEZGİN
Toplum Yaşam: A. İBRAHİM
Yönetim Yeri: İskitli Caddesi Terkoz Çukuru
Karasilan Apt. Kat: 1 No:112 Beyoğlu/İstanbul
Tel/Fax:

İç Temsilcilikler

DİYARBAKIR : Şair Sırrı Hanım Sokak
Maruf Apt. Kat:1 Ofis-Diyarbakır:
Tel/Fax:(412) 228 39 65

MERSİN : Çankaya Cd. 111. Sk. Zehra Dinç
İşhanı K. 2 D. 204
Tel/Fax:(0324) 231 25 72
İZMİR: 859. Sok. Saray İşhanı
Kat: 2 No: 3 / 203 B. Blok Konak-İZMİR
Tel/Fax: (232) 445 46 50
ADANA: Cemal Günel Cad.
Vakıf İşhanı Kat: 4 No: 407 ADANA
Tel: (0322)363 29 96 Fax: 363 32 71

Yurtdışı Temsilcilikler

İSVİÇRE : NÜREXAN Case Postale- 5518
1211- GENEVE-11 İSVİÇRE
Tel/Fax: 00 41 22- 34 85 126

ALMANYA : Erkan EROKAY
Gronau Str. 44
Tel: 00 49 231 83 83 92
Fax: 00 49 231 83 91 19
HOLLANDA : Ferhat AMEDİ
Tel/Fax: 0031 263 23 26 95
NORVEÇ: Firat DOĞAN
Normansgt 21 4014 Stavanger
Tel/Fax: 0047 51 62 62 15
İSVİÇRE : Selim MİRAT
Box 70 31 16407 KISTA/İSVİÇRE
Tel/Fax: (00) 46-8-760 34 74
İNGİLİZLERE : Seyda ALPŞER
Tel/Fax: (00) 44-181 533 21 17

FRANSA : H. YANAKÇI
2. Rue Richer 2 eme Etage Bureau 11 75009 PARIS
Tel: 0033 (1) 44 83 98 48 Fax: 0033 (1) 42 47 16 86
YUNANİSTAN : Brâsk EWR
Post Box:31592-10035/Athens
Tel: (00) 301 330 41 47 Fax: (00) 309 346 98
RUSYA: Rojen ADAR
Tel/Fax: (00 70) 95 917 05 97
KANADA: Cengiz KARAÇEPER
377 La Fontaine Av. Vniuer KIL 6x9 OTTAWA
Dışişleri Ka. Dışı
Şehit Muhar. Cad. Zaman Apt. No:47/10 Taksim/İST.
Tel: (0212) 238 85 26 - 27 Fax: 238 85 28
Baskı: BASMAT

ROJ

Wochenzeitung für Nachrichten
und Kommentare
Verantwortlicher Redakteur:
H. İbrahim AKYOL
Gronaustr. 44, D-44145 Dortmund

Tel : 0049 231-838392
Fax : 0049 231-839119
Bankverbindung: Städtsparkasse
Dortmund
Konto-Nr: 931000152 (BLZ:44050199)

ROJ

Gönülsüz bir gezginin Hakkarı notları

A. İBRAHİM

Yolağzlarında duruyorsunuz. Ellerinizle düşünüyor, dışerinizle yaşıyorsunuz. Acayip şarkılar eşliğinde her şeyi katlediyorsunuz. Asit yağmurlarında islanıyor, lağım kokan sahillerde yürüyorsunuz; ellerinizi hurpanı, yüreklerinizi gri kullanıyorsunuz. Xanemir'i bilmiyorsunuz. Alkole batmış aşklarınızı aldatıyorsunuz. Sokaklara tükürüyor, geleceğinizi kırıltıyorsunuz. Kanyé Reş'i bilmiyorsunuz.

Önemsiz satırların altını çiziyorsunuz. Sözleriniz rutubetli, hep bir ağızdan konuşuyor, alışkanlıklarla yaşıyorsunuz. Aşk'ı anıyor, adını kötü kullanıyorsunuz. Bir ceylan ürkekliği elleriniz, ellerinizi çok korkak kullanıyorsunuz. Isırık izmaritler kahyoh kaktığınız masalarda. Sonra bir başkası geliyor. Kaldığınız yerden devam ediyor hayatınıza. Sonra bir başkası, bir başkası daha sonra... Derken upuzun bir sokak oluyorsunuz.

nuz. Aşk sokaklarınıza tükürüyor. Belki İlhan Berk'i tanımadınız. Kendisini aramıştı Ankara'da köşe bucak, siz belki de hangi sokak olduğunuzu arıyorsunuz büyük şehirlerde. Sonra aşk utanıyor, onu utandırıyor. Ağzı bozuk laflar ediyorsunuz. Biryantınla saçlarınızı ellerinizle taraklıyorsunuz, siz olan sokağın kirini bulatıyorsunuz her yanınıza. Baş ucunuzda cehennemler yaşıyor, biz görmezden geliyor Berçelan'ı bilmiyorsunuz.

O bilge sözleri nereden bulmuştu bilmiyorum. Kederi ve çaresizliği bir nehir sabrı mıydı ne... İstanbul'u; yaşadıklarının sorumlusu olarak mı görüyordu, yoksa burada gördüklerinin, yayla olmadan, yaylalarda aşkı yaşamadan günün birinde sevdalarının da bu şehir aşklarının kaderine benzeyeceğinden mi korkuyordu nedir... Sözlerini yüreğiyle birlikte söylüyordu. Bir yudum çekiyordu sigarasından Ahmed Arif'in dizeleri gibi düşüyordu yüzüne. "Bir duman alırım

dolu /bir duman kendini öldüresiye" Sözleri aceleciydi. Anlatırken yaylaları birşeyleri eksik bırakmama telaşındaydı. Yetmeyen Türkçesine ellerini, mimiklerini ve iç çekişlerini de katıyordu. Yetmeyen Türkçesiyle o bilge sözleri nereden buluyordu onu da anlamıyorum.

Yaylaları anlatırken Berçelan'ı bir tarif edishi vardı ki..

Xoca; Berçelan ki dört mevsim boyunca kafenin yüzü yırılmaz. Bir gün tekrar yolun düzleşse Hakkari'ye sokak aralarında başını dizlerinin arasına koymuş, elleriyle yüzünü saklayan bir kadın görürsen bil ki Berçelanlıdır. Dört aşiret yıllarca kan döküti bu yayla için. Sonra barış oldu. Yasak aşklar yaşıandı, şimdikiye yaylalar yasaklandı. Her nehir bir hüznüle akıyor, her çadır yeri bin hüznüle ağılıyor. Onca yaşanandan sonra başı eğiktir Berçelan'ın. Gerçi bir yüzü Sümbül'e bakar. Sümbül de eskisi gibi başı dik değildir. Ve bu yüzden yıllardır Berçelan'ın hüznüne ağılar.

Yayla deyip geçme xoca dağ yamaçlarında açılmış patikalar ömür çizgileridir hayatımızın. Sende yaşadın bilirsın buraları. Yolda yürürken başını kaldır-san söz olur, birini sevecek olsan, bir kadının gözlerinde ısıtacak olan gözlerini adın namusuna çıkar. Yayla nefes alışımızdır bizim, yeni dünyaları keşfetmektir. Başka başka köylerden gelenlerin büyük buluşmasıdır. Yani senin dediğin gibi sosyal sözleşmedir. Devlet yetmezmiş gibi kuralları koyan büyüklerimiz emrinde dir hayat. Gerçi sevdalarımız büyüktür, gerçi deli ve söz dinlemezdir sevdalarımız ve fakat günü geldiğinde bizde hükümüne yeniliriz törelerin. Dedğin gibi gizli den gizliye bizde başlanız aşkı aldatmaya ve fakat gek görki buralarda yaşamam da diyeti budur.

Bizim yaylalarımız bize benzer xoca. Yani ben yayla derken biraz da Hakkari demek istiyorum. Ben yayla derken aslında yazılarında sıkça söz ettiğin Besra'nın kederi demek istiyorum.

Sosin ü Binevş'tir çiçeklerimiz dağların yeşil yamaçlarından gelir güzel kokular. Gelir o eski zamanlardan, kaç bin yıllık güllüğe uğurlanır kokularımız. Sosin u Binevş'tir yaylaların en güzel çiçekleri. Rüzgarlarla gelir savrulur. Rüzgar sesini yitirmiş bir melodi gibi yayılır yaylalara. Melodi dediysek yani ax le va ye ile biten ağırlar karışır rüzgarın türküsüne. Onu da yasak-

lamasmlar diye rüzgar ve yayla dilini bilenler sadece duayabilir. Yayların ilk günü geceye duruştur, ateşler yakılır, halaylar çekilir ateşin aydınlığında ve sizin oraların duymadığı sanıldırı tarihtir türkülerimiz. Türkülerin ritminde, halay çekerez ya ayaklarımız her toprağa vurduğumuz suskunluğumuzun sessiz çığlığıdır. Her toprağa vurduğumuz biraz da sizin oralarda duyulsun diyyedir. Ve fakat duymadınız. Gazete haberlerinizde soğuk manşetler geçtiniz sadece. Hiç kimseler bilmedi yaylalarla birlikte sevdalarınızda yasaklandığını. Güle'yi hiç yazmadınız xoca çeşme başlarında gizli buluşmalarımızı. Onu bir kaç saatliğine görmek için, yayların ilk gününde onu sabahlara kadar beklediğimi. Yayla yaşadından sonra her gün bir dağın yamacında güneş batıncaya kadar bana kilometrelerce uzak olan Güle'nin köyünü seyrettiğimi hiç yazmadınız. Uzak dağ yamaçlarının eteğinde kurulu köyünde beni seyrettiğini sanırdım, hiç yazmadınız. Yayla yaşadından sonra onun bir başka köye gelin gittiğini. Sonra bu insanların, bu göçer yurduna sahip olmak için aşiretler arası kan davalarna sahne olduğunu yazmadınız. Ve hiç bir zaman bizim göz-

lerimizle bakmadınız bu güzelim dünyaya. Kimseler bilmedi dünya güzeli Şem'e ye iki amca oğlunun aşık olduğunu. Onun yüzünde içlerinden birinin öldürüldüğünü. Ölüme sebebiyet verdiği için de ömrü boyunca bir daha evlenemeyecek olmasını hiç kimseler yazmadı. Yamaadınız, soğuk durdu manşetleriniz, bilemediniz kaç insanın burada kabrinin olduğunu ve bu yaylaların kaç yüz yıldır burada tarihler biriktirdiğini. Oturduğunuz bilgisayarın başına bize metiyeler dizersiniz. Ağzınız güzel laflar eder, bu şehrin küf kokan atmosferinde bizi ne kadar görtürsünüz bunu bilemem ama, bütün güzel şehirlere sizin olsun, değişmezlik yaylaları dünyanın en güzel şehrine. Gel gör ki yasakladılar. Boğdular soluğumuzu. Bir ibadet yeri gibiydi yaylalar ve her yıl buraları tavaf etmek anlatılmaz bir huzur verirdi bize.

Daha çok konuşacağız yayla üzerine. Boşver xocaa... Şimdi yayla zamanıydı. Sesimizi orda bıraktık. Bütün Kürt hikayelerinde ki kavuşulmaz sevdalar gibi biz de söyleyeceğiz ayrılık türkülerini. Ve aşkların değeri olsun diye ve aq lë va ye ile başlayacak türkülerimizi söyleyelim diye Beko'lar hep olacak hayatımızda.

Toplum Yaşam

Haftanın panoraması

Yaşam sayfanız sizden birileri hakkında iç karartan haberler vermiş ve değerlendirmelerde bulunmuştu. Bu konularda ilişkin son haberleri ve gelişmeleri de size iletmeyi bir basın görevi olarak görüyoruz. İlk haberimiz "Tinerici Çocuklar" a ilişkin. O' nlar tiner çekmeyi bırakılar. Devletin sindiği olanaklarla şimdi lüks içinde yaşıyorlar. Hilton' u kışkırdıran bir binaya yerleştiler. Okuma yazmayı öğrendikleri gibi, Göçzedelerle yardımlaşma ve dayanışma derneği bile kurdular. Aldığımız son haberlere göre; günlerini Koç, Sabancı, Eczacıbaşı, Hacı Yurt dışında Papa, Norveç kralı gibi illüsterle geçiriyorlar. Yakında bir kaçını politikanın zirvelerinde görürsek şaşmayalım. Tarlabası çingene ve hursızları da artık eski mesleklerini bırakılar. Hırsızlıkta kazandıklarını gayri menkullere yatırırlar. İçlerinden bazıları borsada inanılmazacak paralar kazandı. Şimdi İstanbul' un en nezih semtlerinde günlerini gün ediyorlar. Hatta paparazi programlarında adları türlü aşk dedikodularına karışılar bile var. Haberlerimiz kadın örgütlerine de yaradı. Onlarda başdöndürücü değişimler yaşadı. Varoşlardan sosyetenin en tanınmış isimlerine kadar, bağınız kadın örgütüllüğü yarandı. Türk ve Kürt kadınları büyük bir konfederasyon altında birleşti. İsimlerini yine ilk kez bizim haberlerimizden duyacağınız çeşitli dergiler çıkardılar. Ö: Kadın, Salt, Hakiki Salt, Öz Rıza gibi dergilerin tirajları onbinleri buldu. Gazetemiz Peşe Roj a ilgisizlikten yakınımsız. Bu haberimiz ses veremekte gecikmedi. Yurt dışında olduğu gibi Ülkede de Roj tükendi. Gazete bürolarımızın telefonları kilitlendi. Okuyucularımızın yoğun talebi üzerine ikinci baskıya girmek zorunda kaldık. Teşekkürler... Bizim ve dünyanın diğer parçaları.

Akbabalar bin yıl, kelebekler bir mevsim yaşarmış

A. SU

Zaman nasıl da çabuk geçiyor. Bir hayli uzun zaman oldu yazmayalı. Mevsimler bile değişti. En son yazdığım da sanyorum bahar yaza gebediydi... Ve yaz geldi geçti. Yine azan bulutlar dolaşmaya başladı gökyüzünde gri ve de kara. Bardaktan boşancasına yağın yağmurlar ve insanı sarhoş eden toprak kokusu, hırçın bir çocuk gibi dağlardan vadilere ulaşan sular. Tek tek sararan ve dökülen yapraklar kara günlerin habercisi mi ne? Güz mevsimi kapıda, güzden sonra gelen kısa merhaba diyebilirmiyiz acaba?

Kış sözcüğü bile ürpertiyor beni... Akılma ilk gelen soğuklar oluyor. Hani o insanın ilğini donduran tükürüğünü buza kesen soğuklar. Ve de açlık, bunulla beraber uzun karanlık ve ayaz geceler... Sonra güneşin önünü kapatan kümlülü bulutları...

Ne yapacağız önümüzdeki günlerde? Yaz aylarında kaldık saz eh türküde söyledik biraz... Yıllardır ezberimizde kalanlarda eslendik bütün yaz... Burun kıvrık kan ter içinde gece gündüz çalışılar... Beğenmedik çalışıma tarzlarını da... Olurmu dedik, böyle yapılmı, bilmiyorlar ki nasıl olacağını dedik ve de seyretiltik, güneşin kavurucu sıcaklığında yanıp kavrulanları söğüt gölgesinden... Ağustos böceği misali her cır cır cır öttük, biraz

da çalışalım demedik karınca misali...

Şimdi hafiften esmeye başlayınca rüzgar, dökülürken söğütün yaprakları, yağmur değince inceden incecik bedenimize, oaldı bizi bir telaş... Nasıl geçireceğiz bu kışı? Gelecek baharı görmek için yazın yine türkii söyleyip saz çalmak için kime sığınmalı. Kimin kapısını çalmalı, kimin ambarına ortak olmalı?

En iyisi o beğenmedikimiz Karınca' ya mı gitmeli? O en masuma yumuşak sesimizle Karınca kardeş demli bu kışı birlikte geçirelim mi? İnan karışmam hiç bir şeyine, gerçi ihtiyaçtan çalmadım kapını çok şükür karınım tok sırtım pek ama düşündüm ki uzun olur kış geceleri ve de tehlikeli. Biz kardeşiz seninle, dışardan gelecek tehlikeleri birlikte göğüslemeli...

Ama açlıktan guruldayan karınımızı ve de soğuktan titreyen bedenimizi ne yapmalı da Karınca' yı kandırmalı...

Bu kışı da böyle atlatmalı. Ne de olsa kışın sonu bahardır mı demeliyiz... Böylece cır cır cır öterek yıllara yıllarını eklemeliyiz? Ne kadar dayanabiliriz ki bize ait olmayan kıskık saraylardan baharı beklemeye?

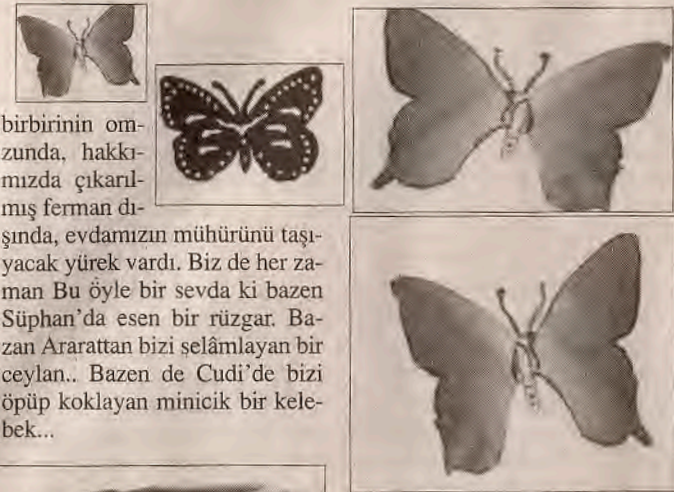
Bir gün rüzgarda konuşmayacak bizimle Dağlar kucak açmayacak sevdamıza. El birliği edip küsecek çiçekler. Dallarda kuruyacak meyvalar. Kelebekler hiç uğramayacak olduğumuz yere... Kuşlar müdelemeyecek sabahı.

Başkaları saramadan çürüyüp giderek. Bir gün ama mutlaka bir gün... Çocuklarımız neden böyle oldu diye soracaklar bize. Ne cevap vereceğiz onlara? Hani bizler gülül gülül aynı ırmağa akan sular gibiydik... Oysa şimdi bataklıkta debelenmekteyiz. Gelen "ölüm" bile olsa gök-gürültüsü gibi gelmei ve geride sarsıntılar bırakmalı...Batıklikta ölmenin ne kıymeti harbiyesi

olabilir ki?

Derler ki, "AKBABALAR bin yıl, KELEBEKLER bir mevsim yaşarmış". Yaşam, gelincikler gibi kankurmayı kucak açmış beklerken bizi, laleler, güller, menekşeler renk cümbüşünü andıran en güzel elbiseleriyle merhaba derken bize, ve dağlar kaçak sevgililer gibi yaşlanırken

birbirinin omuzunda, hakkımızda çıkarılmış ferman dısında, evdamızın mühürünü taşıyacak yürek vardı. Biz de her zaman Bu öyle bir sevdâ ki bazen Süphan' da esen bir rüzgar. Bazan Araratın bizi selâmlayan bir ceylan. Bazen de Cudi' de bizi öpüp koklayan minicik bir kelebek...

rek bin yıl çöllerde çıplak dağlarda yaşamak var...

Bizim aynalara bakmaya vaktimiz olmadı hiç bir zaman çünkü biz hep dönüp dönüp birbirimize baktık. Ve kimseyi beğenmedik... Eleştirdik, kanadık, yargıladık. Ağustos böceği misali cır cır cır öttük... Ve leşlerle yetinip ömrümüzü uzattık... Hiç bir güzellik tanımadık, doyarsıya aşık olmadık. Suya sabuna dokunmadan kavğadan uzak yaşamaya çalıştık... Kavğadan uzak olununca sevdadan da uzak olunacağını kavrayamadık mi yoksa ölmüden mi korktuk?

Ne olur bugün aynalara bakın... Ben baktım... Ve ne kadar çirkin olduğumu gördüm... Korkmayın, biraz cesaret hadı bakın sizlerde akbabalar kadar çirkin olduğunuzu göreceksiniz... İnançım odur ki sizlerde benim gibi kelebekler gibi bir mevsim ama güzel mi güzel yaşamayı isteyeceksiniz...

Meraklısına Son Söz

A. İBRAHİM

"Aşk kalbi zorlayarak yaşanmaz. Aşkta en önemli şey kalp yetmesidir, oysa bizim aşklarımızın çoğu kalp yetmezliğinden ölüyor... Biz sevgiyi kötü yaşıyoruz" Murathan Mungan yoldan geçerken söylemiş bu sözleri.

Sevgili Peşe ROJ okurları ya da ROJ misyonunu üstlenen ama, dostum olamayacak dostlar. (bu herkesi kapsamıyor tabii.) Yaşamım boyunca önemsemediğim tek bir şey var. O da sevgi üstüne kurulmuş ilişkiler. Yaşamın hangi parametrelerinde bulunursak bulunalım, kendimizi tanımlamanın dahası, varolabilmenin tek koşuldur sevgi. Ben dostlukların da, politik çıkışların da tek adresinin burası olduğunu düşünüyorum. Zaman zaman yazılarımı çıkıyordum gazetemizde. Çoğunlukla kahramanları bizim oraların çocukları ve kadınları, sanırım dünyanın da siyasal duruşlarında yaratım merkezinin bu eksenden gelişeceğine inanmamdan kaynaklıydı.

Bir yılı aşkın bir süredir bu gazetede mütavazi, emek vermek isteyen biri olarak çalışıyorum. Çocukların dünyasında, yarının büyüklerine miras kalsın diye sevgiyle örülmüş ilişkiler dostluklar yaratmanın işçiliğini vermeye çalıştım. Bu çabayı benim verdiğim gibi, öbür arkadaşlar demiyecğim, öbür iki arkadaş da vermeye çalıştı. Bizim dişimizdikilerse -büyük çoğunluğu için siyaset dansözü tabirini kullanmayı uygun görüyorum- yardım etmek, bu süreçte yeni dinamikler katmak yerine, ortak anlayışlarımızın tek kalesi olan ROJ' u dinamik kılmak yerine dinamitlediler. Eğer tarih denilen mukadderat varsa, yarının çocukları bunları nasıl yadeder bilemiyorum. Burada bazı arkadaşlarımızın hakkını yememek lazım. Gazetemizin sözde sorumluları düzenli olarak gazeteye uğramayı bir yük olarak görüyorlardı. Böyle yaparak bize en büyük katkılarını sunduklarını sanıyorlardı. Bu kadar mı? Elbette değil, örneğin; gazetenin dağıtım konusunda da yardımcı oldular tabii (dağıtılmaması yönündeki büyük yardımlarını unutmamak gerekiyor). Bu tutumlarıyla da gazetenin önüne fiili olarak çıkardıkları engellere, bir de ekonomik zarar yönüyle sundukları katkıyı da....) Özcesi; bu gazetenin varolma(ması) için ellerinden geleni yaptılar.

Avrupa cephesinde de durum pek farklı değildi elbet. Gönderilen yazılar kesildi. Okurlarımız bir paket sigara fiyatı olan bir gazete alıp da katkılarını sunamayacak kadar devrimciydiler (!) ne yazık ki. Sevgili yazarlarım; (Hepinizi kastetmiyorum ama mutlu çoğunluk bu hitabımı alani içindedir) Şimdiye kadar yazdığınız yazıları bir tek kendiniz okudunuz. Yazdığınız yazılar, ne yazın değeri ne de politik değeri olduğu söylenemez, bir kaçınız dışında.

Size naçizane eleştirilerimden birini yapamazsam içime dert olacak. Okuduğum bir çok yazıda 51 tane ulusal toplumsal 17 tane 'PYSK' 32 tane Kürdistan 85 adet 'UKM' ve 'savaş' sözcükleriyle dolu, zevahiri kurtarmak isteyen içi boş yazılar yığınıyla karşılaştım. Üşenmeden hesapladım bir buçuk сутına yakın bir yer kaplıyor. Hoş, anılan sözleri içinden çıkarırsak sizinde yazacak şeyiniz kalmazdı ya neyse.

Bunu niçin mi yazıyorum? Aslında size büyük bir iyilik yapıyorum. Yazarlığınızın yerini ve seviyesini bilirsiniz diye.

Babamın anlattığı bir mesele vardı (o böyle tabir ediyor) Mahpusta cezasını yatmış çıkacak olan biri yataklarını götürmek istemiyor. Soruyorlar, yataklarını niçin almıyorsun? O da dışarda iki namussuz var onları öldürüp geleceğim, onun için yatığımı tekar götürmeye gerek yok diyerek yanıtıyor. Aradan aylar sonra adam geri dönmüş. O iki namussuz öldürdün mü diye soruyor arkadaşları? Ne gezer azizim ben iki tane var sanıyordum, meğer dışardakilerin hepsi namussuz olmuş diye yanıtlanmış.. kissadan hisse...

Haşa ben öyle demiyorum bu misyona beyni ve yüreğiyle katılanları saygıyla yad ediyorum. Emek verenlere saygı duymakla birlikte öznelerden çok nesnelerin geçer akçe olduğu bu mekanda bu kirlilikte birlikte kirleneceğimi düşündüğüm için de, bu gazetede ve bu gazetenin taşıdığı misyona veda ediyorum. Sonuç ve gelecek bize ne getirirse getirsin, yüzüm hep aydınlığa dönük olacak, yürümüm yaratılanların, üretinlerin ve sevgiyi meslek edinilenlerin yanında olacak. Sizleri sevgiyle öpüyorum ROJ okurları ve ROJ'a gönül verenler.

Bu, sevgili ROJ'a gönül verenlerle bir vedalaşma yazısı. Bu nedenle, hiç bir yazıma sorumluluğu olmadığı halde, sayfamı özellikle yazılarımla destekleyen gazeteci- yazar Hasan Bildirici' ye, katkılarından dolayı Hatice Yaşar ve A. SU' ya sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunuyorum.